The Latvian Newspaper for Canada and U. S. A.
Published twice weekly by the Latvian Relief Society of Canada „Daugavas Vanagi".
Editor-in-Chief: ALEKSANDRS KUNDRATS.
Editorial and Business Office: 123 Huron St. Toronto, Ontario, Canada.
Telephones: EM 3-0792, EM 3-3239.
United States Editorial Offices:
New York: Editor — V. Irbe,
87 Ellwood St., New York 40, N. Y., U.S.A
Telephone LOrraine 7-6470.
Chicago: Editor — K. Ķezbers,
2727 Milwaukee Ave., Chicago 47, Ill., U.S.A.
WEDNESDAY, JANUARY, 1, 1964.

LATVIJA
AMERIKĀ

1. n-rs. | TREŠDIEN, 1964. GADA 1. JANVĀRĪ | 14. GADS

AUTHORIZED AS SECOND CLASS MAIL BY THE POST OFFICE DEPARTMENT, OTTAWA AND FOR PAYMENT OF POSTAGE IN CASH

Latviešu laikraksts Amerikā
Iznāk divas reizes nedēļā — trešdienās un sestdienās. Izdevējs — Latviešu aprūpes biedrība Kanadā „Daugavas Vanagi".
REDAKTORS: ALEKSANDRS KUNDRATS.
Redakcija un kantoris: 123 Huron Street Toronto, Ont., Canada. Telefoni: redakcijas — EM 3-3239, kantorim — EM 3-0792 vakaros tālrunis — 766-2001
Nujorkas redakcijas vadītājs red. V. IRBE, 87 Ellwood St., New York 40, N. Y., U.S.A.. Tālrunis LOrraine 7-6470.
Čikāgas redakcijas vadītājs red. K. ĶEZBERS 2727 N. Milwaukee Ave., Chicago 47, Ill., USA
Tālruņi: DI 2-2324, BR 3-3681.

4

VILIS TOMSONS
Latvijas konsuls

Iesim kopsolī

Ar jaunu gadu mums sākas atkal jauns darba posms. Uzdevumi, kas mums katram uzticēti, ir dažādi, bet mērķis viens — latviešu tautas labklājība un Latvijas valsts brīviba.

Latviešu tauta, kas jau daudz gadu smakusi zem sveša jūga, nav zaudējusi brīvības cerības, nav zaudējusi savus ideālus un ticību nākotnei. Tās dvēselē līdz mūsu dienām ir glabājusies senču iededzinātā brīvības uguns. Gadu simtiem cauri tā kvēlojusi un atsevišķos brīžos liesmojusi. Tas tā bija 1918. gadā. Tas tā notiks arī kādā no nākošiem gadiem, kad tauta sajutīs brīvības aicinājumu un ņems ieroci rokā, prasīs savas tiesības, prasīs taisnīgu tiesu pār apspiedējiem — tautas asiņainajiem verdzinātājiem.

Brīvās pasaules tautas nav atzinušas Latvijas territorijas patvarīgo iekļaušanu Krievijā, bet tās atzīst Latvijas valsts neatkarības tiesības. Ar katru aizvadītu gadu mūsu draugu pulks kļūst lielāks un viņu balsis spēcīgākas, starptautiskos forumos runājot par Baltijas valstu traģisko likteni un brīdinot citas tautas par komūnisma briesmām.

Tā latviešu tautas daļa, kas atrodas ārpus dzimtenes, turpina cīņu par brīvu Latviju — 120,000 tautiešu, kas atraduši patvērumu brīvajā pasaulē, nes sevī lielu nacionālu spēku. Ar katru jaunu dienu tas pieaug spēkā. Mūsu taisnā cīņa turpinās. Brīvās Latvijas diplomāti, latviešu organizācijas, atsevišķi sabiedriski darbinieki un brīvā latviešu prese mērķtiecīgā saskaņā veic lielus nacionālus uzdevumus.

Ar sirdsdedzi darīts, šis uzdevums tiks veikts un vainagosies visas tautas brīvības gavilēs kādā no nākošiem gadiem.

Šai cīņā katrs ir aicināts. Visi kopā uzsākto cīņu turpināsim līdz galam. Lai dreb tiranni.

Ar drošu skatu nākotnē iesim kopsolī, klausot latviešu tautas svēto balsi.

Dievs, svētī Latviju

J. NIEDRA
LNAK valdes priekšsēdis

Jauno gadu sākot

Laika straume rit nemitīgi. Viss zem šīs saules padots nepārtrauktai mainai, mūžīgai trauksmei un kustībai. Tikai tur, kur trauksme un kustība, ir meklējama dzīvība. Iznīcības skaidrākā pazīme ir kustības apsīkšana.

Mēs atkal stāvam uz gadu mijas sliekšņa. Pildot Dieva mūžīgo likumību, arī 1963. gads pievienojas aizvadīto gadu pulkam. Šādās reizēs mēs parasti mēdzam mest vērtētāju skatu atpakaļ un cerību pilnu uz priekšu. Mēs parasti jautājam sev, kāda ir aizejošā gada bilance un un ko mums sola nākošais. Tā tas ir katra personīgā dzīvē, tā ir arī sabiedriskā laukā. Atstājot personīgo panākumu vai zaudējumu loka izvērtēšanu katram individuāli, gribētos ar pāris vārdiem pieskarties kopējam, sabiedriskajam.

Aizgājušais gads Kanadas latviešu nacionālj sabiedriskā laukā ir bijis visai rosīgs. Mēs esam guvuši ievērojamus panākumus latviešu domas tālākā saliedēšanā, tautiešu apvienošanā, latviskās kultūras centienu aktīvizēšanā, jaunatnes organizēšanā un Latvijas brīvības darba neatlaidīgā kāpināšanā. Mūsu grupas prestižs un loma kanadiešu un citu etnisko grupu acīs, šķiet, ir turpinājis augt un nostiprināties. Mēs esam guvuši daudzus jaunus draugus un balstītājus cīņā par Latvijas brīvību, šinī virzienā sadarbību ar pārējo Baltijas tautu un apspiesto nāciju organizācijām izveidojot jo cieši. Arī sadarbība pašu Kanadas latviešu organizāciju starpā ir kļuvusi sirsnīgāka un draudzīgi veidotās attiecības ar citu zemju latviešu pārstāvībām sākušas nest teicamus augļus. Mūsu saimnieciskais spēks un stabilitāte ir ievērojami pieaugusi, ko liecina pastāvošo pasākumu nostiprināšanās un jaunu tapšana, kā arī milzīgais apgrozījuma pieaugums pašu dibinātās nauda iestādēs. Latviešu vārdi vairāk un vairāk parādās izcilāko brīvo profesiju darbinieku rindās. Aizejošā gadā esam lielākajā Kanadas latviešu centrā — Toronto aizpirkuši paši savu namu un esam daudz darījuši, lai raditu bāzi tā tālākai izveidošanai un piemērošanai mūsu vajadzībām. Līdzīgi pasākumi jerosināti arī citās vietās. Pāri par visu, ar gandarījumu un lepnumu sirdīs vērojam mūsu jaunatnes augstākās izglītības centienus un viņu izcilos sasniegumus šinī virzienā. Tā ir laba zīme, ka mēs nestāvam uz vietas, ka mēs līdz ar laika straumi traucamies uz priekšu, uzrādīdami kustību un parādīdami dzīvību.

Saprotams, aizgājušajs gads nav devis tikai panākumus. Kā parasti, cilvēku sadzīvē ir bijis jāsaduras ar parādībām, kas novēršamas, redzēti kopējo centienu rezultāti, kas varētu būt arī labāki. Tas sevišķi sakāms par mūsu materiālo atsaucību nacionāliem pasākumiem, par šad tad vēroto noslieci kavēties ar atsevišķas personas vai grupas interešu pakļaušanu kopējam, nacionālajam. Bet labai gribai, sabiedriskajam instinktam un mērķtiecībai klātesot tas viss ir veidojams, labojams un ievirzāms labākā gultnē..

Ko mēs gaidām no jaunā gada? Vispirms vismaz tikpat spilgtas nacionālās dzīvības zīmes un sabiedrisko rosību, kā tas bijis līdz šim. Tad atsaucību visam kopējam, kā morāli, tā materiāli. Ne uz mirkli neaizmirsīsim, ka par latvisko ieinteresēti rūpēties tikai paši latvieši. Citus mūsu lietas un problēmas maz interesē. Mūsu nacionālā gara un latviskās dvēseles saglabāšana trimdā nav viegls uzdevums. Bet tā ir jāsaglabā līdz dienai, kad Latvija būs brīva no okupācijas važām. Mēs, brīvajā pasaulē izkļuvušie, esam un paliekam ceļos nospiestās latviešu tautas mute un sauceja balss. Ja mēs klusēsim, drīzi nāvesklusums par mūsu tautai nodarītām pārestībām iestāsies visā pasaulē. Ne laika tecējums, ne starptautiskā klimata maiņas tur neko nevar grozīt. Būtu kauns un negods, ja kāds no mums uzgrieztu muguru savas apspiestās tautas vitālajām interesēm, atstājot to nežēlīgā naidnieka žēlastībai.

Nākamais gads daudziem no mums būs divdesmitais trīsdas gads. Divdesmit gadi ir garš laika posms cilvēka dzīvē. Tas nav garš vēsturisko notikumu norises gajtā. Lai aizvien augošais gadu skaits mūs nenobaida. Mums ir vajadzīga tikai stipra ticība, nelokāma griba, apņēmība un izturība. Dieva dzirnas lēnām, bet labi māj. Goda kronj mantos tikai tas, kas paliks uzticīgs līdz galam. Ja nelielā latviešu tauta daudzajos un smagajos pārbaudījumos būtu kaut uz mirkli zaudējusi ticību savai sūtībai un vietai pasaulē, jau sen būtu beigusi skanēt latviešu mēle Baltās jūras krastā.

Panākumiem bagātu Jauno gadu!

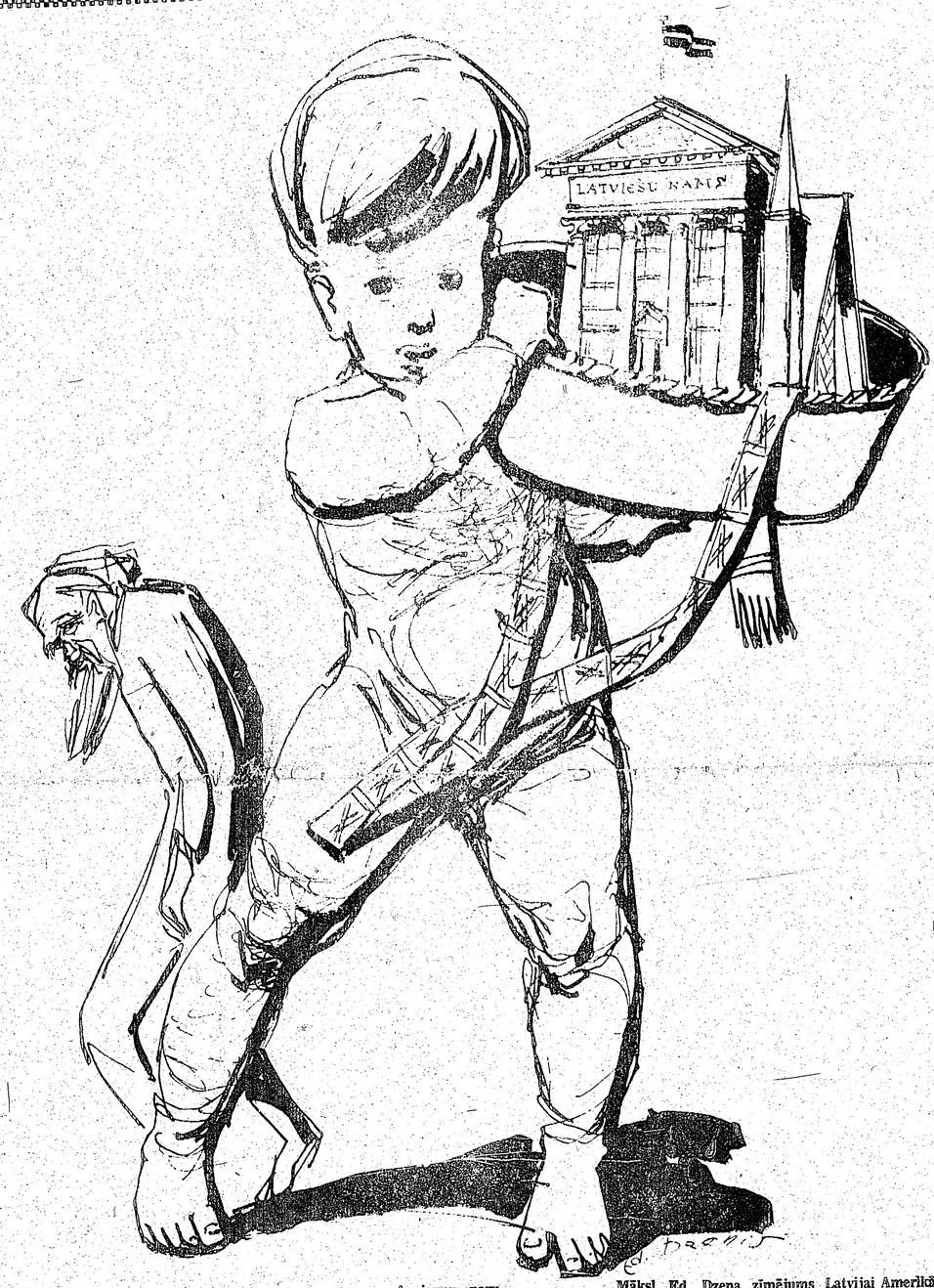

Ar jaunu sparu. Māksl. Ed. Dzeņa zīmējums Latvijai Amerikā.

Lielu traģēdiju un svarīgu notikumu gads

Pieskaroties aizvadītajam un mēģinot ielūkoties gaidāmajā 1964. gadā, gribas vēlēties, lai tas būtu laimīgāks, lai cilvēku dzīvei un dzīvībai būtu lielāka jēga un nozīme nekā 1963. gadā. Tas nebija karu gads. Ja neskaita cīņu turpināšanos Vietnamā, 1963. gads pagāja bez kariem, tomēr ne bez cilvēku upuriem. 1963. bija viens no nelaimīgākajiem gadiem civilizācijas vēsturē. Plūdos, viesulvētrās, zemestrīcēs un nebeidzamās autokatastrofās bojā aizgāja desmitiem tūkstošu cilvēku. Veselā rinda valstu piedzīvoja valdību vai valdību vadības maiņas, dīvos, Sav. Valstu un Dienvidvietnamas gadījumos, tas notika prezidentu noslepkavošanas dēļ.

Arī tad, kad sveši karapulki, sirotāji un sērgas latviešu skaitu bija samazinājušas līdz bīstamam minimumam, mūsu tauta ar cerību pilnu skatu nākotnē turpināja eksistences cīņu un pastāvēja. Pašreizējais stāvoklis nav bezcerīgāks, tikai mums katram ir pāapzinās savi uzdevumi.

Tāpēc lai arī nākamais gads Kanadas latviešiem iezīmējas ar nacionālo un sabiedrisko aktivitāti, ar atsaucību kopējam, ar uzticību pasāktajam un ar devīgu velti Latvijas brīvībai morāli un materiāli.

Šinī garā un noskaņā sirsnīgi vēlu dievpalīgu visiem tautiešiem Jaunajā gadā.

1963. gada 22. novembrī Dallasā, Teksasā, tika izdarīts atentāts pret prezidentu Kenediju. Pēdējais bija pēc skaita ceturtais prezidents, kas mira no slepkavu rokas. Un tikai nepilnas četrdesmit astoņas stundas pēc prezidenta Kenedija nāves tādu pašu galu piedzīvoja arī viņa slepkava.

Diezgan skopi publicēti izmeklēšanas materiāli nepārprotami liecina, ka pie prezidenta Kenedija nāves vainīgs Lī Hārvijs Osvalds, ka viņš rikojies viens, bez kādu individu, organizāciju vai ārvalstu atbalsta un palīdzības. Tālāk paskaidro, ka nav nekāda pamata baumām, ka uz prezidenta automašīnu būtu raidīti četri šāvieni — trīs no aizmugures un viens no priekšas. Tāpat nav pamata baumām, ka Osvaldam būtu bijuši kādi pat līgi vai ka viņš būtu kādreiz dzīvē sastāpies ar savu slepkavu Rūbinsteinu vai to pazinis.

Prezidenta Kenedija ēra tagad ir beigusies; sācies prezidenta

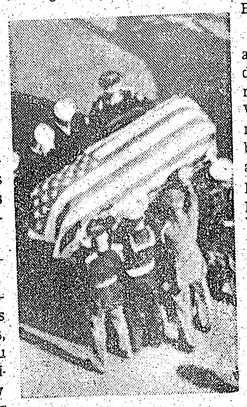

Visa pasaule sēroja par Kenediju.

Džonsona laikmets, kas, vismaz līdz nākamā gada vēlēšanām, no prezidenta Kenedija posma neko daudz neatšķirsies.

Bet pēc tam? Kas būs tie viri, kas 1964. gada nobeigumā uzvarēs savu partiju cīņās, lai tiktu izraudzīti par kandidātiem Baltajā namā?

No demokratiem prezidenta amatam, protams, kandidēs Lindons Džonsons. Bet ko viņš izraudzīs par savu cīņas biedru? Vai prezidents turēsies pie pašreiz maģiskā, bet, kas zina, varbūt jau nākamā gada beigās aizmirstā Kenediju vārda un par viceprezidentu aicinās virsprokuroru Robertu Kenediju. Varbūt viņš par drošāku uzskatīs turēties pie kāda nobriedušāka politika, izšķiroties starp Apvienoto Nāciju sūtni Stīvensonu, Kaljfornijas gubernātoru Braunu, Minesotas senātoru Hamfriju, vai Konektikutas senātoru Ribikofu?

Republikāņiem, liekas, izvēle daudz vieglāka; viņiem acumirklī daudz mazāk populāru vārdu. Iespējams, ka 1964. gadā republikāņu partijai būs jāizvēlas starp agrāko viceprezidentu Niksonu, Ņujorkas gubernātoru Rokefelleru, Dienvidvietnamas sūtni Lodžu un Pensilvēnijas gubernātoru Skrautonu.

Anglijai aizvadītais 1963. gads atnesa daudz saimniecisku rūpju un politisku nepatikšanu. Pēdējās tiks atgādinātas arī 1964. gadā, kad britu salā sagaidāmas vispārējās vēlēšanas.

Jau janvārī Francija uzlika savu veto, aizslēdzot Anglijai durvis uz Eiropas kopīgo tirgu. Sekoja vairākas spiegu prāvas, kuŗu kulminācijā kara ministra Profumo mīlas dēku skandāls; beigās tas noveda pie Mekmilena atkāpšanās un jauna ministru prezidenta. Ministru prezidentam Hjūmam 1964. gadā būs jāved konservātīvie vispārējās vēlēšanās pret strādnieku partijas Vilsonu, kas stājās partijas vadībā pēc Geitskila nāves 1963. gada 18. janvārī.

1963. gadā pie jauna valdības galvas tika arī Rietumvācija.

(Nobeigums 8. lpp.)

LATVIJA

1. n-rs. TREŠDIEN, 1964. GADA 1. JANVĀRĪ

Abonēšanas maksa ASV un Kanadā: par mēn. $ 1.50; 3 mēn. $ 4.00; 6 mēn. $ 8.50; par gadu $ 16.00.

Sludinājumu maksa: sludinājumu daļā $ 1.60; tekstā $ 3.20 - $ 6.00 par vienas collas slejas telpu.

Redakcija patur tiesības manuskriptus saīsināt.

Neizlietotos manuskriptus neuzglabā, bet uz vēlēšanos sūta atpakaļ, ja pievienota pastmarka.

Ar autora vārdu vai iniciāļiem parakstītajos rakstos izteiktās domas var nesatbilst redakcijas viedoklim.

Pār gada slieksni

Ik reizi, gadiem mijoties, mūs tirdī viens un tas pats jautājums — kad Latvija celsies? Jaunajā gadā paies divdesmit gadskārtas kopš briža, kad, dzīvību glābdami, atstājām savu zemi un devāmies svešumā. Tas ir ievērojams laika posms normālos apstākļos, taču politisko nejēdzību laikmetā tas ir īss brīdis. Mēs to izjūtam, redzēdami ap sevi laika skreju, kas aizritējusi bez jebkādiem panākumiem vai pārmaiņām Latvijas likteņa labā. Pasaulē brīvo tautu vidū šai laikā izaudzis milzīgs vienaldzības kalns, kas viež ēnu uz notikumiem un tautu likteņiem. Diemžēl, šai kalna galotnei liek augt tautas un valstis, kas pašas brīvas un bauda savas neatkarības augļus. Arī pagājušais gads rādījis, ka daudzas tautas, kuŗām komūnisti nolaupījuši brīvību, ir cirtušās šai vienaldzības kalnā, lai to drupinātu savas brīvības labā. Diemžēl, n e k a s nav panākts. Briesmas slēpjas tai apstāklī, ka vēl brīvās valstis sāk pierast pie apstākļiem un stāvokļa, kāds tagad valda visur tur, kur komūnisms pagaidām apmierinājis savu izsalkumu. Pastāv kāda status quo stāvokļa atzīšanā ne oficiāli, bet ar klusēšanu apliecinot notikušo.

Egoisms ir valdījis pasauli un valdīs arī turpmāk, jo katram savs likteņis tuvāks. Brīvās pasaules lielvalstīm pašām tik daudz neatrisinātu, pat bīstamu problēmu, ka tām nav nedz intereses, nedz iespēju piepildīt savus saukļus par „brīvību un pašnoteikšanos visām tautām.

Un kas vedā gada vakarā vēlreiz pārlasīs kardināla Spellmaņa atmiņas par to, kā demokrats Rūzvelts sadalīja pasauli sfērās, Baltijas valstīm paredzot pašu reizējo vietu, tam vairs nebūs šaubu par mūsu nākotni. Būtu naīvi domāt, ka demokratu vadītā Amerika tagad īzlabos nozieguma kļūdu, kādu izdarīja Rūzvelts.

Ir drošāk, ērtāk un lētāk aizsūtīt avīžu korespondentu uz Maskavas apsiepkavoto Ungāriju, lai aprakstītu, kā darbojas atjaunotais ungāru cirks, nekā ar politisku rīcību un ciešu apņēmību parādīt, ka rietumiem dziļi sāp Ungārijas iliktenis un ka viņu rūpes koncentrētas brīvības atgūšanai.

Rietumu ekskursanti, kas pārradušies no Baltijas valstu apmeklējuma, stāsta savējiem, ka okupēto zemju iedzīvotāji samierinājušies ar likteni, pārgrozībām kaŗa veidā vairs netic un necer uz kādu palīdzību, kas varētu atvieglināt viņu likteni. Ko gan lai citu domā un izjūt komūnisma okupācijai paklautie miljoni, neieraudzīdami atspīdam gaismu no lielā vienaldzības kalna?

Skiet, kāda melna, necerīga straume aiznes mūsu trimdas dienas. Ja panākumu bijis maz, te nepiedēvēsim mūsu vainu. Katrs pagājušais gads ir liecinājis degsmi un cenšanos virzienā, kuŗa gala mērķis ir atjaunota Latvijas brīvvalsts. Arī nule aizvadītais bijis mērķtiecīgs. Pilnību grūti sasniegt, taču censties uz to mums nepieciešams. Nav svarīgi, vai par Latvijas brīvību cīnās visu latviešu kopums, organizācijas, biedrības, draudzes vai atsevišķas personas. Svariga gan ir pati cīņa, kas ar katru gadu jāizvērš plašāka un neatlaidīgāka. Varbūt šis cīņas veids ir tikai viens — atkailināt komūnistu vardarbību un pierādīt veselīgo, demokratisko dzīves veidu neatkarīgajā Latvijā, pirms to bija sagrābuši Kremļa vardarbji. Mums jāurbjas vienaldzības kalnā un tas jādrupina, lai kādi panākumi būtu mūsu neatlaidībai. Apsīkt vai klusēt mēs nedrīkstam. Tukšs patoss ir nevietā šai laikā, bet nepieciešama mērķtiecīga, neatlaidīga rikošanās. Jaunais gads mums jāpiepilda ar vēl dedzīgāku dziņu un darbošanos savas tālās dzimtenes un tautas brīvības labā.

P. Grods

MŪSU LAIKRAKSTA atsevišķi numuri dabūjami Toronto latviešu veikalos.

Pieprasiet bezmaksas paraugnumurus — Tel. EM 8-0792, Toronto.

Apspiesto Eiropas tautu asamblejas Jaungada vēstijums

Apspiesto Eiropas tautu asamblejas šodien nodeva savu vēstījumu Albānijas, Bulgārijas, Čehoslovakijas, Igaunijas, Latvijas, Lietuvas, Polijas, Rumānijas un Ungārijas tautām, ko noraidīja vairākas radio stacijas Eiropā klausītājiem aiz Dzelzs aizkara. Vēstījuma teksts ir šāds:

Apspiesto Eiropas tautu asamblejas sūta vissirsnīgākos Jaungada sveicienus un labākos novēlējumus jums — mūsu brāļiem Austrumu un Vidus Eiropā.

Atskatoties uz pagājušo gadu, redzam pazīmi, par ko varam loti priecāties. Šī pazīme ir neizbēgamā komūnistu sistēmas sairšana.

Ideoloģiska sairšana jūsu zemēs jau bijusi skaidri saredzama kopš ilgāka laika, bet tagad tā sagandē pašu komūnisma sirdi — Padomju Savienību. Krievijas jaunākās paaudzes lielākai daļai komūnisms jau apnicis, un dažiem tas ir pat pretīgs. Jaunie cilvēki nepievērš vajadzīgo uzmanību oficiāliem aicinājumiem nest upurus, inteliģence apkaro komūnisma melus ar lielu drošsirdību, tādēļ cilvēka gars, kuŗu režīms ir pūlējies iznīcināt, sāk gūt virsroku.

Tikpat redzams ir komūnistu saimnieciskās sistēmas bankrots. Pagājušo gadu pasaule pieredzēja, kā saoruka padomju lauksaimniecība, un neviens no žilbinošiem saukļiem vai plāniem nevarēs to pasargāt no turpmākas sairšanas. Ķīmiskā rūpniecība nepārvērtīs vergus par ražojošiem lauksaimniekiem. Kā pagājušais gads pierādīja, ir skaidrs, ka komūnisms nevar vienā laikā ražot maizi un kaujas raķetes, — tas nevar sacensties ar brīvo pasauli, īpaši ar av. Valstīm.

Ar lielāku pajāv.bu kā jebkad varam teikt, ka brīvība uzvarēs. Pagājušo gadu jūsu nerimstošais spiediens panāca, ka komūnistu režīmam bija jāpiekāpjas, it īpaši Čechoslovakijā un Ungārijā. Nav šaubu, ka mērķtiecīgāka brīvās pasaules politika paātrinās jūsu atbrīvošanu un aiztaupīs daudz ciešanu.

Jauno gadu uzsākot, Apspiesto Eiropas tautu asambleja sola mēģināt panākt, lai brīvās tautas uzsāktu un īstenotu aktīvāku politiku, atbalstot visu apspiesto tautu tiesības atgūt pilnīgu neatkarību un iespēju ikkatram baudīt neierobežotas tiesības uz brīvību.

Mēs esam pārliecināti, ka rietumu spēcīgās nācijas atzīs, ka, atbalstot jūsu iedarbīgo pretestību, tās kalpos saviem morāles un politikas principiem. Vēl vairāk, tās kalpos savām cēlākajām interesēm.

Šais cerību pilnajās gaidās un, apzinoties, ka smagās kaites, ar kuŗām komūnisms slimo, nav dziedināmas, skatīsimies nākotnē, nešaubīgi ticēdami brīvības rīta ausmai. Tai ir jānāk!

Gadu mijā. J. Liģera studija

VAINĪGO MEKLĒŠANA

Rietumu pasaulē dzīvojošos latviešu patriotus Kremļa skribenti apvelti lamām, beigās allaž piekabinot klāt meligo „slepkavas" titulu. Šāda „slepkavu" meklēšana turpinās ilgāku laiku, jo jau 1961. gada sanāksmē Maskavas sarkanie gauleiteŗi un reichsleiteŗi nosprieda, ka trimdinieku aktivitātes gūs panākumus, tāpēc latviešu patriotu diskreditēšanai jālieto visi iespējamie līdzekļi.

Ja Kremlis grib meklēt īstos slepkavas, kamdēļ skatīties tik tālu? Kāpēc nepārskatīt čekas sarakstus un nepārbaudīt, kādi čekisti saņēma ordeņus par polu virsnieku slepkavošanu Katiņas mežos? Kāpēc nepainteresēties, kur palicies zadists Sustins, kas noticis ar „ārstu" Frīdmani, kas Daugavpils čekā pie gūstekņu miesām centās atrast vietas, kur vairāk sāp? Vai vēl labāk — kā tad ar pašu Ņikitu Chruščevu, kas lika noslepkavot simtiem ungāru strādniekus, jaunekļus, sievietes un bērnus. Uzsākot vainīgo meklēšanu, vaŗēja sākt ar pavisam maziem gariņiem, kā tiem zadistiem, kas nomocija latviešu patriotus Centrālcietumā, Stabu ielā, Baltezera priedēs, un daudzajās čekās visā Latvijas territorijā. Ja okupantiem pietrūktu materiāli un vārdi, esmu drošs, ka p.p. Kerstena komitejas materiāli tiem palīdzētu ievērojamā mērā. Un ja kāds no šo materiālu oriģināliem būtu „nejauši" izslidējis no kartotēkām, tad komūnistiem par to nebūtu pārmērīgi jābēdājas, jo čekas upuŗiem ir palikuši liecību noraksti, un tādi ir arī citiem.

Dzīvos, diemžēl, atdzīvināt vairs nevar. Bet komūnistu okupanti varētu daļu no smagās vainas labot, izvācoties no Latvijas territorijas un atļaujot latviešiem brīvās vēlēšanās sev izraudzīt valdību, kas baudītu visas pasaules respektu un cieņu. Šāda Latvijas valsts vara tad arī rūpētos par nacistu un komūnistu okupācijas laikos padarīto noziegumu izmeklēšanu un vainīgo sodīšanu. Protams, nevaram liegt sarkanajiem priekuu, aizvācoties ņemt sev līdzi visus savus gauleiteŗus, Pelši ieskaitot, tāpat visus Kalpiņus, Sudrabkalnus un citus tautas nodevējus.

Diemžēl zinām, ka komūnisti negribēs izvākties no kolonijām, kuŗas tie varmācīgi un pretēji starptautiskiem noligumiem, okupējuši. Vēl vairāk, tie kārām acīm skatās uz valstīm, kas vēl brīvas.

Ja meklējiet vainīgos, sarkanie baroni, jums nav tālu jāmeklē. Katrā nelietībā, kādu vien var atrast vispilnīgākajā nelietību sarakstā, jūsu vidū ir diži jo diži meistari.

Meteors

Igauņu un somu studentu attiecības

Igauņu un somu studentu korporāciju starpā jau kopš priekškaŗa laikiem nodibinājušās draudzības saites. Atsevišķu studentu organizāciju starpā pastāv karteļi. Arī tagad, kad igauņu studentu korporācijas atrodas trimdā, somu studenti savos svētkos vienmēr aicina viesos igauņu studentus brīvajā pasaulē.

Tas ļoti nepatīk komūnistiem. Helsinku universitātes padomē ir divi komūnistu pārstāvji. Tie panāca, ka padome nolēma vairs neaicināt viesos igauņu studentus brīvajā pasaulē. Karteļi atsevišķu studentu organizāciju starpā tomēr pastāvēs arī turpmāk, jo universitātes padome nevar iejaukties studentu organizāciju iekšējā dzīvē.

VAI LAIKRAKSTU SAŅEMAT KĀRTĪGI?

Vai esat nokārtojuši abonementu?

Alise Dzirkale - Cenne.

VAI PĀRVEIDOT LAT

Daudzās mūsu baznīcās, to gan kopā dzi
starpā arī Ziemsvētku dziesmas, latviskās tā
ir dažādu tautas dziesmu melo- lielākai daļa
dijas, kuŗas arī mēs, latvieši, dēļ klausītāj
dziedam savos dievkalpojumos populāro A
un svētku dienās. go, senlatvi

Kādēļ gan nereformēt mūsu dzīdzēji baudīj
baznīcas mūziku, kādēļ neaizstāt tes solo ērģ
svešās tautu dziesmas ar mūsu beigu kāpin
pašu skaistām, melodiskām un nāšanai. Tā
īpatnējām tautas dziesmām? gaismai un
Šāda doma jau no Latvijas lai- Zēļ tikai, k
kiem saistīja komponistu Bruno sieviešu ko
Skulti, un beidzot viņš to skaisti dot Forte
reālizēja šinīs Ziemas svētkos, komponists
sakomponējot un uzvedot pir- loras garā
mo reizi Ņujorkā Bruklīnas netei paša
Betlemes baznīcā svētku vakarā pavadījumā
jauko „Spoža zvaigzne attecēja" ģerts Skult
— 4 Ziemsvētku impresijas: 1. „Ziemas sv
Ziemas svētki, 2. Piemiņēšana, maigu, vie
3. Svētā naktī, 4. Dievam gods, mas Eglīt
trim solo balsīm, teicējai, kok- sniedziņš r
lēm, klarnetei, sieviešu korim un lainīti". Sa
ērģelēm. Gan solo dziesmām, ņēma kori lo, no kur

BRAZILIJĀ GODALGOTS MĀKSLINIEKS

Bijušais Tautas teātŗa Rīgā koncertus
dziedonis — bass Aleksandrs piem. Žui
Gļinskis, pēc iebraukšanas no Santos, Po
Vācijas Brazilijā 1949. gadā ap- kad neaizm
metās uz dzīvi São Paulo pilsē- starp pārē
tā. Kopš 1953. gada dzīvo Rio mēr ietilpi
de Žaneiro. skaņražu d

Ar savu neatlaidību un studijām Gļinskis šejienes mākslas Brazilija
dzīvē ir ieņēmis atzīstamu vie- tājiem, se
tu. Viņš pastāvīgi dzied Brazi- pie sirds"
lijas radiofonā, atskaņodams dziesma n
starp citiem autoriem arī lat- putna", Zil
viešu skaņražu darbus un kup- ņa Norvilp
lina ar savu piedalīšanos vietējo raina, aps
latviešu sanāksmes. raina —

Brazilijā Gļinskis dzied ope- Skalbes pa
rās: „Otello" — Venecijas sūtni, vas" drī
„Toskā" — Andželoti, „Rigoletto" teātrī Rīgi
— Sparafučile, „Trubadurā" nā runča
— Ferrando, „Sevilas bārddzīnī" — Bazilio, u. c. Gļinskis k

Starp daudziem brazīliešu miesojis.
dziedātājiem Aleksandrs Gļinskis 1962. gadā tika izvirzīts un Augusta
novērtēts kā pirmais „labākais lielskām p
klasisko dziesmu — Musica Eru- atro Muni
dita" dziedātājs radiofonā Rio zilijas Nac
de Žaneiro, saņemot par to kā ri dziedāja
atzinību zelta krūšu nozīmi. Missu"; 2

Minēto balvu Gļinskim izsnie- certīr „Ari
dza svinīgā aktā Palacio Guana- Operas šei
bara, Rio de Žaneiro gubernā- dziesmas
tors Carlos Lacerda. Gļinska

Arpus Rio de Žaneiro un São Rio de Ž
Paulo, Gļinskis devis daudzus „Kantat
svētku ne
vālā".

Jānis Klidzējs

Viena pati sieviete

(3. turpinājums)

Vai Svētais Gars, par ko no sirds domā skolotāja, nebūtu tas jaunu ceļu, jaunu domu, jaunu ideju meklētājs, kā saprast un atrast ticēšanu?

Svētais Gars nebūtu tas, kam vecās, apsūbējušās lietas, domas un tēli jānoskalo, jāpārlej jaunos, tādos, kas savās formās būtu jauni arī šisdienas jaunajiem? Vai tad Svētais Gars nebija arī tas, kas runāja no debesīm uz mācekļiem ar jaunām uguns mēlēm? Kādreiz Svētais Gars ir bijis drosmes gars. Jaunu vārdu gars. Modinātājs un tīritājs.

Skolotāja un Brigita bija gājušas uz baznīcas pusi, labu laiku klusēdamas un katra savu domu domādama.

Varbūt es viena esmu tāda neapmierināta, tāda pajukusi, kas nezina, ko grib, kā viņai vajag? Varbūt pasaules troksnis manī tādu dullumu iesitis? Varbūt es mu tāda, kā tas bargais runātājs pie grēksūdzes Vāciļā teica: Tu grimsti ellas purvā. Tu nelabojies. Varbūt visi mūsu laudis visās vietās un draudzēs, kas izkaisītas pa visu pasauli, ir apmierinātāki, ticīgāki katram rakstītam un runātam vārdam un tāpēc laimīgāki? Varbūt viņus negrauž šaubas, varbūt viņi jūtas labi arī ar to, kas ir? Sak, ko tur vairāk vaicāt, jo viss ir pavaicāts un pasacīts. Tikai es tāda.

„Ko tu, meit, tādu aizdomājusies?" pavaicāja skolotāja. Tad viņa piebilda: „Ko nu es vaicāju tā. Katrs svētdienas rītā ir tāds klusāks, pilnāks savu iekšējo domu."

„ Tā... Tāpat vien... Man sajūk tie vārdi pa atmiņu — kā bija vārds jūsu prāvestam? Alfons..."

„Alfons Kuls."

„Alfons Kuls? Tad jau viņš ir tas pats, kas tos rakstus par svētajiem tik bieži raksta?"

„Tas pats ir. Viņš, cilvēks, tikai par svētajiem. Tāds jau viņš ir. Par svētajiem..."

Ja tas ir tas pats, kas par tiem svētajiem, tad labāk gan es gitai gribējās pagriezties atpakaļ un paskatīties sāpus: varbūt varēs pamanīt kādu pazīstamu seju? Nebija. Un tomēr — visi likās pazīstami. Kaut kas bija katra sejā, par ko varēja teikt: tas ir mūsējais. Kaut kas katrā augumā bija no saliektā zemnieka. Katrā sejā bija kāds spītīgs naīvums, ko arī piemērošanās baznīcas svinīgumam nevarēja apsegt pilnīgi. Mūsējie. Dažas sejas izskatījās, it kā tās piederētu paskolotiem cilvēkiem. Šinīs sejās naīvā izteiksme jaucās ar depresijas un apātijas ēnām, kas it kā teica: cīņas ir cauri, viss iet savu gaitu, dzīvo kā vari, kamēr vēl dzīvs. Mūsējie.

Brigita domāja: ja varētu tā šinī brīdī ielīst katrā un noklausīties un saprast — kā gan šie visi cilvēki tā sapulcējušies baznīcā domāja?

Augšā sāka dūkt ērģeles Celos Kritam motīvu. Visu baznīcēnu balsis it kā sakusa vienā un pacēla domas pāri par šo dienu un brīdi, projām no šejienes, pāri visiem tālumiem un it kā atvēra acīm dzimtenes ainavu pirms gadu gadiem. Brigitai likās, it kā pa baznīcas atvērtajām durvīm viņa dzirdētu zirgu sprauslojienus aiz baznīcas sētas.

Nebija pamanījusi prāvesta Kula ienākšanu. Skanīgā, tīrā balsī viņš sāka Svēto Masu. Viņa ministrants bija kāds vecāku gadu gājuma virs. Vai tad te jaunāku nebija? Brigita paskatījās uz vienīgo zēnu baznīcā. Šis atkal skatījās savā rokas pulkstenī. Nāca spredika brīdis. Lēniem soļiem prāvests Kuls uzkāpa ambonā. Gara auguma. Kalsns. Mati vēl tumši. Sejas izteiksmē — cietējs, domāja Brigita.

Nolasījis evaņģelija vēstījumu par to, kā Jēzus Kristus mēmajam atdeva runu un kurlajam dzirdi, prāvests sāka spredīki:

„Lai ticība tāpat kā tam kurlajam un tam mēmajam atvey mums ausis un mutes. Pasaule kliedz ar saviem neticības skaļruņiem. Mums vajag kliegt pretī ar savu ticības balsi. Stiprāk, stiprāk, stiprāk! Vajag kliegt tā, lai visi kurlie dzird. Vai jūs kliedzat? Jūs esat mēmi un klusi. Kāpēc? Tāpēc, ka arī jūsos vairs nav īstās ticības. Šī pasaule jūs paņem savā grābienā kā oktopuss, un jūs nedarāt nekā!"

Šis runas motīvs atkārtojās un atkārtojās. Vajag ticēt. Vajag mīlēt. Vajag ticēt arvien vairāk. Vajag Jēzu Kristu mīlēt arvien karstāk. Vajag ņemt piemēru no mūsu svētajiem.

Viņa balss krita pār noliektajām baznīcēnu galvām kā tēraudlietuves āmuru klaudzieni. Jo prāvesta balss vairāk pieauga spēkā un cēlās augstāk, jo baznīcēnu galvas liecās zemāk.

Vajag. Vajag Vajag.

Arī Brigita bija noliekusi galvu un jutās kaut kā neērti. Te kaut kas nebija tā īsteni, viņa domāja. Šis vajag, vajag —viņai likās tāda kā gaisā pacelta koka vicināšana. Ka vajag — to katrs zina. Bet kā tikt pie īstākas ticēšanas? Kas ir tas, kas neļauj tā ticēt? Kāpēc tu, kas esi studējis un šiem izskaidrojumiem sagatavots, kāpēc tu pacietīgāk nepalīdzi mums saprast šos jautājumus? Tam tavam — vajag — negribētos vis tuvāk nākt, bet gan bēgt no tā cik vien var tālāk. Kas ir īsti noticis ar mūsu priesteriem? Nē, labāk jāsaka tā: kāpēc nekas nav noticis ar mūsu priesteriem? Viņi šodien runā par to pašu un tāda paša koka āmura filozofijā, kā viņi runāja tad, kad man bija tikai astoņi gadi. Man šodien ir trīsdesmit astoņi. Pasaulē pa šiem gadiem ir šis un tas diezgan baigs noticis, ir notikušas arī lielas lietas. Tikai viņi ir turpat vien palikuši — Rīgā, Altonavas ielā. Ar savu viduslaiku teoloģiju.

Brigita satrūkās: Man vajadzētu kaunēties no savām domām. Es, pat svešā baznīcā atnākusi pirmoreizi, sāku kritizēt priesteri, kuŗš dara, ko nu viņš var, spēj un prot. Viņa vietā es nevaru būt. Tāpēc labāk būtu pievaldījusi savas kašķīgās domas.

Pēc dievkalpojuma Brigita izgāja ārā un sāka gaidīt savu skolotāju Teklu Nagli.

No baznīcas izmetās ārā visi trīs padsmitnieki reizē.

Meitene, kuŗai bija iesarkani mati, vaicāja puikam:

„Stenlij, kur tev tā jāsteidzas. Pagaidi, varēsi braukt mūsu mašīnā."

„Nevaru. Man jāskrien pie tā oktopusa, par ko tas pričs tur iekšā runāja."

Meitenes pasmējās. Puika aizmetās ap stūri.

Arī citi baznīcēni, kā tik iznāca ārā, tā ar steigu izjuka katrs uz savu pusi. Citi sēdās savās mašīnās. Daži aizgāja kājām. Neiznāca ne apstāšanās pulciņos, ne parunāšanās, uz ko Brigita bija tā gaidījusi un cerējusi.

Kad lejā nokāpa Tekla Nagle, te bija tikai viņas divas palikušas.

„Kas te notika?' kā satrūkusies un lielām acīm skatīdamās savā skolotājā vaicāja Brigita.

„Notika — kas — ?"

„... ka te nekas nenotika..." Brigita nočukstēja. „Visi aizjuka kā bēgdami..."

Skolotāja skumīgi pasmaidīja un nopūtās:

„Labāk iesim. Par to pastāstīsu vēlāk."

4

Viņas bija atkal atpakaļ skolotājas zaļajā, klusajā mājā.

„Tu man pirmīt vaicāji: kas tur pie baznīcas notika?" skolotāja sāka stāstīt. „Nezinu, kā lai īsti to tā pasaka. Nekas jau lēls nav noticis. Sākumā visi turējās kopā. Katru nedēļas nogali sanāca vai nu pie viena, vai otra. Viens otram bija vajadzīgi. Gadiem ejot kaut kas ir nodilis katrā. It kā nosalis. Tādi kā dusmīgi vieni uz otru. Saīgūši. Pasaka kādu vārdu, kas gadās ne pa prātam šim vai tam.

(Turpinājums sekos)

Alise Dzirkale - Cenne.

VAI PĀRVEIDOT LATVIEŠU BAZNĪCU MŪZIKU?

Daudzās mūsu baznīcās, to gan kopa dziesmām pamatā sen-latviskās tautas dziesmas, pa lielākai daļai reti atskaņotas, tādēļ klausītājiem svešas (izņemot populāro Aijā, žūžū). Šo svinīgo, senlatvisko mūziku dievlūdzēji baudīja no ievada (klarnetes solo ērģeļu pavadījumā) līdz beigu kāpinājumam Dieva godināšanai. Tā izskanēja kā himna gaismai un Dievam varenībai. Žēl tikai, ka nelielais draudzes sieviešu koris pilnīgi nevarēja dot Forte kāpinājumus, kādus komponists būtu vēlējies. Folkloras garā ieturēto ievadu klarnetei paša komponista ērģeļu pavadījumā izjusti nospēlēja Oļģerts Skulte. Impresiju I daļa: „Ziemas svētki" tika ievadīta ar maigu, vieglu soprāna solo Almas Eglītes izpildījumā. „Lēni sniedziņš ritināja sidrabotu vilainīti". Šai daļai 3 soprāna solo, no kuriem katru tūlīt pārņēma koris, beidzot ar tautas dziesmas pantu: „Gaiša Dieva baznīciņa Ziemas svētku vakarā."

Ļoti interesanta un savdabīga bija impresiju II daļa „Pieminēšana", kuŗā bez kora piedalījās arī kokles solo ar koklētājām: Birutu Sūrmanī, Āldu Tālbertu un Ilgu Upmani un teicēja, aktrise Tonija Kalve, kuŗa ar lielu ekspresiju skandināja tekstu. Teicējas tautas dziesmu pantus ar sākuma vārdiem: „Bārenīte mežā gāja Ziemas svētku vakarā" visu laiku pavadīja kokļu ansamblis, kas klausītājus aizvadīja mūsu tautas tālā pagātnē, kad bārenīte ar egļu zariem un brūklenāju vainadziņu Ziemsvētku naktī aptecēja mātes kapu un tēva kapus, bet Dieviņš uzlasīja bārenītes asarīņas zelta sietā. Ļoti bagāta saturā un arī mūzikā ir III daļa „Svētā naktī" ar ievada vārdiem „Sidrabiņa lietiņš lija Ziemas svētku vakarā". Šinī daļā, kuŗu atklāj koris, mainās solo dziedājumi ar kori, teicēju, kokles ansambļa pavadījumā, jauko duetu (šūpļa dziesmu) Almas Eglītes un Lūcijas Rūdzenieces sniegumā, teicēju ar runas kori un beidz atkal koris ar skaistu tautas dziesmu: „Klusiet jauni, klusiet veci, Dievs ir mūsu pulciņā". Beidzamā daļa „Gods Dievam" rakstīta it kā himnas veidā ar slavinājumu Dievam, gaismai, Dieva visvarenībai un labestībai. Koŗa dziedājumu vidū ievīts arī alta solo, ko atskaņoja Elija Druva. Visus ērģeļu pavadījumus veica pats komponists. Manuprāt, beidzamā impresiju daļa skanētu labāk, ja būtu rakstīta jauktam korim, kas sniegtu vēl lielāku ekspresiju un kāpinājumus. Piemēroto tekstu Ziemsvētkiem no dainu krājumiem bija jauki sakārtojusi Tonija Kalve. Ar šo oriģinālo, interesanto un vērtīgo skaņdarbu Bruno Skulte ir apliecinājis ne vien savu komponista talantu, bet arī lielu mīlestību pret latviešu tautas dziesmām, folkloru un līdz ar to mūsu tautu, par ko viņam vissirsnīgākā atzinība un pateicība. Kaut jel Br. Skultes skaistā ideja un viņa Ziemsvētku impresijas rastu vajadzīgo novērtējumu un atsaucību arī citu pilsētu latviešu sabiedrībā un tiktu uzņemtas garīgās mūzikas koncertu programmās un Ziemsvētku dievkalpojumos.

BRAZILIJĀ GODALGOTS LATVIEŠU MĀKSLINIEKS

Bijušais Tautas teātŗa Rīgā dziedonis — bass Aleksandrs Gļinskis, pēc iebraukšanas no Vācijas Brazilijā 1949. gadā apmetās uz dzīvi São Paulo pilsētā. Kopš 1953. gada dzīvo Rio de Žaneiro.

Ar savu neatlaidību un studijām Gļinskis šejienes mākslas dzīvē ir ieņēmis atzīstamu vietu. Viņš pastāvīgi dzied Brazilijas radiofonā, atskaņodams starp citiem autoriem arī latviešu skaņražu darbus un kuplina ar savu piedalīšanos vietējo latviešu sanāksmes.

Brazilijā Gļinskis dzied operās: „Otello" — Venecijas sūtni, „Toskā" — Andželoti, „Rīgoletto" — Spārafučile, „Trubadūrā" — Ferrando, „Sevilas bārddzinī" — Bazilio, u. c.

Starp daudziem braziliešu dziedātājiem Aleksandrs Gļinskis 1962. gadā tika izvirzīts un novērtēts kā pirmais „labākais klasisko dziesmu — Musica Erudita" dziedātājs radiofonā Rio de Žaneiro, saņemot par to kā atzinību zelta krūšu nozīmi.

Minēto balvu Gļinskim izsniedza svinīgā aktā Palacio Guanabara, Rio de Žaneiro gubernātors Carlos Lacerda.

Ārpus Rio de Žaneiro un São Paulo, Gļinskis devis daudzus koncertus arī zemes iekšienē, kā piem. Žuiz de Fora, Curitība, Santos, Porto Alegre, u. c., nekad neaizmirsdams programmā starp pārējiem autoriem vienmēr ietilpināt arī dažas latviešu skaņražu dziesmas.

Brazilijas koncertu apmeklētājiem, sevišķi, kā saka, „ejot pie sirds" Jāņa Kalniņa Poķa dziesma no „Lolitas brīnumputna", Žiinska „Karogs" un Jāņa Norvila „Zete, zete skaldaraina, apse, — apse, daldaraina" — dejas dziesma Kārļa Skalbes pasakas „Kaķiša dzirnavas" dramatizējumam Tautas teātrī Rīgā 1943. g., kur šo Melnā runča dziesmu - danci pats Gļinskis kādreiz uz skatuves iemiesojis.

Augusta mēnesī Gļinskis ar lieliskām preses atsauksmēm Teatro Municipal, kopīgi ar Brazilijas Nacionālo orķestri un koŗi dziedāja Mocarta „Kronēšanas Missu"; 2. decembrī deva koncertu „Arias Ontigas Italianas". Operas šeit dzied itaļu valodā, dziesmas — oriģinālvalodās.

Gļinska tuvākās uzstāšanās Rio de Žaneiro Municipleātrī — „Kantata Profana" un Ziemsvētku nedēļā — „Bacha Festivālā".

Eduards Riets.

SAPŅOTĀJS

Man daudz ir vēlēšanos, kļusu ilgu,
Es slāpstu gaismas, laimes kā ikviens,
Un jūsmoju par zvaigznēm, debess zilgu —
Es dzejnieks — sapņotājs, bet vienmēr esmu viens.

Man patīk laistīes sapņu laivas aijās
Un izlolot, ko iecerējis es;
Tad pārvērst domas maigās vārdu paijās,
Lai vārdi ilgas manas citiem nes.

Ai dzejas brīnums, Dieva dotā balva,
Kas manu sirdi citiem vaļā ver;
Vai sirds, vai roka tā, vai tikai spalva
Ir tā, kas sapņus manus vārdu kvēlē tveŗ?

AUSTRĀLIJĀ PIEAUG LATVIEŠU GRĀMATU UN TO DRAUGU SKAITS

Melburnas latviešu biedrības bibliotēka vietējā latviešu namā tā sakuplojusi, ka inventārizēto grāmatu kopskaits jau ir 4.568, kas nozīmē 393 grāmatu pieaugumu aizvadītā darbības gadā.

MLB bibliotēka ir tīra ideālisma vadīts pasākums, pie kam darbinieki nav ziedojuši tikai laiku un enerģiju, bet arī līdzekļus. Tātad arī šādas lietas mūsdienās, paldies Dievam, vēl var piedzīvot. Tā kā MLB bibliotēka augusi par pasaules apjoma latviešu grāmatu krātuvi, tad tai arī ir draugi apkārt visai zemes lodei, kur mīt brīvi tautieši. Šie draugi ir vispirms Melburnā. Piemēram, prof. E. Dunsdorfs vien aizvadītā darbības gadā ziedojis materiālus 27 grāmatu iesiešanai. Grāmatu ziedojumi saņemti no izdevniecībām, organizācijām un atsevišķiem tautiešiem ASV, Anglijā. Austrālijā, Brazilijā, Jaunzēlandē, Vācijā, Venecuēlā un Zviedrijā. Skautu vadības speciālajā talkā MLB bibliotēkai ASV latviešu skauti savākuši 27 grāmatas, kuŗas Melburnā saņems bibliotēkas pašreizējā larbības gadā.

Arī bibliotēka savukārt varējusi pakalpot interesentiem, nosūtot grāmatas vai sniedzot par tām datus citās Austrālijas pilsētās un pat ārpusē.

(Nobeigums 6. lpp.).

Al. Erv. Lasis.

Spalvas un zobena varonis

Jau pagājis simts gadu no pasaules slavu ieguvušā itaļiešu rakstnieka Gabriela d'Annuncio dzimšanas dienas.

Mūsu vecākās paaudzes lasītājiem šis vārds ir labi pazīstams, jo jau divdesmitā gadsimta sākumā latviešu lasītāju rokās nāca gan latviešu, gan krievu valodā tulkoti G. d'Annuncio darbi.

Pirmā pasaules kaŗā d'Annuncio ir aktīvs kaŗavīrs un saņem Itālijas karaļa piešķirto hercoga titulu un tā kļūst pazīstams arī kā hercogs d'Aosta.

Tamdēļ Gabriels d'Annuncio pieskaitāms ne tikvien spalvas, bet arī zobena varoņiem.

Bet reizē ar literāro slavu visā literārā pasaulē pazīstama arī viņa slava mīlas uzvarās.

Slavenību mīlas piedzīvojumi ļoti ātri kļūst ne tikai par literārās sabiedrības pārrunu tematu, bet tie nokļūst arī tautas ausīs.

Saprotams gan, kā jo lielāka rakstnieka slava, viņa personīgā romantika paliek otrā plānā. Vienreizējie vienmēļu romāni, kā, par piem., Žukovska, Turģeņeva, Balzaka, nerunājot nemaz par Petrarku — plašo publiku neinteresē. Bet ja parādās rakstnieks ar Don-Žuanna slavu, tad reizē ar to viņš kļūst šim lielajam pūlim tuvs un saprotams.

Gabriela d'Annuncio mīlas piedzīvojumi un uzvaras ir spilgta parādība. G. d'Annuncio pats to ļoti labi apzinājās un arī apzinīgi uzturēja leģendas, kas ar viņu saistītas.

D'Annuncio labprāt stāstīja, ka viņš piedzimis uz kādas jūras laupītāju korvertes Adrijas jūrā. Viņa tēvs kuģi noslēpis meiteni, kuŗai tuvojušās dzemdības —. Un visi pielūdzēji, sevišķi pielūdzējas dzejnieka stāstam ticējuši.

„Viņš bija tik pievilcīgs" — tā vēlāk atzinās Sāra Bernāra, „ka es biju gatava ticēt, ja viņš būtu tejcis, kā cēlies no kentaura un vestāles kopības!"

Īstenībā Gabriels piedzimis mazā provinces pilsētiņā Pizzarā (pēc citām ziņām Frankoville el Mare sādžā) bagāta zemes īpašnieka Rana tapajetas ģimenē, bet savu literāro vārdu paņēma no sava adoptīvtēva, vecā bezbērnu dona Kamilio d'Annuncio.

Vēlāk rakstnieks ar lepnumu mēdzis piezīmēt, ja arī pēc dzimšanas viņš neesot aristokrats, tad par tādu viņš kļuvis ar savām spējām. Un tiešām, viss, ko tanīs laikos ieskatīja par aristokratisma atribūtiem, kā tieksmi pēc greznības, risku, kā briņinieku laikmeta mantojumu, slavu (vienalga, kādu) — viss to viņš paspēja iegūt. Tikai viņa ekscentrisms katrreiz nebija izdevīgs, vērojot no malas, to-ties viņa pielūdzējas tas pievilka.

Bet kur īsti slēpās viņa burvība?

Neapšaubāmi tā viņam bija, jo citādi viņa daudzo mīlas uzvaru sarakstā nebūtu divu tādu pasaules slavenību kā Eleonora Dūze un Sāra Bernare.

Maza auguma, ļoti ātri kļuvis plikpauris, viņš pēc aculiecinieku nostāstiem milzīgu iespaidu atstājis ar savu lielo zilo acu spožumu, kuŗas izstarojušas īstu velnišķīgu spēku.

Viņš izskatījies drīzāk pēc švītīga militāra „garnizona lauvas": neliela kastaņbrūna ķiļbārdiņa un uz augšu sakrustotās spiciģās ūsiņas.

Vēl bērnībā acīm redzot viņu mocījis kāds nemierīgs gars. Kādreiz, kad viņam bijuši tikai seši gadi, kādu rītu, nebūdams slims, negribējis celties no gultas. Ienākušai tantiņai atbildējis:

„Atsaukt tūdaļ zārcinieku, lai taisa man zārku pēc mēra. Tanī lūdzu mani guldīt!" Vēlāk jau licejā viņš iesēdināts karcerī par to, ka uz skolotāja jautājumu, nosaukt trīs visaugstākās cilvēku labvēles, viņš atbildējis: „Mīla, slava un bauda."

Ar drauga sagādāto sprāgstvielu viņš izspridzinājis aizrestoto logu un izkāpis uz nogāžamo jumtu, nostājies uz karnīzes, apaksā salasījušamies skolotājiem un skolnieku baram uzsaucis: ja viņu sodīšot, — tūdaļ nolēkšot no jumta. Tanī brīdī sākusies pērkona lietus gāze. No zibeņa un pērkona grāviena efekts bijis negaidīti iespaidīgs, bet puika bijis savā stihijā. Viņš panācis savu, kļuvis ne tikai savas klases, bet vjsa liceja varonis. Šeit bijis sākums viņa iedomībai, kas pavadīja viņu visu mūžu.

Spīdoši nobeidzis liceju, d'Annuncio aizbrauc un Romu, iestājas universitātē, un pēc mazajām uzvarām dzimtajā pilsētiņā iesākas viņa plašā dzīve.

Viņa daudzo vēlāko uzvaru virkni atklāj hercoga de Galēza meita — skaistule Merija, kuŗu jauneklis iekaroja un bija gatavs viņu precēt. Hercogs izdzina jauno dzejnieku. Bet dzejnieks uz to bija gaidījis un sagatavojies, — viņš meklēja skandālu. Romantiskāk bija skaistuli nozagt, un viņš pierunā Mariju bēgt, aizved viņu un Florenci, kur hercoga roka tos aizsniedz. Policija Mariju atved atpakaļ uz tēva māju. Hercogs meitu ieslēdz, bet laiks nestāv uz vietas: „Šis zemes mīlas augšs" rāda savu gatavību, un hercogs spiests dot savu svētību laulībai. Marija de Galē bija pirmā likumīgā (un šķiet vienīgā) Gabriela d'Annuncio laulātā sieva.

Viņi dzīvoja Peskarā, tālu no lielās pasaules izpriecām. Bet d'Annuncio nebija radīts ģimenes dzīvei. Viņš nevarēja rakstīt bez iedvesmotājām. Un tā, kā Romā viņam bija jāapmeklē izdevēji, tad arī Romā radās bagāta izvēle. Kādā koncertā viņš iepazīstas ar Romas aristokrati Barbaru Leoni un abpusējā kaislē viņi deg. Rezultātā rodas viņa slavenās „Romas elēģijas." Dažus no šī krājuma kāds kritiķis zemu novērtē. Divkaujā dzejnieks ievainots; skandals nonāk greizsirdīgā vīra ausīs, un, lai izbēgtu no lielāka skandāla, d'Annuncio, par lielu prieku savai likumīgai sievai, atgriežas Peskārā. Mājas mierā, bet vēl pārtrauktās mīlas dēkas apsēsts, viņš dažās nedēļās uzraksta jaunu romānu „Nāves triumfs.

Bet neapmierināmam Don-Žuanam, rakstniekam nav gana iedomu iedvesmotājas; viņam nepieciešama mūza ar miesu un asinīm, un tādu viņš atrod karstasinīgajā un jūtīgajā Sicilijas princesē Marijā — Gravine-Krujlas, kuŗa ciemojas skaistajā Peskarā. Princese daudz dzirdējusi par dzejnieku, jūsmo par viņa dzejām, dzejnieks tagad tās raksta princesei.

„Nāves triumfu" Romas apgādi negrib iespiest, jo iepriekšējais darbs „Nevainīgā" itaļiešu naudīgās buržuāzijas aprindās atzīts par nemorālu. Tas ierosina princesi, un viņa aicina d'Annuncio braukt kopā uz Neapoli, kur viņai lieli sakari, un romānu tur izdošot.

Sakari tiešām lieli: princesei ir mīlas sakarī ar troņmantinieku Viktoru Emmanuelu, — nākošo Itālijas karali.

D'Annuncio un princese, nevērojot Neapoles lielās sabiedrības nicināšanu, apmetas Rezīnas tuvumā ar luksu iekārtotā villā. Dzejnieks nogrimst auglīgā darbā un laiž pasaulē grāmatas un bērnus.

Bet lukss maksā daudz. Naudas apstākļi rakstniekam top tik slikti, ka jābaidās no īpašuma aprakstīšanas. Tanī pašā laikā princeses piekrāptais vīrs uzsāk tiesas procesu pret miļākjem, un Neapoles tribunāls piespriež tiem pieci gadi cietumā (nosacīti atlaižot). Princese grib nonāvēties — noduņoties, d'Annuncio paspēj atņemt viņai siletu, bet satriektā dāma saslimst, zaudējot garīgo līdzsvaru.

(Nobeigums sekos)

13. turpinājums

Ir brīži, kad cilvēks pāraug pats sevi. Tas notiek tad, kad to sāk spārnot kāda liela ideja, kad tam pēkšņi atklājas viņa pasa būtības jēga, kad tas ierauga savas dzīves īsto mērķi. Tādos brīžos cilvēks vairs nedomā par reālajām iespējām, par atļauto un neatļauto, par tradicijām un konvencijām. Ja tas notiek kaŗa laukā, šādi cilvēki nokļūst vai nu Brāļu kapos, vai aizmugurē. Ja tas notiek balles zālē, tie nokļūst pie savas iecerētās.

Ronalds, Elīnu zāles pretējā malā ieraudzījis, nedomāja ne par šķēršļiem, ne grūtībām. Viņš ceļā dzirdēja lielu skaitu izmeklētu rupjību, nomina vairākam kurpītēm pūrngalus, nejauši nogrūda no kāda galda pusdzertu glāzi, bet nokļuva tur, kurp to sauca viņa sirds.

Elīna bija tērpusies sapņaini rožainā, gaisīgā sapnī. Tumšie mati savdabīgi kontrastēja un izcēla sejas svaigo, jaunavīgo skaistumu. Bangas kundze Elīnai līdzās izskatījās kā tās vecākā draudzene — mazliet pilnīgāka, noteiktākām kustībām, stingrāku skatienu.

—Beidzot jūs arī redz! — Bangas kundze sniedza Ronaldam roku pretim. Elīna jau sen man stāstīja, ka jūs pamanījusi dejas laukumā, bet tiešām necerēju, ka jūs atradīsit ceļu pie mums.

—Kāpēc gan nē? — Ronalda acis kavējās pie melnā karekļa, kas šaurā zelta važiņā Elīnas kaklā pakārts gulēja tieši tur, kur sākās krūšu maigais pacēlums un kā magnēts pievilka skatu. — Kāpēc jūs tā domājat?

—Jūs bijāt tik aizņemts dejojot! Elīna saka, jūs esot nepārtraukti mainījis dāmas. Un katra nākošā bijusi skaistāka par iepriekšējo!

—Bet mamm'! Tu tā runā, it kā mēs visu laiku būtu novērojušas Tailora kungu kā kādas slepenpolicistes! — Elīna pārmeta mātei.

—Nu, nu, nu! — Bangas kundze smaidīdama meitai draudēja ar pirkstu, — labāk jau nu atzīsties, ko tu teici! Tad Tailora kungs sapratīs tavu interesi.

Ronalds sarāva uzacis uz augšu; tā viņš darīja vienmēr, kad kaut ko nesaprata un brīnījās.

—Jūs ko teicāt? — viņš Elīnai jautāja.

—Bet mamm'! Tev gan nekā nevar uzticēt! — Bangas jaunkundze pārmeta mātei. — Bet piesēdieties, Tailora kungs. Nestāviet.

Ronalds apsēdās brīvajā krēslā.

—Paldies. Bet tikai gan uz īsu brīdi. Man jābūt atpakaļ. Māte gaida.

Elīna pasvieda īsu mirkli uz Bangas kundzes pusi.

—O! Jūsu māmiņa arī ir līdzi? — Bangas kundze izrādīja ziņkāri, — kā viņai šeit patīk? Dažiem veciem cilvēkiem burzma ir pretīga.

Pie galdiņa pienāca kāds kungs, mazliet pagrieza galvu uz Ronalda pusi, mazliet paklanījās Bangas kundzei — tā rādīdams, ka lūdz tai atļauju, — un tad pastiepa roku pret Elīnu un gaidīja. Elīna sakustējās un neziņā paskatījās mātē. Viņa bija kā tramīgs zirgs, kam čigāns rāda dzīndžalu, bet tai pašā laikā cieši tura aiz apausu siksnas.

—Elīna, dārgā, tu taču neiesi? — Bangas kundzes plakstiņi kļuva šaurāki, bet balsī bija viegls pārmetums, salda labvēlība un apslēpta pavēle. — Atceries, ko tev ārsts teica: vienu deju pa visu vakaru. Ne vairāk.

—Bet es vēl nemaz neesmu dejojusi! — Elīna gražojās Rolandā skatīdamās. — Un man tā gribas dejot! Pierunājiet jūs mammu, Tailora kungs. Jūs taču esat manā pusē!

—Bet tad pavisam īsu brītiņu, — Bangas kundze piekāpās, — pavisam īsu brītiņu.

Ronalds žēli noskatījās, kā Elīna ielika roku svešā viriešu saujā un iejuka pūlī. Pēc īsa brīža viņš to atkal pamanīja dejotāju bara vidū. Viņš nopūtās.

Ko lai dara? Šis gājiens bija nokavēts.

—Kā jūs, jaunie, gan turaties kopā! — Bangas kundze izteica Ronaldam vieglu pārmetumu. — Es pati viņu gan nebūtu laidusi. Ārsts tik stingri noteica, ka viņai jāsaudzējas!

Ronalds lauzīja galvu, bet neatcerējās, ka būtu Elīnas dejošanas kāri atbalstījis.

—Es taču nekā neteicu! — viņš taisnojās. Jūs pati viņai atļāvāt.

—Bet jūs tā paskatījāties uz mani, ka es citādi nevarēju, — Bangas kundze paskaidroja, — jums tāds dziļš, pārliecinātājs skats. Jūsu acis ir kaut kas tāds, — tāds — tāds maģisks un daimonisks.

Ronaldam Bangas kundze sāka likties ļoti patīkama un inteliģenta dāma. Tik pareizi viņu līdz šim pat māte nebija novērtējusi.

—Vai Elīnai — ē . . . Elīnas jaunkundzei ar veselību nav lāga? — Ronalds norūpējies vaicāja; ja izrādītos taisnība, viņa sirdī būtu sista dziļa rēta, bet darīt tur nekā nevarētu. Uzņēmumā strādāt varēja tikai veseli cilvēki.

—O nē! Viņa ir vesela, pavisam vesela! Tikai pagājušajā nedēļā viņai uznāca maza indispozicija, un ārsts viņai ieteica saudzēties. Take care of yourself, — viņš teica. Mēs, redziet, pie latviešu ārstiem neejam. Viņiem ir tāda brutāla pieeja. Viņi domā, ja kaut kas sāp, tad tā ir tā vaina, un tas jāārstē, un tas ir viss. Viņi nemeklē dziļāk, vai cilvēkā nav arī kādi dvēseles konflikti.

Ronalds bija laimīgs. Pirmkārt, ka Elīnai nav kāda nopietna neārstējama kaite, otrkārt, — ka viņam gadījies sastapt tik izglītotu un prātīgu sievieti, kāda rādījās Bangas kundze. No ārstu būšanām viņš daudz nezināja, bet tikdaudz saprata, ka nevienu lietu nedrīkst apskatīt no vienas puses vien. Viņš arī savā darbā nevarēja apmierināties tikai ar vecā pulējuma noņemšanu un uzpulēšanu no jauna. Ja gribēja nodot labu darbu, bija jāpārbauda arī, vai salaidumu vietās nav izžuvusi līme un vai kokā nav iemetusies puve un vai kādā ķirmju vagā nav palicis kāds dzīvs grauzējs.

—Vai jūs no Ņujorkas? — Ronalds jautāja; viņam likās neiespējami, ka tādas sievietes kā Bangas kundze ar meitu varētu dzīvot kādā mazākā pilsētā.

—Protams! — Bangas kundzes balss noskaņa rādīja, ka Ronalda jautājums bija pārāk muļķīgs. — Vai mēs izskatāmies pēc provincietēm?

—Nē . . . es tikai tāpat . . . man Ņujorkā līdz šim nav gadījies būt, — Ronalds steigšus taisnojās, — bet nav jau Ņujorka no Montreālas tālu. Ne tālāk par Toronto.

—Vai jūs nekad neesat domājis pārcelties uz Ņujorku? — Bangas kundze jautāja.

—Kāpēc? Man Montreālā ir labi. Darbs, iedzīve — viss. Esmu tur pieradis.

—Pareizi! — Bangas kundze atcerējās, — Elīna teica, ka jums esot fabrika.

—Darbnīca. Redziet, es —

Un Ronalds plaši un pamatīgi izstāstīja par savu uzņēmumu, tā iekārtu un nākotnes nodomiem. Viņam vienmēr patika sarunāties ar cilvēkiem, kas izprata viņa centienus un kas interesējās par senlaicīgām lietām un to uzturēšanu kārtībā.

(Turpinājums sekos)

olejas

Mēs esam pārliecināti, ka rietumu spēcīgās nācijas atzīs, ka, atbalstot jūsu iedarbīgo pretestību, tās kalpos saviem morāles un politikas principiem. Vēl vairāk, tās kalpos savām cēlākajām interesēm.

Šais cerību pilnajās gaidās un apzinoties, ka smagās kaites, ar kuŗām komūnisms slimo, nav dziedināmas, skatīsimies nākotnē, nešaubīgi ticēdami brīvības rīta ausmai. Tai ir jānāk!

EKLĒŠANA

nomocīja latviešu patriotus Centrālcietumā, Stabu ielā, Baltezera priedēs, un daudzajās čekās visā Latvijas territorijā. Ja okupantiem pietrūktu materiāli un vārdi, esmu drošs, ka p.p. Kerstena komitejas materiāli tiem palīdzētu ievērojamā mērā. Un ja kāds no šo materiālu oriģināliem būtu „nejauši" izslīdējis no kartotēkām, tad komūnistiem par to nebūtu pārmērīgi jābēdājas, jo čekas upuriem ir palikuši liecību noraksti, un tādi ir arī citiem.

Dzīvos, diemžēl, atdzīvināt vairs nevar. Bet komūnistu okupanti varētu daļu no smagās vainas labot, izvācoties no Latvijas territorijas un atļaujot latviešiem brīvās vēlēšanās sev izraudzīt valdību, kas baudītu visas pasaules respektu un cieņu. Šāda Latvijas valsts vara tad arī rūpētos par nācistu un komūnistu okupācijas laikos padarīto nozieguma izmeklēšanu un vainīgo sodīšanu. Protams, nevaram liegt sarkanajiem priekšu, aizvācoties nemt sev līdzi visus savus gauleiteŗus, Pelši ieskaitot, tāpat visus Kalpiņus, Sudrabkalnus un citus tautas nodevējus.

Diemžēl zinām, ka komūnisti negribēs izvākties no kolonijām, kuŗas tie varmācīgi un pretēji starptautiskiem nolīgumiem, okupējuši. Vēl vairāk, tie kārām acīm skatās uz valstīm, kas vēl brīvas.

Ja meklējiet vainīgos, sarkanie baroni, jums nav tālu jāmeklē. Katrā nelietībā, kādu vien var atrast vispilnīgākajā nelietību sarakstā, jūsu vidū ir dīži jo dīži meistari.

Meteors

VAI LAIKRAKSTU SAŅEMAT KĀRTĪGI?
Vai esat nokārtojuši abonementu?

oktopusa, par ko tas prīčs tur iekšā runāja."

Meitenes pasmējās. Puika aizmetās ap stūri.

Arī citi baznīcēni, kā tik iznāca ārā, tā ar steigu izjuka katrs uz savu pusi. Citi sēdās savās mašīnās. Daži aizgāja kājām. Neiznāca ne apstāšanās pučiņos, ne parunāšanās, uz ko Brigita bija tā gaidījusi un cerējusi.

Kad lejā nokāpa Tekla Nagle, te bija tikai viņas divas palikušas.

„Kas te notika?" kā satrūkusies un lielām acīm skatīdamās savā skolotājā vaicāja Brigita.

„Notika — kas — ?"

„. . . ka te nekas nenotika . . ." Brigita nočukstēja. „Visi aizjuka kā bēgdami . . ."

Skolotāja skumīgi pasmaidīja un nopūtās:

„Labāk iesim. Par to pastāstīsu vēlāk."

4

Viņas bija atkal atpakaļ skolotājas zaļajā, klusajā mājā.

„Tu man pirmīt vaicāji: kas tur pie baznīcas notika?" skolotāja sāka stāstīt. „Nezinu, kā lai īsti to tā pasaka. Nekas jau liels īsti to tā pasaka. Nekas jau liels īsti nav noticis. Sākumā visi turējās kopā. Katru nedēļas nogali sanāca vai nu pie viena, vai otra. Viens otram bija vajadzīgi. Gadiem ejot kaut kas ir nodilis katrā. It kā nosalis. Tādi kā dusmīgi viens uz otru. Saīgušī. Pasaka kādu vārdu, kas gadās ne pa prātam šim vai tam.

(Turpinājums sekos)

Latvieši Kanadā

Cienījamie tautieši

Šinīs dienās mūsu namam aizmugurē auto novietošanai pie-pirkts jauns zemes gabals. Līdz ar to radusies iespēja namu paplašināt, ceļot tam blakus jaunbūvi. Abi pirkumi un to piemērošana mūsu vajadzībām, kā arī jaunceltne prasa lielus izdevumus.

Pieteikto akciju kopsumma ir $ 75.000 liela, tomēr par mazu visu šo nodomu īstenošanai. Tā būtu pietiekama, ja katra latviešu ģimene iegādātos vienu akciju $ 100 vērtībā.

Pārdomāsim un iegaumēsim, ka ar vārdiem un padomiem vien nepietiek — mūsu nams būs labs un piemērots mūsu vajadzībām tikai tad, ja mums pietiks līdzekļu, kas sagādājami pašiem, lai nams būtu latvisks un atrastos mūsu pašu rokās.

Neaizmirsīsim lielo telpu trūkumu, kādu piecieš mūsu skolas, jaunatnes, kultūras un labdarības organizācijas. Ja mūsu skolās šodien mācās tikai 50 proc. no mūsu bērniem, tad tur pa daļai vainojams arī telpu trūkums. Latviešu jaunatnes — mūsu kultūras tālāk nesējas gribā ir strādāt, bet arī tās aktivitāte ir ierobežota telpu šaurības dēļ.

Mēs esam paaudze, kuŗas uzdevums latviskumu saglabāt šeit, svešumā. Mēs nedrīkstam atļaut apsīkt mūsu sekmīgi ievāditajai latviešu kultūras dzīvei.

Būsim vienis prātis, ka latviešu godu un prestižs prasa, lai katram no mums būtu vismaz viena akcija, paša no sirds grībēta un pieteikta. Uzmeklēsim paši draudzi vai savu organizāciju, Latv. nama komiteju un pieteiksim savu līdzdalību. Tāda mūsu rīcība stiprinās darbā tos, kas šai lietā jau tik daudz darījuši un kam vēl liels un grūts darbs darāms.

Mēs neesam tauta, kas mēdz apstāties un palikt pusceļā. Mēs arī nemēdzam teikt „nevaru." Šī ir tā reize, kad mums visiem pienākas teikt: es gribu un varu! Atbalstīsim un veicināsim mūsu kopējo darbu un nepagursim šī latviešu sabiedriskā un kultūrālā centra veidošanā.

Latviešu nama Toronto organizācijas komiteja

(Kasieŗi sastopami Sv. Andreja baznīcas sanāksmju telpās trešdienās no plkst. 7.30 - 9.30)

TORONTO

Laikraksta galvenais informātors R. Noritis, 18 Murellen Crs, tālr. PL 9-8076.

● Latviešu sestdienas skolas Ziemsvētku eglītes sarīkojums 5. janvārī, plkst. 5,30 Sv. Andreja baznīcas telpās. Svētbrīdi vadīs māc. A. Briedis, bet priekšnesumos būs arī tautas pasakas drāmatizējums „Ezītis". Visi bērni, viņu vecāki un labvēļi laipni ielūgti. Skola mācības atsāks 4. janvārī parastā laikā Sv. Andreja baznīcas un centrālās YMCAs telpās.

● Kurzemes Ziemsvētku kauju atceres salidojumu Sv. Jāņa draudzes lauku īpašumā Saulainē ar svētbrīdi ievadīs māc. A. Briedis 11. janvārī.

Pēc tam grozīņu vakars ar programmu Saulaines sanāksmju mājā. Aicināti piedalīties visi bij. Kurzemes kaujas lauku cīnītāji ar piederīgiem. Tuvāki var informēt rīcības komit. pr-dis St. Leimanis (71 Allonsius Dr., Etobicoke, Ont., tel. 213-0742), loc. M. Vilks (tel. RU1-9410), A. Aldermanis (tel. HO6-0337).

● Ziemsvētku ieskaņai Rīgas skautu vienības dižskautu pulc. dalībnieki bija pulcējušies „Kamīna vakarā" pie vad. P. Plauža. Par Ziemsvētku nozīmi pastāstīja pulc. vad. M. Strīpnieks.

● Jaunatnes pulciņš „Lāpa" 27. decembŗa vakarā bija sarīkojis „Raibo vakaru," kam bija dots īpašs moto: „Lāpa atkal pagrabā." To zīmīgi izteica arī sarīkojuma vieta — Executive Motor Hotel pagraba zālē . . . Bija pulcējušies ap 45 jaunieši, piedaloties dziesmās un dejās. Ar dažādiem humora un „skeča" uzvedumiem iepriecināja A. Neimers, U. Amoliņš un J. Simanovskis. Priekšnesumus vadīja J. Ķeniņš un G. Ozoliņš. Patika arī „Limbo" sacensības, kuŗās uzvarēja A. Liepa. Vakars bija labi organizēts, un pulciņa vadība iepriecināta par labo izdošanos.

● Latviešu studenšu korporācija kopa Toronto savas gadskārtējās stipendijas piešķīrusi studentēm Vitai Urpenei (Gundega), Skaidrītei Upānei (Varavīksne) un Irēnei Zvagulei (Aurora). Stipendijām ienākumu devis tējas vakara atlikums.

● Latviešu nama organizācijas komiteja paredzējusi plaša apmēra nama akciju vākšanu 25. un 26. janvārī, apmeklējot visus tautiešus, kas līdz šim vēl nebūtu apmeklēti. Šim pasākumam būtu vajadzīgas vismaz 200 personas un ap 100 auto mašīnu. Tādēļ organizācijas komiteja lūdz visas organizācijas un atsevišķus tautiešus šīs divas dienas veltīt iecerētam pasākumam, iepriekš piesakoties P. Plīsim, 22 Tresillian Rd., Downview, tālr. 636-2026.

● Uz 60 mūža gadiem 25. decembrī atskatījās Pirmās ev. - lut. draudzes līdzdibinātājs un ilggadīgais padomes locekļis Eduards Austriņš. Viņš dzimis Bērzpils pagasta „Lāču" mājās, bet vēlāk vadījis pats savu saimniecību Rubes pagastā, Zemgalē, kur bijis rosīgs arī sabiedriskā darbā gan pagasta valdē, dažādās organizācijās un arī korī un teātŗa grupā. Sabiedriskā rosība turpinās arī trimdas laikā, it sevišķi draudzes darbā. Ed. Austriņu jubilejas gadījumā apmeklēja draudzes mācītājs A. Čops, draudzes pr-ks R. Roze un padomes locekļi P. Plisis, A. Liepiņš u. c., veltījot jubilāram cildinošus vārdus, pasniedzot ziedus un piemērotas veltes.

● LPB Kanadas kopas tradicionālās preses balles priekšdarbus jau veic. Rakstnieku cēlienā bez pašu mājas laudīm sagaidāmi arī vairāki viesi no ASV. galvenokārt Čikāgas un Ņujorkas. DV apgādā un mūsu laikraksts jau pieteicis „dzīvo" pīli izsolei, bet preses piles izdevumu gatavo Velta Toma ar saviem līdzstrādniekiem. Montreālas rūpnieks „Export Candy M.F.G. Ltd. īpašnieks Valdemārs Celmiņš jau pieteicis 10 mārciņu smagu, skaistās platēs gatavotu šokolādi, kas paredzēta izsolei. Rīcības komiteja cer, ka līdzīgi iepriekšējiem gadiem, arī pārējie latviešu uzņēmumi sekos šim labajam piemēram. Ziedojumi piesakāmi kopas priekšniecei Birutai Senkēvičai, 68 Parkdale Rd., Toronto 3, tālr. 533-2249.

● Latviešu strēlnieku biedrības Ziemsvētku kaujas atceres sarīkojums 4. janvārī. plkst. 7 vakarā DV namā, 123 Huron ielā. Svētbrīdi vadīs māc. A. Čops, bet par Ziemsvētku kaujām referēs valdes priekšsēdis P. Lukss. Pēc tam saviesīgas vakars.

● Mākslinieka O. Grebžes gleznu izstādē Downsview bibliotēkas telpās bija izstādīts 51 darbs, visvairāk Kanadas ainavas, kas gleznotas iepriekšējā vasarā. Izstādi atklāja Ziemeļtoronto vecākais N. Godhead's, un to apmeklēja ap 600 personu. Pārdoti 10 darbi.

● Latviešu kaŗa invalīdu savienības Kanadas nodaļas valdē turpmākam darbības posmam par priekšsēdi darbosies N. Katverskis, viņa vietnieks J. Grīnvalds, sekretārs A. Garais, kasieris A. Grunte un biedrzinis V. Ledečuks. Revizijas komisijā priekšsēdis E. Kuršinskis, sekretārs S. Birgers un locekļis K. Blumbergs. Pastāv arī dāmu komiteja, kuŗā par priekšnieci darbosies E. Kneziņa, kasiere I. Rozīte, biedrzine A. Strazdiņa un

Nodomu īstenošanas gads

Gadu maiņā metam skatu atpakaļ aizvadītajā gadā un rēizē censamies ieskatīties arī nākošā gada perspektīvēs. Mūs visvairāk varētu interesēt latviešu dzīves norises un viss, kas ar tām sakarā, it sevišķi tādēļ, ka 1964. gads mūsu priekšā nostājas kā drūmas jubilejas gads. Lielākai daļai no mums būs aizvadīti jau divdesmit gadi trimdas gaitās, kas starptautisku un no mums neatkarīgu notikumu uzspiesta jubileja. Iepriekšējā gadā, sakarā ar Kubas notikumiem, uz brīdi varēja likties, ka turpmākie starptautiskie notikumi varētu ievirzīties mums labvēlīgā gultnē, bet tagad, šķiet, stingrās nostājas vietā valda „piekāpīgā koeksistence". Tanī pašā laikā zinām, ka dzimst daudzas jaunas republikas gan Āfrikā, gan Dienvidamerikā, bet mūsu brīvības saucieni izskan it kā tukšā gaisā. Vai latviešu trimdas vadība ir darījusi visu iespējamo, un ko lai darām nākošā gadā?

Mūsu kultūras dzīve vienmēr bijusi rosīga, tāda tā ir arī pašreiz. Mūsu māksliniekiem, rakstniekiem un vispār kultūras darbiniekiem ir visai grūts uzdevums — saglabāt latvisko. Par cik tas mums izdevies un ko varam vēl vēlēties, neaizmirstot, ka lielā un galvenā kārtā tas atkarīgs no vispārējās sabiedrības atsaucības.

Mūsu jaunā audze cieši seko mums. Tai pašā laikā, gadiem aizejot, daļa no vecākās paaudzes raugās uz pelnīto atpūtu. Vai varam tādu atļauties, raugoties no mūsu nacionālā viedokļa, un, otrkārt, cik mūsu sirmgalvji ir materiāli nodrošināti?

Latvieši ir darbīgi un uzņēmīgi ļaudis, to liecina daudzie saimnieciskie pasākumi, it sevišķi šeit, Toronto. Kāds bijis aizvadītais gads, kādas izredzes turpmāk?

Toronto latvieši iepriekšējā gada panākumos var ierakstīt divus nozīmīgus pasākumus, kam būs liela nozīme mūsu turpmākajā sabiedriskajā dzīvē. Viens no tiem ir organizāciju pārstāvju vienprātīgs lēmums pirkt latviešu namu. Nākošais gads būs šī nodoma īstenošanas gads, un tieši šeit parādīsies mūsu vienotība un nacionālais stiprums. Otrs ir — Sv. Jāņa ev. - lut. draudzes jaunais dievnams, kuŗa iesvētīšana sagaidāma jau gada sākumā. Tas ir cildens piemērs, ko var velkt viena draudze ar nepilniem 2000 pieaugušiem draudzes locekļiem. Kļūsim stipri saimnieciski, un mēs būsim arī nacionāli stipri. Ja nu reizēm dzirdēti arī iebildumi kopīgam latviešu namam, vai tie pamatoti un kā?

Mūsu pašreizējie apstākļi uzdod vēl veselu rindu arī citus svarīgus un visai nozīmīgus jautājumus. Katrs no mums būsim vairāk vai mazāk pie tiem piedomājuši, tādēļ, lai iegūtu caurmēra latviešu spriedumu, centīsimies mūsu laikraksta nākošā nummurā dot dažas atsevišķu tautiešu atbildes, jo organizāciju oficiālie viedokļi bieži vien agrāk dzirdēti.

Rudolfs Noritis

Oficiāls paziņojums

Daugavas Vanagu Toronto nodaļas valde sasauc 1964. gada 12. janvārī plkst. 1,30 p. p. nodaļas namā, 123 Huron St, gadskārtējo nodaļas biedru pilnsapulci.

Darba kārtībā valdes un kopu ziņojumi, debates, turpmākā darbība, jaunas valdes un revīzijas komisijas vēlēšanas.

Nesanākot kvorumam, pilnsapulce būs lēmumīga plkst. 2 p. p. izsludinātā vietā un datumā ar katru dalībnieku skaitu.

Pilnsapulces sasaukšanas paziņojums ar plašāku darba kārtību izsūtīts visiem biedriem decembŗa mēneša apkārtrakstā.

DV Toronto nodaļas valde.

NIAGARA

● Niagaras latv. skola savā eglītes vakarā pēc mācītāja J. Prauliņa svētbrīža skatītājus pārsteidza ar neredzēti krāšņu uzvedumu — J. Raiņa „Zelta zirgs." Izrāde ilga divas stundas, to atklāja Toronto viesis, skolu daļas vad. J. Mežaks. Viņš izdalīja arī skolas audzēkņiem apliecības. Izrādi bija sagatavojis skolas pārzinis Pēteris Dūms un zīmējis katram cēlienam atsevišķas dekorācijas. Lai netraucētu kārtējo skolas darbu, lugas mēģinājumi notika trešdienu vakaros. Ilgie aplausi un ziedi liecināja, ka darbs nav bijis veltīgs, izrāde visiem ļoti patika. Vakara nobeigumā ieradās svētku vecītis (J. Vīķelis) ar dāvanu maisu.

MONTREĀLA

● Ev. lut. Sv. Pāvila draudzē kristīti Ilze, Janete Kraulis, Alvja Evalda un Modras Lilijas dzim. Zandersons meitiņa. Agris Zariņš, Arvida Augusta un Terēzes dzim. Juzupans dēliņš. Uz mūžu acis slēdzis Arvids Eks 47 gadu vecumā, atstājot dzīvesbiedri un divus dēlus. Pēdējā gaitā aizgājēju izvadīja draudzes māc. V. Šēfers uz Mount Royal kapiem. Draudzes Ziemsvētku eglītes vakarā dāvanas ziedojuši saimniecisko pasākumu vadītāji V. Celmiņš un L. Bisenieks. Fotografs M. Simanis ziedojis draudzei paša gatavotās kartītes. Draudze ziedotājiem ļoti pateicīga.

locekles A. Kuršinska, M. Kaverska un H. Bulova. Nodaļas valde lūdz visas Ziemsvētku ziedojumu listes atsūtīt atpakaļ līdz 10. janvārim. adresējot nod. prkam N. Kaverskim, 186 Gough Ave., Toronto 6, vai arī kasieŗim A. Gruntem, 10 Widmer Ave., Toronto 2B.

NIAGARA

● Niagaras latv. skola savā eglītes vakarā pēc mācītāja J. Prauliņa svētbrīža skatītājus pārsteidza ar neredzēti krāšņu uzvedumu — J. Raiņa „Zelta zirgs." Izrāde ilga divas stundas, to atklāja Toronto viesis, skolu daļas vad. J. Mežaks. Viņš izdalīja arī skolas audzēkņiem apliecības. Izrādi bija sagatavojis skolas pārzinis Pēteris Dūms un zīmējis katram cēlienam atsevišķas dekorācijas. Lai netraucētu kārtējo skolas darbu, lugas mēģinājumi notika trešdienu vakaros. Ilgie aplausi un ziedi liecināja, ka darbs nav bijis veltīgs, izrāde visiem ļoti patika. Vakara nobeigumā ieradās svētku vecītis (J. Vīķelis) ar dāvanu maisu.

JĒKABS UN ANNA KREIĻI ZELTKĀZNIEKI

Kopš 21. decembŗa pie zeltkāznieki varam pieskaitīt Toronto latviešu sabiedrībā plaši pazīstamos Jēkabu un Annu Kreiļus, kas šo ievērojamo jubileju atzīmēja 28. decembrī igauņu namā, tuvinieku, draugu un cienītāju lielajā pulkā. Sirsnīgi izjustu, jubilāriem veltīti svētbrīdi vadīja Sv. Jāņa ev. - lut. draudzes māc. A. Lūsis. Sekoja zelta kāzu svinības. Par piemērotu un atjautīgu vakara norisi rūpējās dzejniece Velta Toma, kas kopīgi ar Mārtiņu Derumu dzejiskos pantos bija sakārtojuši abu jubilāru dzīves gaitas. Apsveicēju rindu ievadīja Jēkaba Kreiļa ilggadīgais darba kollēģa kopš Latvijas laikiem Arvids Vanags, sveicinot savā un grāmatrūpnieku saimes vārdā. DV apgāda vadītājs J. Šmits pasniedza ziedus un apsveicēju adresi, Sv. Jāņa draudzes dāmu komitejas priekšniece S. Zaķe sveica ar ziediem. Torontiešu kopīgo „tautas balvu" nodeva Biruta Senkēviča. Daudz cildinājumu gan sirsnīgi nopietnos, gan jautra humora pilnos vārdos veltīja arī turpmākie apsveicēji J. Veitmanis no Dainas koŗa, A. Svenne no latviešu kredītsabiedrības, A. Purvs no Pirmās ev. - lut. draudzes koŗa, bet zeltkāznieku meita Valija Skuja nolasīja vecākiem veltītu dzeju.

Rakstveida apsveikumus bija sūtījuši Latvijas ģenerālkonsuls N. Braisons ar kundzi, Toronto latviešu korporāciju kopa, vīru dubultkvartets Kalvis un daudzi citi jubilāra draugi.

Bija daudz ziedu un dāvanu.

Visiem apsveicējiem un labvēļiem sirsnīgus pateicības vārdus veltīja Jēkabs un Anna Kreiļi.

Zeltkāznieki Jēkabs un Anna Kreiļi kopīgo dzīves ceļu uzsākuši 1913. g. 21. decembrī. Tas saistās arī ar visai raženu un panākumiem bagātu sabiedrisko darbu. Anna Kreile to varētu raksturot vārdiem: „Dziedot dzimu, dziedot augu, dziedot mūžu nodzīvoju". Sāvīt mīlestību un uzticību latviešu koŗa dziesmai zeltkāzniece veltījusi jau kopš 10 g. vecuma, dziedot skolas koŗos — meiteņu proģimnazijā Torņkalnā un vēlāk Ķeniņa ģimnazijā Rīgā. Ilgus gadus dziedājusi grāmatrūpnieku koŗī un jaunas Ģertrudes baznīcas koŗī. Iecelojot Kanadā, visus gadus jau kopš dibināšanas dzied Dainas, Pirmās ev. - lut. un Sv. Jāņa draudzes koŗos.

Jēkaba Kreiļa mūžs ir cieši saistīts ar Latvijas preses darbu. Pēdējā laikā viņš nav iedomājams bez preses fotografa kameras dažādos latviešu dzīves notikumos. Preses darbinieka gaitas zeltkāznieks sācis jau 1910. g. Rīgā, laikraksta Latvijas redakcijā, kā skrejzēns, bet drīz vien pārgājis uz spiestuvi, lai mācītos burtlica amatu, kuŗā zeļļa gradu ieguvis 1912. g. Burtliča arodā jubilārs nostrādājis 26 gadus gan minētā Latvijas, gan grāmatizdevēja Rozes un Valtera un Rapas u. c. spiestuvēs.

Paralēli burtliča amatam J.K. pievērsies arī fotografēšanai, ko mācījies pie gaišreģa Finka. 1924. g. atvēr pats savu foto darbnīcu, ko 1933. g. paplašina un iekārto Lāčplēša ielā 35. Kopš 1935. g. jubilārs nododas vienīgi fotografijai un pilnīgi atstāj burtliča darbu. Foto nozarē strādāts arī bēgļu gaitās. Vācijā, kur Tīringenā vadījis foto darbnīcu, bet vēlāk Vircburgā strādājis UNRAs un IRO dienestā. Kopš iecelošanas Kanadā J. K. foto uzņēmumi papildinājuši visus latviešu trimdas laikrakstus, kā Brīvo Baltu, Latviju Amerikā, Laiku u. c.

Foto darbā vienmēr čakla un veiksmīga palīdze bijusi dzīvesbiedre Anna, kas 1939. gadā ieguvusi arī torezējās Darba kameras zeļļa diplomu.

Jākaba Kreiļa gaitas visai daudzpusīgas bijušas 1. pasaules kaŗa laikā, kas pavadīts Krievijas plašumos, īpaši Sibirijā, kur brālja Jāzepa uzņēmumā iegujis atslēdznieka - elektriķa arodu, kas savukārt devis iespēju atbrīvoties no kaŗavīra mundiera, strādājot kaŗa rūpniecībā. Kādu laiku bijis arī kino operātors. No 1918. g. līdz atgriešanās brīdim Latvijā 1921. g. strādājis par elektriķi, mašīnistu uz pasažieŗu kuģa „Savnorkom". Krievijas gaitās J. K. izslimojis arī visus trīs tīfa veidus (izsttuma, vēdera un atguļas tifu), kulozi, no kuŗas atkopies tikai pēc atgriešanās Latvijā.

Gavilnieki Jēkabs un Anna Kreiļi.

Niagaras latviešu skolas eglītes vakarā. Foto J. Ligeris

SARĪKOJUMU KALENDĀRS

TORONTO

4. janvārī — plkst. 7 vak. Latviešu strēlnieku Ziemsvētku kauju atcere DV namā, 123 Huron ielā.
5. janv. — Sv. Andreja baznīcas sarīk. zālē TLB sestdienas skolas Eglītes vakars.
11. janvārī — Kurzemes Ziemsvētku kauju atceres salidojums Saulainē.
11. janvārī — Mariss Vētra lasīs Sv. Andreja bazn. sarīkojumu zālē.
11. janvārī — TLMM kluba balle Columbus Hall.
18. janvārī — apvienotā vīru koŗa „Viesturs" koncerts un balle lietuviešu bazn. zālē, 1021 College St. W., Toronto.
25. janvārī — plkst. 8 vakarā TLTA Sestdienas ģimn. Draudzīgā aicinājuma atcere Sv. Andreja baznīcas augš. zālē.
31. janvārī — plkst. 8,30 Nakts Latiņu kvartālā jaunajā Igauņu namā, 958 Broadview Ave.
1. februārī — Preses balle Columbus Hall (Linden - Sherbourne).
8. februārī — Gaujas gaidu un Rīgas skautu vienību gada svētku sarīkojums sv. Andreja baznīcas sarīkojumu zālē.
8. februārī — Masku balle jaunajā Igauņu namā. DV sarīkojums.
9. februārī — TLB drāmatiskā ansambļa izr. „Ugunī" skolai Sv. Andreja baznīcas sar. zālē.
14. februārī — Latviešu māksliniekiu vienības Latvis gadskārtējais karnevāls Columbus Hall.
22. februārī — pl. 7,30 DV teātris Kanadā izrādīs T. Zeltiņa komēdiju „Vīna raugs" Sv. Andreja b-cas sarīk. zālē.
19. martā — plkst. 8.30 Unitarian bazn. zālē Imants Gleške (vijole) un Lilija Gleške (tautas dz.) T L. Koncertapv. sarīkojumā
4. aprīlī — DV teātris Kanadā izrādīs M. Zīverta Kurrpurrū Jarvis Collegiate.
5. aprīlī — A. Vaivodes garīgs koncerts Sv. Jāņa draudzes sarīkojumā.
11. aprīlī — I Latv. ev. - lut. draudzes koŗa koncerts — Sv. Andreja baznīcā.
17. aprīlī — M. Kovaļevskas gleznu izstādes atklāšana.
18. aprīlī — Senlatviešu kāzu uzvedums.
26. aprīlī — plkst. 3 p. p. Apvienoto Amerikas latviešu baptistu koŗu 15. Garīgu dziesmu diena Walmer Road baptistu dievnamā.
2. maijā — plkst. 7,30 Parkdale Collegiate zālē vīru koris Daugavieši no Cikāgas (dir. A. Kupcis) T.L. Koncertapv. sar.
3. maijā — Sv. Andreja bazn. sar. zālē TLB sestdienas skolas — Ģimenes dienas sarīkojums.
9. maijā — prof. Jāņa Mediņa 60 darba gadu un Ludmilas Sepes 25 gadu atceres koncerts.

NIAGARA

25. un 26. jūlijā — 11. Draudzības un jaunatnes dienas Niagarā.

HAMILTONA

1964. g. 8. februārī — plkst. 7,30 HMM kluba balle Rainbow zālē (King - Sandford St.).
15. februārī — Karnevāls Pigbridžā Connaught hoteļa Kristalla zālē. Hamiltonas DV sarīkojums.

GENERĀLKONSULS
Mr. R. N. BRYSON
Toronto, tel. 927-5661.
1130 BAY ST.

KONSULS
VILIS TOMSONS
Tel. RE 8-7798, Montreal, P. Q
5210 VICTORIA AVE., APT. 16

RAKSTAMMAŠĪNAS
par visizdevīgākajām cen
ALEKSANDRS KANBERGS,
65 Fenrier Ave., pie Jan
forth Ave, Tel: 463-2667

19. janvārī, plkst. 5 p. p. Sv. Andreja baznīcas sanāksmju telpās — pēcpusdienas tēja dāmām. Rīko Toronto latviešu nama organizācijas komiteja.

GENERĀLKONSULS
Mr. R. N. BRYSON
Toronto, tel. 927-5661.
1130 BAY ST.

KONSULS
VILIS TOMSONS
Tel. RE 8-7798, Montreal, P. Q
3210 VICTORIA AVE., APT. 16

RĀKSTAMMĀSINĀS
par pieaugušiem cer
ALEKSANDRS KANBERGS,
65 Ferrier Ave., pie Dan
forth Ave, Tel: 463-2667

19. janvārī, plkst. 5 p. p. Sv. Andreja baznīcas sanāksmju telpās — pēcpusdienas tēja dāmām. Rīko Toronto latviešu nama organizācijas komiteja.

ZNIEKI

tifu), kuŗos, no kuŗas atkopies tikai
uber- pēc atgriešanās Latvijā.

Jēkabs un Anna Kreiji.

UMU KALENDĀRS

19. martā — plkst. 8.30 Unitarian bazn. zālē Imants Gleške (vijole) un Lilija Gleške (tautas dz.) T. L. Koncertapv. sarīkojumā
4. aprīlī — DV teātris Kanadā izrādīs M. Zīverta Kurrpurrū Jarvis Collegiate.
5. aprīlī — A. Vaivodes garīgs koncerts Sv. Jāņa draudzes sarīkojumā.
11. aprīlī — I Latv. ev. - lut. draudzes kora koncerts — Sv. Andreja baznīcā.
17. aprīlī — M. Kovaļevskas gleznu izstādes atklāšana.
18. aprīlī — Senlatviešu kāzu uzvedums.
26. aprīlī — plkst. 3 p. p. Apvienoto Amerikas latviešu baptistu koŗu 15. Garīgu dziesmu diena Walmer Road baptistu dievnamā.
2. maijā — plkst. 7,30 Parkdale Collegiate zālē vīru koris Daugavieši no Čikāgas (dir. A. Kupcis) T.L. Koncertapv. sar.
3. maijā — Sv. Andreja bazn. sar. zālē TLB sestdienas skolas — Ģimenes dienas sarīkojums.
9. maijā — prof. Jāņa Mediņa 60 darba gadu un Ludmilas Sepes 25 gadu atceres koncerts.

NIAGARA

25. un 26. jūlijā — 11. Draudzības un jaunatnes dienas Niagarā.

HAMILTONA

1964. g. 8. februārī — plkst. 7,30 HMM kluba balle Rainbow zālē (King - Sandford St.).
15. februārī — Karnevāls Pigbridžā Connaught hoteļa Kristalla zālē. Hamiltonas DV sarīkojums.

Dzīve Savienotās Valstīs

AR PĪPI UZ JUMTA

Par sekmēm un panākumiem latviskā audzināšanā daļēji var spriest no skolu audzēkņu svētku uzvedumiem, kas šogad Ņujorkas skolās bijuši neparastāki un ar lielāku dāžādību. Ņuarkas svētdienas skolā darbojas divas tautas deju grupas pārzines Z. Lapiņas vadībā. Mazie dejotāji pareizā solī parādīja vairākas tautas dejas. Ir jāapbrīno skolotājas māka iemācīt skolēniem grūtos dejas soļus. Vērojama interese par tautas dejām, jo pēc ALAs kultūras biroja ziņām dejotāju skaits katru gadu pieaug.

Otra stipra saite latviskai audzināšanai ir bērnu koŗi. Svētku vakarā mazie dziedāja svētku dziesmas Bronksas baznīcā diriģentes Ritas Pētersones vadībā. Dziedrās balsis bija kā stīgas no mazo uz lielo sirdīm.

Svētku laikā viens otrs uzvedums varbūt bija par garu, bet ikviena klase un skola grib parādīt pēc iespējas vairāk. Dažam bērnam rādās aizdomas par Ziemsvētku veča īstumu, jo Bronksā kāda meitene teica, ka balss bijusi tieši tāda kā Krūmiņa kungam. Kā tad ne, vecis jau bija Ferlands Krūmiņš. Un Ziemsvētku veča dāvanas bijušas ietītas tieši tādā iesaiņojumā, ko mājās vecāki lietojuši svētku dāvanām. Laikam arī vecis iepircies tanī pašā veikalā!

Vērojot paveikto, varētu teikt, ka gads bijis labs. Vislabākais varbūt tas bijis Alfredam Bērzinam ar grāmatu Labie gadi, kas šogad Grāmatu Drauga izdevumā iznāca divos izdevumos, sagādājot izdevējam labu gadu. Zīlējot nākamo gadu, varētu teikt, ka tas būs liesmojošs gads, jo ar šādu nosaukumu sagatavo kādu citu grāmatu, vismaz pēc Ņujorkā esošām ziņām. Autore — B. Kalniņa Zviedrijā.

Ne tikai Ņujorkas lielie veikali un Rokfellera laukums Ziemsvētkos krāšņi dekorēts, bet gandrīz ikviena dzīvokļu māja un pilsētas ielas. Katrs nama pārvaldnieks cenšas saviem iedzīvotājiem sagādāt patikama izskata svētkus, klusībā cerot un bieži arī sagaidot kādu atlīdzību papīra dolāru veidā. Parastais dekorējums ir svētku vainags, maza eglīte, zvani vai cits līdzīgs sakārtojums ar elektriskām spuldzītēm. No latviešu namziņiem varbūt visīpatnējākais dekorējums bija Jāņa Spirģa pārvaldītajai mājai. Skatoties no dzīvokļa loga, izskatās gandrīz kā mazs Rokfellera laukums. Pagalmā novietotas divas eglītes, kas apgaismotas ar zilu un sarkanu gaismu. Tālāk ir strūklaka, kas tagad aukstā laika dēļ gan nestrādā, bet tomēr apgaismota.

No istabas loga arī redzams Kreislera debesskrāpju eglītes dekorējums un Panamerikas gaisa sabiedrības svētku krusts. Skatāmas neskaitāmas auto ugunis, kas kustas nebeidzamā straumē. Jāņa Spirģa pārvaldītais nams atrodas gandrīz pilsētas centrā, 57. ielā un Trešā avenijā, to gandrīz var saukt par debesskrāpi, jo ir 23 stāvu augsts. Viņš ir namziņis, kas tiešām pārvalda savu namu, izrikojot 28 palīgus, nevis kā parasti Ņujorkā, kad namziņis pats arī padara visus nepieciešamos darbus. Pie durvīm divi nopietna izskata durvju sargi spīdošām pogām un krāsainā uniformā, kas katram nepazīstamam apmeklētājam noprasa vajadzību. Mani nopētīja asām acīm un divas reizes noprasīja vajadzību, pie tam priekšnamā vēl viens durvju vīrs apprasījās trešo reizi. Varbūt tas arī vajadzīgs, jo gadījās vai, varbūt, pareizāki teikt, laimējas redzēt televīzijas zvaigzni Kugatu, kas aizgāja pastaigāties ar savu mazo sunīti, tērptu siltās ziemas drānās. Kas zina, varbūt starp 400 citām ģimenēm, kas dzīvo šinī debesskrāpī, ir vēl dažas slavenības. Šāda sagaidīšana tiešām „iedzina bijāšanu", kas mazliet norima, kad smaidošs celtņa vīrs mani aicināja pateikt, kādu stāvu vēloties. Ja arī uz namziņiem līdz šim biju lūkojies paviršī, atskaitot gadījumus, kad man bija vajadzīgs kāds pakalpojums, tad tiešām šoreiz man radās bijāšana. Nezinu, vai Jānis Spirģis ir latvietis, kas pārzina lielāko namu, bet katrā ziņā tas ir viens no lielākiem. Ezītis

IZDEVUMS KATRAM LATVIETIM

6 gadiem bija jāpaiet, līdz varēja sagaidīt Latviešu Humanitāro zinātņu asociācijas rakstu krājuma II daļu, kas šoreiz dabūjama arī iesietā veidā. Izdevumā interesanti raksti, ko vienlīdz labi var lasīt zinātnieks un parastais lasītājs.

Jānis Siliņš raksta par personālo un funkcionālo cilvēku. Inženieri radījuši mašīnas, kas dara vissarežģītākos darbus, bet šis laikmets radījis arī daudz gara slimību. Par reliģiskā sprieduma saturu raksta Visvaldis Klīve. Ir jāatšķir reliģiski apgalvojumi un teoloģiski teikumi.

Par hercoga Jēkaba laikiem ir divi raksti. Edgars Andersons raksta par pirmajiem kurzemnieku sakariem ar Rietumindijas salām, it sevišķi apskatot Tobago salu ar vairākiem jauniem vai plašākām aprindām mazāk pazīstamiem atklājumiem un vairākiem attēliem. Par hercoga Jēkaba ārpolītiku raksta Aleksandrs Berķis: par pirmajiem gadiem, par Jēkaba ietekmes kulmināciju, par attiecībām ar Angliju, par zviedru iebrukumu Kurzemē un Olivas miera līgumu, noslēdzot ar hercoga ārpolitiku viņa valdīšanas otrā pusē. Par zviedru valdības cīņu pret latviešu zemnieku pagāniskajām precību tradicijām raksta Dr. Haralds Biezais. Ar likumu noliegtas precības tuvu radu starpā, pievienojot šo likumu paraugus. Dainās ir pavisam 108 teksti par precībām tuvu radu starpā. Par Manceļa Postillas 1. izdevumu raksta Benjamiņš Jēgers, parādot, ka tā stipri ietekmējusi latviešu valodas attīstību. Elza un Rūdolfs Driļļi raksta par Latviešu valodu informācijas teorijas gaismā. Par variantu skaita dažādību Latvju Dainās raksta Jānis Bičolis, norādot, ka Kr. Barona uzņemtajām dziesmām ir dažāds uzrakstījumu skaits: gan viens, gan vairāki. Dažos pagastos (tādu ir 218) nav uzrakstīta neviena dziesma, 211 pagastos uzrakstītas no 1—500 dziesmas un tikai no 60 pagastiem iesūtītas vairāk kā 1000 dziesmas. Visvairāk varbūt lāsītājus saista Jura Veidemaņa raksts par latviešu sadzīves vērtībām Amerikas lielpilsētā, apskatot dažādas latviešu dzīves nozares un nodarbes Mīlvoku pilsētā Viskonsinā. Par Lielupes ūdensceļu no 10. — 16. gadsimtenim raksta Kārlis Ieleja.

Ikvienam rakstam ir īss kopsavilkums angļu vai vācu valodā.

LHZA Rakstu krājums II dabūjams pie A. Homiča, 2787 Webb Ave., Bronx 68, N. Y., maksā iesiets $ 3,50, brošēts $ 3,00. bet pirmais sējums maksā brošēts $ 2,00. vi.

APSVEIKUMI SVĒTKOS

Tuvi un tāli paziņas un draugi Ziemsvētkos centās atcerēties ar kartīti, blakus svētku vēlējumiem pievienojot arī dzīvus vārdus par sevi. Gandrīz katra kartīte bija citāda, katras zemes kartītei īpatnēja seja.

Daļa no svētku kartītēm ir latviešu gatavotas, un tās liekas pašas mīļākās. Tur ir Kanadas Daugavas Vanagu izdotās kartītes ar latviskiem sveicieniem un skatiem, tur ir līdzīga izskata, tikai formā mazākas Tilta kartītes, tur ir līsās Daugavas izdotās kartītes no Zviedrijas, ir arī Simaņa gatavotās svētku apsveikumu kartītes no Montreālas un Jāņīša no Toronto. Ir vēl citu neatzīmētu apgādu izdotās svētku kartītes ar foto attēliem vai latviskiem zīmējumiem un ornamentiem, ir pat pāris zīmētas kartītes.

Latviešu kartītēm radnieciegi liekas Vācijā gatavotie apsveikumi. Kāda skujiņa vai svecīte, kāds ziemas skats vai baznīca ar parasto svētku apsveikumu zem tā liekas vienkāršs un sirsnīgs sveiciens svētkos.

Mazliet vairāk atšķirības ir kartītēm no Zviedrijas. Te ir gan Eiropā parastās viendaļīgās kartītes ar rūķiem, kas ar lielām ragavām ved eglīti un lielus malkas klučus, vai redzamas sniegiem klātas bērzu birzis. Ir arī divdaļīgās amerikāņu parauga kartītes ar gleznu attēliem un svētku vēlējumiem zviedru valodā. No Francijas nākušās kartītes ar lielu krāsu bagātību, svētkus apzīmējot par Noēlu.

No Latvijas nākušās svētku kartītes ar Jaungada vēlējumiem, parasti tur kāds ziemas skats. Svētku vēlējumi nākuši arī no tālās Austrālijas, kur pašreiz karstākais laiks. Tur nav ne karstumā nokaltis eikaliptu koks, nav arī sēdošs ķengurs, bet uz kartītes ir eglīte, gatavota Ņujorkā Piektajā Avenijā.

Vislielākā dāžādība ir Amerikas svētku kartītēm. Nav gandrīz neviena līdzīga, katrā ir kas cits. Ir vienkārši uzņēmumi, ir reliģiskas gleznas, ir spīdumiem un krizuļiem rotātas svētku eglītes vai citi svētku zīmējumi, ir Ziemsvētku vecīšu, ziemeļbriežu vai pat kaķu, bet visas tās veidotas tā, lai acīs uztvertu krāspāko svētku mirdzumu. Ir noveloti priecīgi svētki, skaists svētku laiks vai arī tikai sesonas sveicieni, lai neviens reliģisks novirziens nevarētu pārmest, ka nav ievērotas viņu intereses vai vairāk izcelts kāds cits reliģisks virziens. Līdzīgas kartītes nāk no Kanadas, kaut arī te mirdzumu ir mazāk.

Laikam katra latviešu ģimene svētku laikā saņēmusi krietnu skaitu svētku apsveikumus, dažas varbūt pāri simtam un vēl vairāk. Katru gadu saņemto apsveikumu skaits vairojas, jo radusies jauni draugi un paziņas, vai būtu pareizi, ja sūta apsveikumus tiem cilvēkiem, ar kuŗiem gandrīz katru dienu satiekas vai kopā strādā? Varbūt tomēr vajadzētu sūtīt, jo priecīgus svētkus gribam novēlēt arī viņiem. Katrā ziņā pareizi liekas, ja apsveicam paziņas, kas dzīvo tālu, kaut arī redzējuši viņus neesam desmit gadus. Ir patikami saņemt kādu ziņu reizi gadā un pāris rindiņās izlasīt, kā kuŗam klājas.

Vērojot šī gada saņemtās kartītes, jāatzīst, ka daudzi šogad sūtījuši latviešu kartītes. Saņemtas Kanadā gatavotas kartītes, no Zviedrijas un Vācijas, bet bija arī Vācijā ražota kartīte ar angļisku uzrakstu no Amerikas. Svētku apsveikums atsauc vecas atmiņas, vai to piekarina pie sienas, saliek rindā uz televizijas, vai arī liek vienā čupiņā uz galda. Tas ir vēlējums visam nākamam gadam un arī vēstījums par sekmēm vai neveiksmēm iepriekšējā gadā. vi

APSPIESTO NĀCIJU SIEVIEŠU APVIENĪBAS

10 gadu pastāvēšanas svinības pie Ziemsvētku eglītes notika Ņujorkā. Svinīgā aktā bija pārstāvētas 10 nācijas; latvietes pārstāvēja Elija Druva. Padomes vaditāja pašlaik rotācijas kārtībā ir čechoslovakiete M. Detar, kas arī atklāja vakaru ar pārskatu par apvienības rosīgo 10 gadu darbību. Apvienības biedrenes sekmējušas pretkomūnistisko demonstrāciju sarīkošanu, runājušās par radio ratdījumiem zemēm aiz dzelzs aizkara, iesniegušas daudz rezolūciju valsts darbiniekiem par apspiesto zemju atbrīvošanu, palīdzējušas materiāli cietējiem komūnistu jūgā u.t.t. Apvienību sveica Amerikas sieviešu klubu apvienības pārstāve. Koncerta daļā ar dziesmām piedalījās slavenais serbu operdziedātājs Džordževics, latviešu tautas dziesmas dziedāja Skaidrīte Prince. Čechoslovaku tautas dejas dejoja Laksa, bet poļu tautas dejas audzēkne no poļu folkloras nodaļas vadītājas Veslovskas studijas. Klavieŗu pavadījumus veica Mička, Laksa, Veslovska un Alīse Dzirkale. Nobeigumā jauki izskanēja „Klusa nakts, svēta nakts" 10 valodās. Sarīkojums bija labi apmeklēts un noritēja lielā sirsnībā, pa starpām skandinot dažādu tautu Ziemsvētku dziesmas.

LATVISKAI KULTŪRAI

Pēc ilgāka starplaika iznācis ALAs Kultūras biroja 9. biļetens. Šis izdevums veidojas ar neatlaidību un pūlēm, lai dotu latviešu kultūras dzīves atskatu.

Daudz darba veic atbildīgais redaktors Kultūras biroja vadītājs Dr. P. Norvilis, dažkārt pats veicot arī iespiešanu. Gadījās būt Latviešu kultūras institūta spiestuvē vai, kā kaimiņi parasti saka, prof. P. Starca drukātavā, tieši tad, kad no mašīnas nāca pēdējā biļetena lapa. Tā preset tika pirmais biļetena numurs, drukātājam otrs, bet trešais — Kultūras biroja vadītājam.

Numura saturs liekas bagātīgāks par iepriekšējo, arī ilustrācijas skaidrākas. Plaša ir skolu un audzināšanas nodaļa. H. Kreicers apskata trimdas skolu darbu un skolotāju sastāvu. V. Klīve gaŗākā rakstā aicina sūtīt visus latviešu bērnus skolā, apskatot iemeslus, ar kādiem aizbildinās, ja nevēlas bērnu latviešu skolā sūtīt, minot arī, kāpēc jāizšķiras par bērnu sūtīšanu skolā. Atsevišķā rakstā atstāstīti Austrumu apgabala skolotāju konferences atzinumi. Z. Gaujeniece raksta par Ņujorkas skautiem un gaidām kā par labāko jauniešu pulciņu. Aprakstīti pirmie dziesmu svētki Rīgā 1873. gadā un pēc 90 gadiem Klīvlendā. Ir apraksti ar attēliem par šī gada Kultūras fonda laureātiem, kā arī godalgotie darbi (nav par vislem). Divi raksti par Blaumani sakarā ar 100 gadu atceri. Par tēlotājas mākslas izstādi Ņujorkā un Klīvlendā ir atsevišķi raksti. Māra Eferte raksta par koncert-apvienības nepieciešamību un grūtībām to noorganizēt.

Apskatīti ALAs Kultūras biroja lugu sacensībā godalgotie un izrādīšanai ieteiktie darbi, to sadalījums cēlieņos un personas, kas darbojas. Aprakstīts teātru vienību un kopu darbs ASV. Reinis Birzgalis turpina savas pārdomas par trimdas teātri, apskatot izrādes vācu „dorfos" un klosterī. Biļetenā ir pārskati par 1963. gada Kultūras fonda piešķīrumiem un kopīgiem ienākumiem, kā arī stipendiju fonda darbība. Nobeigumā 1963. gada pirmajā pusē izdotās latviešu grāmatas un bērnu ludziņu saraksts.

Biļetens pasūtināms: American Latvian Association, Suite 806, Edmonds Bldg., 917 - 15th St. N. W. Washington 5, D. C. Cena $ 2,00 par trim numuriem.

D. Raiks un A. Gromiko parakstā atompaktu. Vai Sav. Valstis vēl tic Kremļa līgumiem?

NUJORKA

Ņujorkas latviešu ev. - lut. draudzes dāmu komitejas aktīva darbiniece Irma Oše mirusi otrdien, 17. decembrī, ar jaunlabīgu audzēju. Piemiņas dievkalpojumā, 22. decembrī, piedalījās daudzi draudzes locekļi un dāmu komitejas dalībnieces. Apglabāta 23. decembrī Evergrīna kapos Bruklinā blakus vīram.

Irma Oše kopš iecelošanas 11 gadus aktīvi darbojās draudzes dāmu komitejā par sekretāri, šim darbam ziedojot visu brīvo laiku. Strādāja par namzini Bruklinā. Vēl pēdējās dienās domāja par dāmu komitejas darbu.

Bruno Skultes pirmatskaņojumu četras Ziemsvētku impresijas, kas savienotas kopīgā skaņdarbā „Spoža zvaigzne aiztecēja", dzirdēja svētku vakarā Betlemes baznīcā Bruklinā. Tautas dziesmu tekstus izmeklējusi Tonija Kalve, bet mūzikā izmantoti latviskās toņkārtas elementi. Darbu atskaņoja Ņujorkas draudzes sieviešu koris. trīs solisti, trīs koklētājas, teicēja un instrumentāls solists ērģeļu pavadījumā. Četras daļas: Ziemsvētku vakars, Piemiņēšana, Svētā nakts un Gods Dievam. Svētku dievkalpojumā piedalījās ap 800 baznīcēnu. Teicēja bija Tonija Kalve, solistes Alma Eglīte, Lūcija Rīdzenieks un Elija Druva, koklētājas Biruta Sūrmane, Alda Tālberga un Ilga Upmane. Klarnetes solo Oļģerts Skulte, diriģents Bruno Skulte.

Ap 450 dievlūdzēju bija Bronksā svētku vakarā. Dziedāja svētdienas skolas bērnu koris un Bronksas koris. Svētku dievkalpojumi bija arī Port Vašingtonā, Frīportā un Beišorā. Kopīgais svētku dievkalpojumu apmeklētāju skaits Ņujorkā varētu būt ap 2.000, kaut arī svētku vakarā bija sniegputenis.

Draudzes jaunatnes basketbola komanda piedalās Ņujorkas luterāņu baznīcu basketbola turnīrā. Piedalās 15 draudzes ar jauniešiem, vecumā no 14 līdz 17 gadiem. Pirmajā spēlē latviešu jaunatne uzvarēja Bronksas Sv. Pāvila draudzes komandu ar 82:27. Veiksmīgākais punktu guvējs Uldis Jansons.

Pagājušā gadā jaunieši, reprezentējot Ņujorkas latviešu sporta biedrību, ieguva ASV austrumapgabala jauniešu meistartitulu. Komandas treniņus vada Jānis Ērglis.

Latviešu ev. - lut. draudžu apvienība Amerikā Svētdienas skolu nozare rīko sestdien, 4. janvārī, un svētdien, 5. janvārī, ASV austrumu apgabala ticības mācības skolotāju konferenci Filadelfijā, Sv. Jāņa draudzes namā, 903 South 47. ielā. Konferences atklāšana 4. janvārī pl. 11 dienā; mācītāju 2. Kristberga, O. Gulbja, A. Ozola, E. Pavasara un R. Zariņa referāti. Paraugstundas dos skolotāja A. Lejiņa 2. klasei par Jāzepa stāstiem un māc. J. Siliņš 8. klasei par Mārtiņu Luteru. Paredzamas pārrunas un diskusijas, kā arī konferences atzinumu pieņemšana.

V. Irbe.

POKIPSIJA (N. Y.)

Svētdienas skola skolot. A. Smites vadībā Ziemsvētku eglīti sarīkoja J. Vimbas mājās. Garīgai daļai sekoja bērnu deklamācijas un Plūdoņa „Rūķiši un mežavecis" drāmatizējums. Ziemsvētku vecītis gādāja par svētku dāvanām bērniem.

DV Ziemas svētku akcijā vietējie tautieši saziedojuši $ 40,-.

Imanta un Mudīte Prāmnieku ģimenē ieradies otrs mantinieks — dēls Andris.

Ev. - lut. draudzes eglītes vakaru ievadīja māc. A. Anševics, mūzikālos pavadījumus izpildot V. Anševicai. Sekoja bērnu priekšnesumi. Skolēnu uzvedumu „Ziemsvētki tautas dziesmās" bija sagatavojusi M. Prāmniece. Svētku vecītis apdāvināja bērnus. Sekoja saviesīga dzīve ar groziņu galdu.

Nākošais dievkalpojums 5. janvārī Pirmajā ev. - lut. baznīcā (Mill St.) plkst. 1 pēcpusdienā.

V. S.

ASV BAZNĪCĀS

NUJORKA

Ciānas draudze

1964. g. 1. janvārī, plkst. 11 Jaungada dievkalpojums. Māc. A. Rautenšilds.

AURORA, ILL.

ČIKĀGA

Čikāgas latviešu ev. - lut. Ciānas draudze, 5015 W. Ferdinand St.

Latvijas ev. - lut. baznīcas Sv. Pāvila draudze — 1618 So. 11th Ave., Meivudā. Mācītājs Pāvils Kirsons, tel. FI 3-2420.

DETROITA

Sv. Pāvila ev. - lut. draudzes dievkalpojumi notiek katru svētdien. plkst. 12 dienā Holy Trinity ev. - lut. baznīcā, Maxwell un E. Warren Avenues, pie Van Dyke. Turpat plkst. 11 notiek Latviešu skola un bērnu dārzs. Baznīcas, skolas un grāmatu galda telefons: WA 2-2248. Māc. V. Liventāls.

Katra mēneša beidzamā svētdienā, plkst. 3 p. p. dievkalpojums Redeemer luterāņu baznīcā, 1360 Pauline Blvd., Ann Arborā.

LOSANDŽELOSA, KAL.

Losandželosā, Dienvidkalifornijas latviešu ev. - lut. draudze, 2450 Griffin Ave., L. A. Mācītāja telefons PO 6-1191.

Santa Rosa Betlemes baznīcā, Tupper ielā 735

Dievkalpojumi katru svētdienu plkst. 11-os. Svētdienas skola un kora mēģinājums plkst. 9.3[illegible] visi laipni aicināti.

SAKRAMENTO

Sakramento, Sv. Krusta ev. lut. baznīcā, 45 un H ielu

BURLINGEMA, KAL.

Burlingamā, Lutheran Church of the Good Shepherd, 301 Burlingame Ave.

Latviska ģimene paliks latvietības sargātāja.

EIROPĀ RODAS JAUNA SALA

Rets notikums ir, ka rodas jauna sala vai jauns vulkāns, bet vēl retāk atgadās, ka visu to var novērot. Patlaban uz dienvidiem no Islandes rodas jauna vulkāniska sala, ko gandrīz pastāvigi novēro jūrnieki, piedzīvojuši zinātnieki un citi. Šai gadu simtenī šī ir pirmā jaunā sala, kas radusies Eiropā.

14. novembra rītā zvejnieki pirmo reizi bija ievērojuši tvaiku mākoni, kas paceļas no jūras. Vēlāk tai pašā dienā mākonis bija sasniedzis vairāk kā 20.000 pēdu augstumu un pirmatnējie spēki svieda no jūras gaisā lavas gabalus vairāku tūkstošu metru augstumā. Iespējams, ka izverdums bija sācies jau pirms dažām dienām, jo kāds kuģis šai vietā bija izmērījis jūras temperatūru un tā ir bijusi par dažiem grādiem augstāka nekā normāli. Pirmās dienas beigās, kad bija redzams izverdums, no jūras izmestie lavas gabali bija veidojuši vairāk kā 400 pēdas augstu uzbērumu, kas pacēlās virs jūras līmeņa, un tādējādi parādījās jauna sala.

Vulkāns līdz šim nepārtraukti turpina spēcīgu lavas izverdumu. Ir aprēķināts, ka visu laiku kopš izverduma iesākšanās pirms 4 nedēļām vulkāns izverd 500.000 tonnas lavas stundā. Pirms vienas nedēļas sala bija pus jūdzes šķērsgriezumā, tā bija krāteŗa veidā un malas dažās vietās bija 300—400 pēdu virs jūras līmeņa. Sala arī pēc tam visu laiku ir pieaugusi. Jūras ūdens pastāvīgi ieplūst krāterā un pārvēršas par milzīgiem tvaika mākoņiem. Kopā ar tvaiku vulkāns izverd lavu. Lielākie karstās lavas bluķi krīt uz krāteŗa malām. Daudzi krīt ūdenī salas apkārtnē. Pēc katra karstās lavas gabala iekrišanas ūdenī uz visām pusēm izšļakst ūdens šļakatas un putas un paceļas tvaika mākonis. Daži lavas gabali no grūdiena vai pie saduršanās sadrūp. Pašas mazākās lavas daļas uzskrien tūkstošiem pēdu gaisā un nolīst kā melns lietus salas aizvēja pusē pat 20 un vairāk jūdžu attālumā.

Visu to var labi novērot no kuģa kādas jūdzes attālumā. Cik zināms, trīs franču šalu dienās jau īsu bridi uzturējušies uz salas.

Jūras viļņi salu pastāvīgi drupina. Par galīgo iznākumu neviens vēl nevar neko pateikt. Ja izverdums tuvākā laikā apstāsies, tad nav šaubu, ka viļņi salu iznīcinās un dažu mēnešu laikā pārvērtīs par vienkāršu sēkli. 1783. gadā tāds pat izverdums notika 30 jūdzes uz dienvidu rietumiem no Islandes. Viļņi toreiz izveidoto salu iznīcināja gada laikā un tagad tikai sēklis norāda salas agrāko atrašanās vietu.

Ja turpretim izverdums turpinātos vēl vairākas nedēļas, tad sala varētu arī palikt. Tādas ir Vestmana salas starp tagadējo izverduma vietu un Islandi. Šīs salas arī ir izveidojušās līdzīgā vulkāna izverdumā pirms 5000 vai 10.000 gadiem. Vestmana salas sastāv no kāda duča vulkāniska veidojuma salām un atrodas dažas jūdzes no Islandes. Lielākā apdzīvotā vieta uz šīm salām ir Heimseja — bagāts zvejnieku ciems ar 5000 iedzīvotājiem. Šī vieta atrodas tikai 14 jūdzes no jaunā vulkāna. Dzīve šeit norit normāli, jo iedzīvotājiem nekādas lielas briesmas nedraud.

Līdz šim šī ciema dzīvi izverdums tomēr ir skāris ar pelnu nokrišņiem. Naktī uz 25. novembri iegriezās dienvidu rietumu vējš un šai naktī un nākošā dienā un naktī uz Vestmana salām nolīja ¼ collas bieza pelnu kārta. Bet ja tas ilgi tā turpināsies, tad pelni var saindēt dzeramo ūdeni uz salām, tāpat var iznīcināt arī zāli. Vulkāna izverduma nokrišņi var atstāt kādas sekas arī Islandes cietzemes daļās.

Vulkāna pelni tuvākā apkārtnē var iespaidot uz laiku arī zivju bagātību. Bet ja sala pastāv, tad par dažām jūdzēm paplašināsies zvejošanas apgabali.

Islandes iedzīvotāji ļoti interesējas par vulkānu izverdumiem un ir labi organizēti izverduma pētīšanai. Stundas laikā pēc pirmām ziņām par izverdumu ģeologi un novērotāji ir ceļā uz izverduma vietu. Nedēļas laikā pastkartes ar izverduma skatiem ir pārdošanā veikalos. Nedaudzu mēnešu laikā parādās grāmatas.

Islandes vēsturē vulkānu izverdumi ieņem tādu pašu vietu, kā mūsu vēsturē kari. Kā izverdumi, tā kari var iznīcināt iedzīvotājus. Pēdējo 20 gadu laikā šis ir trešais izverdums šai apgabalā. Iepriekšējie divi bija 1947.—48. un 1961. gados.

Tādi izverdumi kā tagadējais Islandes vēsturē ir bijuši simtiem tūkstoši un varbūt miljoni. Visa zeme patiesībā ir izveidota no vulkāniskām klintīm. Šo izverdumu rezultātā abas Amerikas ir atdalījušās no Eiropas un Āfrikas. Zinātnieki uzskata, ka šī dalīšanas josla iet pa jūras dibena paaugstinājuma grēdu, kas stiepjas Atlantijas okeana vidū no Islandes caur Azoru salām līdz Tristanam da Kunha. Varbūt tā nav tikai sagadīšanās, ka pēdējo sešu gadu laikā visās šais trijās vietās ir bijušas zemestrīces.

„L. A."

JUOZS GIRNUS — TAUTA UN UZTICĪBA TAUTAI

Tulkojis Zariņu Jānis. 1963. Izdevis apgāds „Akadēmiskā Dzīve".

„Akadēmiskās Dzīves" apgādā iznākusi Juoza Girņus sacerētā grāmata „Tauta un uzticība tautai" Zariņu Jāņa tulkojumā no lietuviešu valodas. Daudzas gariģās vērtības šai grāmatā minētas tagadējo trimdinieku stāvokļa noskaidrošanai. Tas vairumā nav nekas jauns, uz ko norāda grāmatas beigās ievietotais garais avotu un literatūras saraksts (86). Šai grāmatā tās izteiktas saskaņotā domu virknē, atbildot uz tiem jautājumiem tautības lietās, ar kādiem tagad jāsastopas jaunajai paaudzei, vecākiem, jaunatnes audzinātājiem un sabiedriskiem darbiniekiem. Tāpēc tā ir ļoti vērtīga.

Šīs grāmatas pirmajā daļā ir runa par tautu, skaidrojot galvenokārt terminus un jēdzienus, īpaši tādus kā sabiedrība un organizācija, tauta un valsts, tauta un kultūra, tauta un persona, patriotisms, kosmopolītisms, nacionālisms.

Otrā daļā autors pievēršas „Uzticībai tautai svešumā". Šīs daļas saturs skar katru trimdinieku un liek viņam pārliecināties, ko nozīmē uzticība tautai un kāda ir viņa loma tajā. Šeit autors no vairākiem viedokļiem pieiet šī temata izpratnei, par ko liecina atsevišķu nodaļu virsraksti; piem., tauta un tēvzeme, izceļotāju tautiskā darba talka — lietuvju Pasaules apvienība.

Trešajā daļā ir runa tieši par tautiskās uzticības pamatiem, iztirzājot šādus tematus: saites ar tautu, vienība savā starpā, dzīvā tautiskā kultūra, jauno paaudžu tautiskā audzināšana.

Ceturtajā nodaļā autors raksta par tautiskās uzticības dvēseli: tautiskās morāles pamatiem, uzticīgā mazākuma morālā spēka pamatiem, personisko ideāl ismu („Bez personiskā ideāla nav domājama uzticība tautai" . . . „Ideāls nav tukša sapņošana, ne neiespējama ūtopija, bet tas ir mērķis, pēc kā jāsniedzas, lai cilvēciskā eksistence iegūtu jēgu" . . . „Ideāli apgaismo cilvēka brīvībai ceļu" . . . „Ideālisms ir tas spēks, kurš neļauj sabiedrībā nostiprināties likumam — „cilvēks cilvēkam vilks" . . .), uzticība kā radošā atbildība par nākotni („Tautiskā uzticība ir tā autoritāte, kas runā uz ikvienu apziņu" . . .).

Grāmatas pēdējos nodaļījumos ir tik daudz vērtīgu domu, ka gandrīz pie katra teikuma jāapstājas un jāpārdomā, ko tas nozīmē. Vispār šī grāmata būtu jāizlasa ikvienam latvietim, jo viņam ir vienāds liktenis ar lietuvieti. Žēl, ka autors nav skāris iedzimtības problēmu.

P. Dreimanis

AUSTRĀLIJĀ PIEAUG...

(Pārnesums no 3. lpp.)

Aizvadītajā darbības gadā bibliotēka bijusi atvērta 51 reizi, sagaidot 161 lasītāju, to skaitā 63 latviešu skolēnus. Vidējais lasītāju skaits nedēļā — 33, bet vidējais izsniegto grāmatu daudzums katram lasītājam ik reizes bijis 2, kaut dažkārt reizē ņemtas arī 4 līdz pašreizējiem augstumiem un pievienojušies 26 jauni lasītāji. Šajā laikā grāmatas izsniegtas pavisam 3366 reizes. Lielāks skaits grāmatu lasītas arī turpat bibliotēkā.

MLB bibliotēkas organizētāja līdz pašreizējiem augstumiem un pārzine ir agr. L. Dunsdorfa. Pārvaldes komitejā vēl darbojas L. Rozīte, E. Kučere un Z. Caune. Piesaistīti arī gados pavisam jauni palīgi Arta Balode, Lauma Balode un Agnis Rozītis.

BALTIJAS PIEMIŅAS MARKAS

Eiropas vipete — brīvā Baltija 1963.

Baltiešu biedrība Vācijā ar Hildegardes Veizeres apgādā Frankfurtē palīdzību izdevusi piemiņas markas — Eiropas vipete — Brīvā Baltija 1963. Piemiņas markas zīmējums rāda ar dzeloņstieplēm dīvās daļās sadalīto Eiropu. Aiz dzeloņstieplēm redzami triju Baltijas valstu karšu silueti. Zem karšu siluetiem katras valsts nosaukums igauņu, latviešu, lietuviešu, vācu un angļu valodā. Bez tiem pašā apakšā — Freies Baltikum — Freies Europa. Eiropas vipete — Brīvā Baltija 1963. g. izdota dažādās krāsās.

Baltijas valstu piemiņai veltītās markas izdotas 20 marku lielās loksnēs un katra loksne maksā DM 5. Markas var pieprasīt: Baltische Gesellschaft in Deutschland e. V., 8 München 15, Lessingstr. 5.

Hildegardes Veizeres apgādā Frankfurtē Eiropas vipetes sērijā jau izdevis Rumānijas un Kroatijas piemiņas markas.

Visus marku krājēju nodaļai domātos rakstus lūgums sūtīt šīs nodaļas red. M. Zichmanim, 161 Olive Ave., Willowdale, Ont. Tālr. BA 1-7760.

Zinātnieks bez atvaļinājuma

AUSEKLIM VEĢIM 60 GADU.

Docents Auseklis Veģis, Upsalas universitātes goda doktors un tās pašas universitātes augu fizioloģijas institūta zinātniskais darbinieks, 27. decembrī kļūst sešdesmitgadnieks. Norunāt ar jubilāru sastapšanos ir reizē viegli un arī grūti. Viegli tālab, ka zināms — viņš vienmēr atrodams Upsalā. Visiem kas gadās, visi var kaut kur izbraukt, bet docents Veģis mūžam ir savā pilsētā. Taču grūti viņu sastapt tālab, ka dienas no agrā rīta līdz vēlam vakaram aizņemtas zinātniskā darbā — cauru nedēļu, cauru mēnesi un gadu, svētdienas viņam nav atšķirīgas no darbdienām. Jā, vai vispār visos šais pēckaŗa gados Auseklis Veģis kādreiz bijis arī atvaļinājumā? Dzirdēdams tādu jautājumu, viņš pasmaida un atbild, ka par atvaļinājumu varētu saukt tās reizes, kad nācies doties uz botaniķu kongresiem Norvēģijā. Uz vienu vai divi dienām vēl kādreiz gadījies aizbraukt kur ciemos, bet tādus atvaļinājumus, kādi citiem, viņš gan nepazīstot.

Šī nu ir otra reize, kad Ausekļa Veģa dzimumdiena pieminama publiski. Kas noticis pa pagājušajiem 10 gadiem, starp 50. un 60. dzimumdienu?

Dzīve vusumā ritējusi vienmuļi, saka Veģis, bet kā pats ievērojamākais sasniegums minams tas, ka viņš aicināts par līdzstrādnieku lielajā Augu filoloģijas rokasgrāmatā, ko 18 sējumos izdod Springera apgāds Heidelbergā. Tur netiek katrs. Kļūt par šīs rokasgrāmatas līdzstrādnieku, tas nozīmē starptautiskas kvalifikācijas iegūšanu, kas paver durvis uz plašo pasauli. Ja pagājušajā gadā mūsu botaniķis tika aicināts piedalīties kongresā, ko rīkoja Austrālijas zinātņu akadēmija, tad arī šai gadījumā izšķirēja bijusi atrašanās starp minētās rokasgrāmatas līdzstrādniekiem.

Bet ievēlēšana par Upsalas universitātes goda doktoru? Arī šis notikums uzlūkojams par sekām stanptautiski iegūtai atzīšanai, saka Auseklis Veģis.

Tā liekas šaura botanikas nozare, kurā speciālizējies Auseklis Veģis — pētīt visas tās problēmas, kas saistītas ar sēklu dīgšanu un pumpuru plaukšanu, noskaidrojot, kā šis parādības ietekmē ārējie apstākļi. Bet starp mūsu botaniķiem viņš šai nozarei pievērsies vienīgais, un viņa pētījumiem ir arī ievērojamā praktiska nozīme. Vēl nesen mūsu zinātniekam nācies dot padomus Amerikas dārzkopjiem, un tie izrādījušies pareizi padomi. Tāpat no citām zemēm nāk lūgumi gan pēc rakstiem, gan dažādiem padomiem.

Ja nu tik gari gadi veltīti tādiem pētījumiem, vai nav paredzams, ka varētu pielikt punktu? Nē, Auseklis Veģis apgalvo, ka rodas arvien jaunas problēmas, un neesot domājams, ka viņš savā mūžā visus jautājumus varētu noskaidrot. Tālab arī turpmāk par atvaļinājumu neesot ko domāt. Pirms dažiem gadiem bijis pienākums veltīt daļu laika arī paidagoģiskam darbam Upsalas universitātes dzīvnātņu fakultātē. Tagad viņš no tā atbrīvots, un Auseklis Veģis ir laimīgs par to, jo nekas vairs netraucē pētnieka darbu.

Kādu gandarījumu saņem šis zinātnieks par savu ziedošanos, kam patiesi nav piemēra, zinātnieks, kas pie tam nemīl nekādas reklāmas?

„Neesmu un nevaru būt politiķis, kas politiskajā laukā varētu ko darīt Latvijas labā." Atbild jubilārs, „bet man ir gandarījums, ka mani pazīst ne vienkā Upsalas universitātes augu fizioloģijas institūta locekli, bet arī kā latvieti. Pat Austrālijā izrādījās, ka mana tautība zināma. Tā es arī kā trimdinieks varu sekot Latvijas Universitātes devīzei, kas aicināja kalpot zinātnei un tēvzemei. Bez tam, sastopoties ar cittautu kolēģām, bieži gadījies, ka viņi steidzas minēt tādus un tādus latviešus, kas rūpīgi strādājot zinātniskajā un administrātīvā darbā. Ir prieks to dzirdēt. Ar savu darbu mēs kalpojam savas tautas labajam vārdam."

Ko vēl varētu pastāstīt laikraksta lasītājiem? Nē, vairāk nekā neesot. Kad pienākšot 75. dzimumdiena, tad varēšot runāt ilgāk. Pagaidām katra nākamā diena būs tāda pati kā iepriekšējā: No agra rīta gājiens uz augu fizioloģijas institūtu, bet atgriešanās mājās vēlā vakarā. Darbdienās, svētdienās un svētku dienās — vienmēr.

Rdz.

Penma
GP 2-5
APAKŠVEĻA - ZEĶES - T
1o. DAUGAVAS VANAGU
ORGANIZĀCIJAS KALENDĀRS
Dzagaks ikvaģ
KALENDĀRS
dabūjams par 75 ¢ + 2 ¢ nodok
DAUGAVAS VANAGU GRĀMA
123 Huron St., Toronto 2 - B
KAKTIN
Vedam visādus transportus ar moderna
mēbeļu, būvmateriālu u. c. t. Lūdzam zvan
LE 5-6619. 941 Dovercourt
VISJAUNĀKĀS GRĀMAT
R. Skujiņa — SIRDS DZĪVO NO NIEKIEM,
P. Kliņs — SVEICINĀTA, AFRIKA, ceļojur
V. Toma — DZIĻUMĀ JĀPĀRTOP, dzejo
Ansl. Eglītis — PĒDĒJAIS RAIDĪJUMS. ro
M. Stāraste - Barvika — PINTIŅU CIEMS,
H. C. Kradoks — LAIŽTIS DODAS PASAUL
Īru pasaka — RUĶIS UN GOVS, ill. bērn
E. M. Remarks — NAKTS LISABONĀ, rom
T. Zeltiņš — ANTIŅS AMERIKĀ MEKLĒ LI
A. Niedra — HOLIVUDAS KLAUNS, romā
P. Jēgere-Freimane — CILVĒKS DOMĀ - DI
B. Senkēviča — ZIEDOŠAIS ĒRKŠĶIS, stā
G. R. Kurdell — EUROPE'S GREATEST EXC
DV GRĀMATNĪCĀ, 123 HUI
TORONTO 2-B, ONT.
Pasūtinot pa pastu, pieskaitīt 25 ¢ pasta
LATVIAN MUSIC
Gustav III väg 41 Bromma - Swed
JAUKAS UN VERTĪGAS
ir Latvian Music skaņu plates. To starpā
rotas kā savējiem, tā citiem — bērniem
latviešiem un cittautiešiem. Dāviniet mūsu
iepriecinās katru!
Pārstāvis: DV GRĀMATNĪC
123 Huron Str.,
Toronto 2-B, Ont.
LATVIJAS AMERIKĀ
SPIE
TOR
PIEŅEM VISĀDA VEIDA
IESPIEDUMDARBU PASŪ
LAULĪBU un IESVĒTĪBU IELŪGU
VIZĪTKARTES
DOKUMENTUS BIEDRIBU VA
KONCERTU PROGRAMMAS
SARĪKOJUMU BIĻETES
PLAKĀTUS, DZIESMU LA
VĒSTUĻU VEIDLAPAS,
GRĀMATAS, ŽURNĀL
u. c.
PASŪTINAJUMUS PIEŅEM
LA BIROJĀ, 123 HURON IELĀ, TO
ONT., CANADA. TE
Pasūtinājumus lūdzam nodot lai

Jonāss Miesnieks

Melna stikla siena

NOVELE

III

Kaspars Kreitāls bija par trausu, smalku, par kautrīgu, viņš bija Jāņa Poruka cilvēks: sapņotājs. Es nē, es nē. Es biju citāds. Bet varbūt viņš neatkāpies. Kas zina? Klusi ūdeņi dziļi. Un milestība jaunībā ir nežēlīga, alkaina kā hiēna. Es to zināju no sevis.

Par agrāko draudzību starp mani un Kasparu Kreitālu vairs nebija ne runas. Mūsu vidū bija nostājusies sieviete, un vēl kādai Ilga Vēvere, tepat skaistule. Mani sagrāba vēl alkainākas greizsirdības fūrijas, iedomājot Ilgas Vēveres ķermeni Kreitāla rokās. Tā bija kā sērga, kā mērīs, kā melnā nāve. Tā paņēma mani visu. Mana galva dega, zūdot apziņai. Kad Ilga Vēvere atgriezās no savas gulamistabas, viņa bija greznā tērpā, sasmaržojusies, kailiem pleciem, kailām rokām, kailu kaklu, kā jau ejot uz operas pirmizrādi, un es gāzos posta bezdibenī...

Vai tev, krāpniece! — es nodomāju. Ai, cik es biju nestabils! Bet es nespēju sevi pārspēt. Es sevi nicināju, bet ko tas līdzēja? Patiesībā, ieejot Džokondas pirmizrādē, es Ilgu Vēveri vairs neredzēju. Tā es biju sajucis.

Viņu es ieraudzīju sev blakus no jauna tikai tad, kad viņa sāka skatīties pāri pārterim, tad atrāvās. Mēs sēdējām pirmā balkona ložā. Otrā operās pusē diplomātu ložā, tāpat pirmajā balkonā: Kaspars Kreitāls blakus ārlietu ministram Meierovicam. Abi, kā jau pirmizrādē, galā tērpos. Sevis vērtības apzināja kāpinās ar iekārojamu objektu. Nu tāds objekts man kļuva Ilga Vēvere kā nekad.

Visa Rīgas opera ar savām ložām un balkoniem mirdzēja milzīgo lustru spožumā, bet vai es redzēju to? Es skatījos tikai sāņus uz Ilgu Vēveri, kā viņa slēpās no Kreitāla aiz ložas aizkara. Ak tu, krāpniece! Es tevi saplosīšu! Kaspars Kreitāls gaklā tērpā otrā zāles pusē diplomātu ložā izskatījās daudz, daudz labāk nekā ikdienas drānās. Greizsirdības fūrijas vajāts, es jautāju: Ko viņa izjūt šai brīdī? Nē, es to nezināju.

Operā jau iestājās tumsa, tikai skatuve bija spoža, pilna krāšņuma, spožuma, mūzikas un āriju. Es turpretī grimu melnā bezdibenī," sacīja Andrejs Sūna, rādot uz melno stikla ārsienu: „Tik melns bija tas bezdibenis." Tad viņš atsāka no jauna: „Es neredzēju vairs sava pretinieka, senā drauga. Tumsība apraka ne tikai operas zāli, bet arī mani, jo bez manis nebija — es zināju — ne šīs sievietes, ne šīs telpas, ne laika, kas abi identiski. Vai es ilgi domāju par to? Tikai mirkli. Nē, es domāju tikai par to, ka es izdarīšu pašslepkavību. Tik nosists es biju. Pamests pasaulē. Nebūtības spārni likās šalča pār mani. Es neredzēju vairs apgaismotās skatuves, nedzirdēju vairs mūzikas un melodiju gājienus, es atmodot tikai tad, kad Džokondas izrāde bija galā, kad Džokonda savu miļāko Venecijā ieslēdz renesanses dzelzs skapī, iemezdama atslēgu kanālī, dziļā kā jau Venecijas kanāli, lai turpat kristu atnākušā vīra apkampienos, viņam kaislīgi atdodamās, kamēr mīļākais veltīgi sitas, gribēdams tikt ārā no sava dzelzs sprosta.

Satraukts, saniknots no šī Džokonda beigu skata līdz nāvei, atkal atmirdzot operas zālei gaismā, es jautāju: „Vai mūsu dzīru rītā jūs nevizināsāties kopā ar Kasparu Kreitālu? Gandrīz tūliņ pēc tam, kad jūs, uzlēkusi uz šūnakmens bluķa, pacēlusi roku, aicinājāt: „Uz augšu!"

„Mans kungs," pietvīkusi atbildēja Ilga Vēvere, „ko jūs runājat! Es to neteicu. Jūs to pats, mans kungs, safantazējāt. Es nekad neesmu aicinājusi jūs uz augšu, bet katru cilvēku. Un ja jūs tas bijāt, tad tagad tas pieder pagātnei."

„Es esmu mana pagātne." es teicu, bet viņa atbildēja: „Vai jūs, mans kungs, vairs esat tāds kā bijāt? Jūs esat citādāks. Nu ir tagadne, kur esmu kopā ar jums, mans kungs Andrej. Ko jūs runājat par Kreitālu?"

„Cik teātrāli! Cik melīgi!" es atbildēju un tad teicu: „Es spēlēju viens sava paša lomu, ne Kreitāla. Bez publikas, bez aplausiem, bez mūzikas. Aiz skatuves es esmu tikai pelni un putekļi. Vai jūs neteicāt, ka vinu nepazīstat?"

Dziestošo lustru gaismā, kamēr publika traucās uz āru, Ilga Vēvere atkal tumši pietvīka.

„Mans kungs (viņa vairs nesacīja — Andrej), tagad pats zināt. Ko jūs vēl jautājat?"

Nē, tā nebija nekāda atbilde, drīzāk izaicinājums melnajā operas zālē no vienas malas līdz otrai kā aiz stikla ārsienas šī melnā nakts.

Nežēlīgs, pašlaisns, sarūgtināts es Ilgu Vēveri ārā naktī vārda pilnā nozīmē iegrūdu kādā taksometrā, kas parasti stāvēja pie operas nama, ja notika izrādes operā, stāvēja rindām, skalojoties strūklakai ap sievietes statuju operas nama priekšā. No taksometra viņu ierāvu apgaismotā Brīvības un Elizabetes ielas stūŗa augstā nama liftā. Ilga Vēvere padevās. Brīvības ielas otrā malā stāvēja pulks cilvēku, zem laternas gaidot tramvaju. Laterna dega arī mūsu pusē. Droši vien viņa baidījās publiska skandāla, citādi viņa nepadotos. Tāpat viņa padevās arī pie manas istabas, jo arī nama pēdējā stāvā bija cilvēki, kas atgriezās no operas. Manā istabā viņa tomēr atguva sevi un izkliedza: „Trakais cilvēk, ko jūs grībat ar mani darīt?"

„To pašu, ko jūs mūsu dzīru rītā darījāt Kaspara Kreitāla dzīvoklī," es jauni atbildēju. Manī nebija vairs ne lāga, ne nelāga apziņa, tikai juceklis galvā.

„Es nevarēju tik ātri saraut visas saites, kas mani kopš bērnības saistīja ar Kasparu Kreitālu. Visi mūs uzskatīja jau tad par saderinātiem. Mēs esam viena ciema bērni, un viņš kā zēns man nesa mājās riekstus, ko bija sariekstojis."

„Tā nav atbilde," es kliedzu. „Atbildi!"

„Es biju tai priekšpusdienā viņa dzīvoklī, bet kāda tur iegāju, tāda iznācu. Viņš nav zvērs kā jūs."

„Viņš ir jērs. Kāda sirdsskaidrība un varbūt nevainība!" es izgrūdu.

„Sakait vien, ko varat iedomāties!"

„Jā, vai nē! Jūs esat viņa mīļākā. Vai citādi būtu jūs agrā rītā pēc mūsu nakts aizskrējusi pie viņa?" es sacīju. „Es saprotu atašeju no izvirtušās Parīzes, kur dejo kailas sievietes, notiek slepkavības, kur katrai sievai mīļākais. Neesat lasījuši Mopasānu? Katrai!"

Ilga Vēvere nolieca galvu. Viņas acīs parādījās asaras. Viņa izdvesa: „Jūs esat nekrietns. Laidiet! Es gribu tikt ārā no jūsu sprosta. Kur nu ir jūsu labās domas? Kur cēlie vārdi? Kur diženie darbi? Nožēlojamais!"

„Nē, es nekur jūs nelaidīšu," es atbildēju, noslēgdams durvis. „Dots pret dotu. Jūs manī sagrāvāt katru ticību sievietei, kuŗu es dievināju. Tagad jūs to man atdosit," es draudēju.

Es sāku viņu tirdīt, un viņa atzinās, ka satikusies ar Kasparu Kreitālu pat tad, kad ar mani.

„Tikai viņa dzīvoklī, ne ārā," es kliedzu.

„Dzīvoklī!" es atkārtoju. „Dzīvoklī . . . "

Nē, viņa ne par ko neatzinās, ka būtu Kreitālam piederējusi. Viņa tikai drebēja, un viņas acīs es lasīju bailes. Viņa teica: „Es esmu viņa līgava."

„Tik nelāgā ticībā," es atcirtu. Un nu viņa runāja, kā vārdus rīdama: „Viņš dziļi mīlē mani, nevis kā jūs . . . Viņš neprasa . . . Viņš tikai dod. Jūs sauc cāt reizē ar mani: Uz augšu! Bet nu grūžat mani lejā. Necilvēks jūs esat. Viņam ir dārga mana sirds, bet jūs tik intriģē mana miesa. Jums ir iespēja uzvarēt sevi, pārspēt, bet jūs esat glēvs. Es kavējos dot viņam jā vārdu. Un nu jūs pats redzat. Es esmu naktī pie jums. Viņš solija mani vest uz Parīzi. Viņš teica: „Tur mūs gaida jau sagatavots dzīvoklis. Viņam netrūkst Parīzes sūtniecībā draugu. Viņi to jau noīrējuši. Vēl vairāk: atsūtījuši dzīvokļa foto. Viņš rādīja man uzņēmumu, kāda izskatās Parīzē mūsu lizda. Vai mana vaina, ka Kaspara Kreitāla man žēl? Vai mana vaina, ka es nevarēju sagraut viņa sapņu pili — nākošo mūsu dzīvi viņa dzīvoklī Parīzē? Kam jūs parādījāties manā dzīvē? Es būtu ar Kasparu Kreitālu apprecējusies, bet nu? Nu viss pagalam! Jūs esat kļuvis zems, nožēlojams, ne cilvēks — spoks! Tāpēc, ne cita dēļ es klusēju, mēnešiem pastaigādamās kopā ar jums. Kādu grūtu cīņu es izcīnīju, bet jūs mani par to saminât, ka es nevaru uz reizes izšķirties! Kādēļ jūs noslēdzāt durvis? Vai tādēļ, lai es redzētu, cik jūs esat zems, nekrietns? Spoks, ne cilvēks."

Es griezīgi iesmējos. Es metos uz viņu, zaudējis apziņu. „Spoks tevi paņems!" es brēcu. „Spoks tevi saplosīs!"

Nevarēdama vairs atkāpties aizslēgto durvju dēļ, viņa pie durvīm noslīga zemē un dvesa: „Laidiet mani! Neapgāniet sevi! Es lūdzos ne sevis, — jūsu dēļ..."

Es drusku atguvos. Mani vēl ierunājās kādas skrandas no cilvēka. Es viņu taisījos pacelt, bet viņa atgrūda mani, palika sēdot zemē.

„Ejiet prom," viņa sauca.

„Jūs mani sauksit atpakaļ!" es atbildēju, no jauna pazaudēdams sevi, sajucis kā transš, kā jukli.

„Nekad!" Viņa atbildēja elsās.

Tad atkal es kā cēlos augšup un teicu:

„Jūs, Ilga, sevi nepazīstat. Nebūs vēl uzausis rīts, kad jūs teiksit, Andrej! Jūs nekad neesat milējusi smalko, garīgo, trauslo Kasparu Kreitālu, bet alkusi manis — dzīvnieka. Nemāniet sevi melīgām illūzijām. Es jūs, Ilga, tikai tad izlaidīšu ārā no šī sprosta, ja jūs rītu aiziesit pie Kaspara Kreitāla un pateiksit, ka esat izšķirusies par mani, ne viņu. Esat ar mieru to apsolīt?"

Ilga Vēvere no grīdas uzrāvās kājās.

„Āk, cik nožēlojams jūs esat!" viņa izsaucās un tad: „Labi. Laidiet! Es to izdarīšu."

„Bet zvēriet! Zvēriet, ka darīsit to un ne citu," es uzstāju nežēlīgs, briesmīgs. Es atkal kritu.

„Vai jūs grībat, lai viņš izdara pašnāvību?"

„Tādā gadījumā jūs paliksit še. Un vai nu Kaspars Kreitāls tādēļ ies nāvē, ka jūs viņu pametīsit? Nekad! Viņš ir tāds pat, kā tas Brūklenāju vainagā. Cietējs, jērs . . . Neesiet naīva! Sapņotāji nenogalinās . . . Viņi savā apziņā varbūt izjūt to pašu pamestību, bet viņiem nav dūšas nošauties..."

(Nobeigums 8. lpp.)

aļināājuma

DU.

tu, universitātes goda doktoru? Arī šis notikums uzlūkojams par sekām stanptautiski iegūtai atzīšanai, saka Auseklis Veģis.

Tā liekas šaura botanikas nozare, kurā speciālizējies Auseklis Veģis — pētīt visas tās problēmas, kas saistītas ar sēklu dīgšanu un pumpuru plaukšanu, noskaidrojot, kā šīs parādības ietekmē ārējie apstākļi. Bet starp mūsu botanikiem viņš šai nozarei pievērsies vienīgais, un viņa pētījumiem ir arī ievērojama praktiska nozīme. Vēl nesen mūsu zinātniekam nācies dot padomus Amerikas dārzkopjiem, un tie izrādījušies pareizi padomi. Tāpat no citām zemēm nāk lūgumi gan pēc rakstiem, gan dažādiem padomiem.

Ja nu tik gari gadi veltīti tādiem pētījumiem, vai nav paredzams, ka varētu pielikt punktu? Nē, Auseklis Veģis apgalvo, ka rodas arvien jaunas problēmas, un neesot domājams, ka viņš savā mūžā visus jautājumus varētu noskaidrot. Tālab arī turpmāk par atvaļinājumu neesot ko domāt. Pirms dažiem gadiem bijis pienākums veltīt daļu laika arī paidagoģiskam darbam Upsalas universitātes dabaszinātņu fakultātē. Tagad viņš no tā atbrīvots, un Auseklis Veģis ir laimīgs par to, jo nekas vairs netraucē pētnieka darbu.

Kādu gandarījumu saņem šis zinātnieks par savu ziedošanos, kam pātiesi nav piemēra, zinātnieks, kas pie tam nemīl nekādas reklāmas?

„Neesmu un nevaru būt politiķis, kas politiskajā laukā varētu ko darīt Latvijas labā." Atbild jubilārs, „bet man ir gandarījums, ka mani pazīst ne vien kā Upsalas universitātes augu fizioloģijas institūta locekli, bet arī kā latvieti. Pat Austrālijā izrādījās, ka mana tautība zināma. Tā es arī kā trimdinieks varu sekot Latvijas Universitātes devīzei, kas aicināja kalpot zinātnei un tēvzemei. Bez tam, sastopoties ar citiautu kollēgām, bieži gadījies, ka viņi steidzas minēt tādus un tādus latviešus, kas rūpīgi strādājot zinātniskajā un administrātīvā darbā. Ir prieks to dzirdēt. Ar savu darbu mēs kalpojam savas tautas labajam vārdam."

Ko vēl varētu pastāstīt laikraksta lasītājiem? Nē, vairāk nekā neesot. Kad pienākšot 75. dzimumdiena, tad varēšot runāt ilgāk. Pagaidām katra nākamā diena būs tāda pati kā iepriekšējā: No agra rīta gājiens uz augu fizioloģijas institūtu, bet atgriešanās mājās vēlā vakarā. Darbdienās, svētdienās un svētku dienās — vienmēr.

Rdz.

Es lūdzos ne sevis, — jūsu dēļ..."

Es drusku atguvos. Mani vēl ierunājās kādas skrandas no cilvēka. Es viņu taisījos pacelt, bet viņa atgrūda mani, palika sēdot zemē.

„Ejiet prom," viņa sauca.

„Jūs mani sauksit atpakaļ!" es atbildēju, no jauna pazaudēdams sevi, sajucis kā transē, kā jukli.

„Nekad!" Viņa atbildēja elsās.

Tad atkal es kā cēlos augšup un teicu:

„Jūs, Ilga, sevi nepazīstat. Nebūs vēl uzausis rīts, kad jūs teiksit, Andrej! Jūs nekad neesat milējusi smalko, garīgo, trauslo Kasparu Kreitālu, bet alkusi manis — dzīvnieka. Nemāniet sevi melīgām illūzijām. Es jūs, Ilga, tikai tad izlaidīšu ārā no šī sprosta, ja jūs ritu aiziesit pie Kaspara Kreitāla un pateiksit, ka esat izšķirusies par mani, ne viņu. Esat ar mieru to apsolīt?"

Ilga Vēvere no grīdas uzrāvās kājās.

„Ak, cik nožēlojams jūs esa!" viņa izsaucās un tad: „Labi. Laidiet! Es to izdarīšu."

„Bet zvēriet! Zvēriet, ka darīsit to un ne citu," es uzstāju nežēlīgs, briesmīgs. Es atkal kritu.

„Vai jūs gribat, lai viņš izdara pašnāvību?"

„Tādā gadījumā jūs paliksit še. Un vai nu Kaspars Kreitāls tādēļ ies nāvē, ka jūs viņu pametīsit? Nekad! Viņš ir tāds pat, kā tas Brūklenāju vainagā. Cietējs, jērs . . . Neesiet naīva! Sapņotāji nenogalinās . . . Viņi savā apziņā varbūt izjūt to pašu pamestību, bet viņiem nav dūšas nošauties..."

(Nobeigums 8. lpp.)

Penmans

GP 2-5

APAKŠVEĻA — ZEĶES — T-KREKLI

1o. DAUGAVAS VANAGU ORGANIZĀCIJAS KALENDĀRS 1964

Daugavas draugi, sarakstīsimies!

KALENDĀRS

dabūjams par 75 ¢ + 2 ¢ nodoklis.

DAUGAVAS VANAGU GRĀMATNĪCĀ,

123 Huron St., Toronto 2 - B, Ont.

KAKTIŅŠ

Vedam visādus transportus ar modernām mašīnām (mēbeļu, būvmateriālu u. c.). Lūdzam zvanīt katrā laikā

LE 5-6619. 941 Dovercourt Rd., Toronto

VISJAUNĀKĀS GRĀMATAS

R. Skujiņa — SIRDS DZĪVO NO NIEKIEM, impresijas $ 4.00
P. Klāns — SVEICINĀTA, AFRIKA, ceļojuma iespaidi $ 6.00
V. Toma — DZIĻUMĀ JĀPĀRTOP, dzejoļi $3.00
Anšl. Eglītis — PĒDĒJAIS RAIDĪJUMS, romāns $ 4.50
M. Stāraste - Barvika — PINTIĶU CIEMS, bērnu gr. $ 2.80
H. C. Kradoks — LĀCĪTIS DODAS PASAULĒ, bērnu gr. $ 2.80
Īru pasaka — RŪĶIS UN GOVS, ill. bērnu grāmata $ 1.75
E. M. Remarks — NAKTS LISABONĀ, romāns $ 4.00
T. Zeltiņš — ANTIŅS AMERIKĀ MEKLĒ LĪGAVU, rom $ 4.50
A. Niedra — HOLIVUDAS KLAUNS, romāns $ 3.80
P. Jēgere-Freimane — CILVĒKS DOMĀ - DIEVS DARA $ 4.25
B. Senkēviča — ZIEDOŠAIS ĒRKŠĶIS, stāsti $ 3.50
G. R. Kurdell — EUROPE'S GREATEST EXODUS, rom. $ 5.95

DV GRĀMATNĪCĀ, 123 HURON ST., TORONTO 2-B, ONT.

Pasūtinot pa pastu, pieskaitīt 25 ¢ pasta izdevumiem.

LATVIAN MUSIC

Gustav III väg 61 Bromma - Sweden

JAUKAS UN VĒRTĪGAS

ir Latvian Music skaņu plates. To starpā atradīsit piemērotas kā savējiem, tā citiem — bērniem un pieaugušiem, latviešiem un cittautiešiem. Dāviniet mūsu skaņu plates, tās iepriecinās katru!

Pārstāvis: DV GRĀMATNICA,
123 Huron Str.,
Toronto 2-B, Ont.

LATVIJAS AMERIKĀ SPIESTUVE TORONTO

PIEŅEM VISĀDA VEIDA IESPIEDUMDARBU PASŪTINĀJUMUS

- LAULĪBU un IESVĒTĪBU IELŪGUMU KARTES
- VIZĪTKARTES
- DOKUMENTUS BIEDRĪBU VAJADZĪBĀM
- KONCERTU PROGRAMMAS
- SARĪKOJUMU BIĻETES
- PLAKĀTUS, DZIESMU LAPIŅAS
- VESTUĻU VEIDLAPAS, APLOKSNES
- GRĀMATAS, ŽURNĀLUS
- u. c.

PASŪTINĀJUMUS PIEŅEM

LA BIROJĀ, 123 HURON IELĀ, TORONTO, 2-B ONT., CANADA. TEL.: EM 8-0792

Pasūtinājumus lūdzam nodot laikus.

TORONTO IZGLĪTĪBAS PĀRVALDE

VAKARA KURSI ANGĻU VALODĀ JAUNKANADIEŠIEM

Reģistrēšanās — sākot ar 1964. gada 6. janvāri.
Laiks — no plkst. 7,30 līdz 9,30 vakarā.
Skolu atrašanās vietas —
Collegiate Institutes — Bloor, Humberside, North Toronto,
Komercskolas — Central, Eastern.
Pamatskolas — King Edward, Winona Drive, Kent.
Reģistrēšanas maksa — $ 2.50.

Z. S. PHIMISTER, Izglītības direktors
Mrs. EVALEEN BARKER, Vadītāja

GRĀMATAS SKOLĀM

M. Gaide — TĒVU VALODAS MĀCĪBA $ 1.60
Fr. Kurāts — LATVIJAS GEOGRAFIJA $ 2.20
V. Bērziņa - Baltiņa — LATVIEŠU VALODAS GRAMATIKA $ 3.00
Fr. Balodis — SENĀ LATVIJA $ 4.80
E. Klaustiņa — BĒRNU DĀRZS $ 1.00
A. Voitkus — TICĪBAS MĀCĪBA 5 kl. $ 1.50
A. Ozols — TICĪBAS MĀCĪBA 3 un 4. kl. $ 1.50
K. Valters — TICĪBAS MĀCĪBA 1.—5. kl. $ 2.25
J. Ezeriņš un J. Grīns — VALODIŅA $ 1.00
A. Andersone — AUGSIM LATVIJAI $ 1.50

DV GRĀMATNĪCA
123 Huron Street, Toronto 2-B, Ont.

ZĪMĒJUMI VASARAS SMILTĪS, miniatūras, cena $ 1.50

Dabūjamas grāmatu galdos un pasūtināmas apgādā. Pasūtinot apgādā, abas grāmatas pasūtinātājiem

T. ZELTIŅA APGĀDS,
174 N. Arlington Ave., East Orange, N. J. USA

JAUNĀKĀS LATVIEŠU SKAŅU PLATES

LP 9 $ 6.00

Paula Brīvkalne, soprāns — Gerhard Huber, klavieres
Bruno Skulte 11 BĒRNU DZIESMAS J. Raiņa teksts.
1. Lielais slinkums, 2. Kārlītis, 3. Jaunais bērziņš, 4. Visi desmit, 5. Zivtiņa un meitiņa, 6. Kaŗa kungs, 7. Rudens — rūķis, 8. Kaķenīte, 9. Čakstītes dziesma, 10. Pavasaŗa gaņības, 11. Glomeņa precības.

6 TAUTAS DZIESMAS:
Jāzeps Vītols NO KURZEMES BĒRNIŅŠ EJU,
Pāvuls Jurjāns AIZ UPĪTES ES UZAUGU,
Jāzeps Vītols DZIEDĀJ' TAUTU TIRUMĀ,
ES NEIETU TO CELIŅU,
SKAISTI DZIEDI, LAKSTĪGALA,
AI CIEMIŅI, AI KAIMIŅI.

LP 10 $ 6.00

Ernests Maršaus, tenors; Vallija Reizniece - Baranoviča, klav.
P. Suberts SĀPES UN CERĪBAS
J. Ivanovs MĀRAS ZEME
J. Kalniņš MOCEKĻI
ARĀJA TICĪBA
J. Norvilis AGLONA
J. Ķepītis AGRĀ PAVASARĪ
Jānis Mediņš TEV MŪŽAM DZĪVOT, LATVIJA
Latviešu kaŗavīrs tautas dziesmās:
J. Vītols STRAUJA, STRAUJA UPE TECEJ'
KAŖAVĪRI BEDĀJĀS
NU AR DIEVU, VIDZEMĪTE
DIV' DŪJIŅAS GAISĀ SKREJA
PADZIEDĀSIM NU, BALIŅI
P. Jurjāns ES KAŖĀ AIZIEDAMS
J. Vītols APKART KALNU GĀJU
ČUČI, MANA LĪGAVIŅA

LP 0 22 $ 6.00

Jāzeps Vītols ZIEMEĻBLĀZMA, kantāte
L. Vīgnera koris ar simf. orķestri, solo H. Ozolītis, diriģents L. Vīgners
Jēkabs Graubiņš TEK SAULĪTE TECĒDAMA, tautas dziesma
Jaukts koris, diriģents J. Dūmiņš
Alfrēds Kalniņš PURI, PURI, MEŽI, MEŽI, tautas dziesma
Jaukts koris. diriģents T. Kalniņš
A. Kalniņš JŪRAS VAIDI —
J. Vītols KLAUSIES, SPULGACĪT'
Anna Ludiņa, soprāns
A. Žilinskis AUDĒJAS DZIESMA —
E. Dārziņš AIZVĒR ACTIŅAS
Elfrīda Pakule, soprāns
E. Dārziņš MANA LAIME — Arturs Vanags, tenors
A. Jurjāns KĀ ZAGSUS — Zermēna Heine-Vāgnere, soprāns
M. Zariņš KĀ GULBJI BALTI PADEBEŠĪ LIET —
J. Vītols LĪGODAMA UPE NESA, t. dz.
Ērika Tipaine, soprāns

LP 0 23 $ 6.00

Alfreds Kalniņš DEJAS NO BALETA STABURAGS
1. Valsis, 2. Andante amoroso, 3. Skaidrītes deja, 4. Jandāls, 5. Valsis, 6. Marša.
10 TAUTASDZIESMAS
Latviešu simfoniskais orķestris diriģents L. Vīgners

LP 0 24 $ 6.00

Ernests Vīgners KĀ DAUGAVĀ VAIDA
Vīru koris Tēvzeme ar ērģelēm, diriģents H. Mednis
Andrejs Jurjāns LĪGOJIET, LĪKSMOJIET, kantāte
L. Vīgnera koris ar simf. orķestri.
diriģents L. Vīgners
A. Žilinskis 14 DZIESMAS BĒRNIEM
Pie klavierēm autors
Pelītes (klavieres), Rīta dziesmiņa, Cepurīte, Pavasara un dzeņis, Sēņotāji, Pēterītis ar Miķelīti, Skaišas zaķēns.
V. Singajevska (bārna balss)
Jautrie zēni (klavieres), Ziemas miegs, Svētki ledus pilī,
Laba slava sniedziņam, Krusa un saule, Taurenītis, Negaisā.
J. Zābers, tenors

Pieprasiet LATVIAN MUSIC bezmaksas skaņu plašu katalogu. Pasūtinot pa pastu, Ontario provincē dzīvojošiem pie šīs plates vērtības jāpiemaksā 18 ¢ tirdzniecības nodoklis.

Pasūtinājumus adresējiet:
DV GRĀMATNĪCA, 123 HURON ST., TORONTO 2-B, ONT.
TĀLR. EM 8-0792.

Mūsu mīļā

EMILIJA KALNIŅA, dzim. TŪTERE,

Dzimusi 1879. gada 12. martā — Sēļu pagasta „Liel-Tūteros", mirusi 1963. gada 4. decembrī Rīgā. Apglabāta Rīgas Meža kapos.

Svētīgi tie sirdsšķīstie,
Jo tie Dievu redzēs.
(Mat. Ev. 5, 8.)

Mīlestībā un cieņā viņu piemin:
Bērni, bērnu bērni, radi un draugi
Kanadā, ASV un dzimtenē.

UZMANIBU!

Labākās Holivudas skaistuma kopšanas kosmētikas.

Brīva piegāde mājās.

Par paskaidrojumiem lūdzu zvanīt — OĶ 9-7494, Toronto.
Pārstāve — Erna Rozīte.

Swiss Canadian Meat & Sausage veikals

1622 Bloor St., W., Toronto. LE 3-7336

Piedāvā jums visāda veida gaļas izstrādājumus, kā žāvētu gaļu, dažādu šķiņņu desas, uzkožamos, delikateses. ⊙ Tāpat liela saldumu izvēle. ⊙ Laipna apkalpošana.

Runājam vāciski.

OPTIĶIS LUNSKY
170 College St., Toronto.
WA 1-3924.

Pērciet paši un dāviniet saviešiem un sveštautiešiem

Alf. Bērziņa THE UNPUNISHED CRIME ..... $ 5.75

Senātora Thomas J. Dodd ievads.

Grāmata par Latvijas valsts iznīcināšanu.

DAUGAVAS VANAGU GRĀMATNĪCĀ
123 Huron Street, Toronto 2-B.

PĀRSŪTĀM NAUDU UZ LATVIJU

JS $ 10.- pret 9 jauniem rubļiem.
Sūtīšanas izdevumi $ 3.50 līdz $ 35.-.
Pārējām summām 10 %.
Sūtījumi apdrošināti.
Saņemšana 14—21 dienu laikā.

DV SAIŅĪŠU NODAĻA,
123 HURON ST.,
TORONTO 2-B, ONT.
CANADA.

VĒRTĪGAS GRĀMATAS

„Latviešu grāmata šodien ir mūsu vienīgā brīvē territorija, ko neviens mums nevar atņemt," saka rakstnieks J. KLIDZEJS.

Vēstures maģistra K. STALSANA

LATVIEŠU UN LIETUVIEŠU AUSTRUMU APGABALU LIKTEŅI

Prof. Dr. ANDERSONS par šo grāmatu saka:

„Vēstures maģistra Stalšana darbs ir pirmais, kurā organiski ietvertas baltu tautas — latviešu, lietuviešu, galindu, jatvingu un prūšu gaitas to vēsturiskā kopsakarā. Tas ir pirmais pasākums pētīt tautu austrumu robežu zemju attīstības vēsturi. Grāmatas autors šajā darbā ielicis ārkārtīgi daudz enerģijas un izmaņas. Šis Stalšana līdumnieka darbs nekad nezaudēs savu nozīmi, un viņa sētā sēkla labi dīgs latviešu vēstures laukā, to pārveidojot un papildinot."

Lietuviešu prof. Dr. A. TRIMAKAS saka:

Mūsu abu tautas Jums pateicas par šo izcilo darbu, kas izcēlis gaismā tik daudz jaunas patiesības. Es apsveicu šo lielo darbu, kuŗa patieso nozīmi spēs novērtēt tikai nākošās audzes."

Grāmata skaisti iesieta, ar daudz vēsturiskām illustrācijām un kartēm. Cena $ 5,-.

B. SENKEVICAS

LATVIEŠU ĢIMENES GODI

„Tā ir grāmatu grāmata, latviešu tikumu un ieražu sargātāja trimdā. Tai vieta blakus Bībelei," saka Dr. N. VIKSNIŅŠ. Cena $4.-.

APGĀDĀ VĒL DABŪJAMAS:

Jāņa Klīdzēja populārais romāns DZENITORS, cena $ 4,-

A. Rupaiņa romāns MĀRA MOSTAS, III d., cena $ 4,-

A. Rubuļa kaŗa romāns AR NĀVI UZ TU, cena $ 2,50

LATGALES DZIESMINIEKI, Cena $ 2,-

Alberta Sprūdža ASARU LIEKŅA, Preses b-bas godalgots. Cena $ 2,-

DAUGAVAS VĒJI, Kultūras fonda godalgota. Cena $ 2,-

K. Raudives SAPŅI UN ISTENIBA. Cena $ 1.50

Pasūtinot apgādā, 20 proc. atlaide.

JĀŅA SKIRMANTA APGĀDS, 828 Hinman Ave., Evanston, Ill.

MEKLĒ SIEVIETI

3 g. v. bērna uzraudzīšanai.

$ 20,- nedēļā pie visa brīva.

Zvanīt HU 1-2834, Toronto.

FRANK VASS BA

ADVOKĀTS - NOTĀRS

263 College ielā, Toronto, (pie Spadina Ave.)

TEL. WA 2-3112, 2-6111.

IGAUŅU OPTIĶIS J. RATAS

169 Danforth Ave. HO 5-6251.

ACU PĀRBAUDE. ACEŅU PAGATAVOSANA PĒC ĀRSTU RECEPTES. ZEISS STIKLI. Speciāla atlaide sūtījumiem uz dzimteni.

HIGH PARK RAJONĀ

IZĪRĒJAMS dzīvoklis — 2 vai 3 istabas.

Zvanīt vakaros RO 7-3964, Toronto.

TRANSPORTA UZŅĒMUMS

BALTIC MOVERS

VIETĒJIEM un TĀLBRAUCIENIEM.

Tel. LE 4-1403, Toronto.

Laikrakstam LATVIJA AMERIKĀ,
123 Huron St., Toronto, Ont., Canada

Lūdzu mainīt man laikraksta LATVIJA AMERIKA

līdz ..... un ..... mēnešiem uz šādu adresi

Adrese: .....

Mr., Mrs., Miss .....

Pievienoju Money Order, čeku vai skaidrā naudā $ .....

..... abonementa uzsākšanai — pagarināšanai

(Nevajadzīgo svītrot)

Paraksts .....

Abonēšanas maksa: $ 1.50 par 1 mēn., $ 4.50 par 3 mēn. $ 8.50 par 6 mēn., $ 16.00 par gadu.

ĀAV. VALSTĪS sazināties ar:

A. Lāčs, 101 Brighthwater Court, Brooklyn 35. N Y
Jānis Lācis, 33 - 27 - 91st Street, Jackson Hts, 72, N. Y.
V. Zuti, 32 Dayton St., Newark 14, N. J.
A. Lībieti, 2528 W Becher St., Milwaukee 15, Wisc
J. Ezergaili, 12102 Miles Ave., Cleveland 5. Ohio
V. Hermani - Daly, 368 Heine St., Elgin, Ill
A. Ozoliņu, 1643 N. Orchard St., Chicago 14. Ill
V. Miķelsonu, 426 N. Prairie Ave., Kalamazoo, Mich
V. Zirniti, 138 Barklay N. E., Grand Rapids. Mich
V. Irbi, 87 Ellwood St., New York 40. N Y

KANADA:

J. Gailīti, 12 Green Meadow Rd., Hamilton, Ont
H. Grebli, 85 Maple St., St. Catharines, Ont
J. Liģeri, 2325 Dunn St., Niagara Falls, Ont
R. Epneri, 59 Langarth St. E., London, Ont.
J. Roni, 57 David St., Brampton, Ont.
M. Kīviti, 236 First Ave., Ottawa, Ont

ANGLIJĀ:

DVF Grāmatnīcu, 72 Queensborough Terrace, London

J Tarciņu, 64 Sholebroke Ave., Leeds

ZVIEDRIJĀ:

DV Stokholmas nodaļa, P. O. 220, Stockholm.

KAMBODŽA DRAUD AR ĶĪNAS LĪGUMU

Kambodžas valsts galva princis Norodoms Sihanuks, kas nesen prasīja pārtraukt Sav. Valstu palīdzību, nule kā nācis klajā ar jauniem noteikumiem. Sihanuks pieprasījis Rietumiem garantēt Kambodžas neitrālitāti, pretējā gadījumā piedraudot parakstīt aliansi ar komūnistu Ķīnu. Tādā gadījumā Kambodža atsacītos no līdzšinējās neitrālitātes. Komūnistu Ķīna, starp citu, viņam esot piedāvājusi lielāku kvantumu ieroču un kara materiālu Kambodžas aizsardzībai pret tās kaimiņiem, šai gadījumā Dienvidvietnamu un Taizemi.

Princis Sihanuks apvaino Vašingtonu mēģinājumā noteikt Kambodžas likteņus. Lai izvairītos no šādas imperiālistu uzkundzēšanās, pēdējais tagad prasa tādu pat 14 valstu konferenci, kas savā laikā nospriedā par Laosas neitrālitāti. Dienvidvietnama un Taizeme pamatoti uztraukušās, ka Sihanuks tīšu prātu grib iespēlēties komūnistu rokās.

BULGARIJA NOZĒLO SŪTNIECĪBAS INCIDENTU

Bulgārijas ārlietu ministrs Baševs oficiāli atvainojies Sav. Valstu sūtniecībai Sofijā par nedēļas nogalē nodarītām pārestībām. Tiklīdz bulgāru presē parādījās ziņa par kādreizējā Apvienoto Nāciju diplomāta Georgefa atzīšanos spiegošanā par labu Sav. Valstīm, uz pēdējo sūtniecību devās vairāki tūkstoši demonstrantu. Demonstrāciju laikā, policijai noskatoties, izdaužīti sūtniecības logi, piekauti divi amerikāņu diplomāti un sagrauti četras automašīnas.

VIETEJA RAKSTURA APSAUDE NIKOSIJĀ

Pagājušās nedēļas nogalē nedrošā pamiera salā ieradās britu kopvalsts ministrs Sands un proponēja neitrālu joslu izveidošanu starp Kipras salas grieķu un turku kvartāliem. Visumā Ziemsvētku pamiers vēl ir spēkā, lai gan šur un tur jau atkal notikušas vietēja rakstura apšaudes, bruņotiem turku iedzīvotājiem pat uzbrūkot angļu karaviriem.

Kopš 1960. gada 6. augusta Kipras sala kā neatkarīga valsts iekļāvusies britu kopvalstī. Salas iedzīvotāju iekšējo sadursmju aizkavēšanā un novēršanā tur atrodas ap 10.000 vīru liels garnizons, kas tagad, saspīlējuma periodā, krietni palielināts.

MAINĪTAS LOMAS

Uz Ziemsvētku rēķina komūnisti savā 1961. gada 13. augustā būvētā kauna sienā izplēsuši caurumu un rietumberlīnieši, pēc īpašu atļauju saņemšanas, drīkst vienu dienu apmeklēt savus radus un draugus pilsētas drūmā pusē.

No Berlīnes ziņo, ka pārejas punktus diendienā izmantojot desmitiem tūkstošu rietumberlīniešu; svētdien šis skaits sasniedza 160.000 cilvēku vienā virzienā, nesot un vedot dāvanu saiņus. Rietumberlīnes pilsētas vadība nu sākusi sarunas ar komūnistiem, lai redzētu, vai nebūtu iespējams civiliedzīvotāju pārejas punktus atstāt atvērtus arī vēl pēc tagad paredzētā slēgšanas datuma 1964. gada 5. janvārī. Bet kā to panākt, nedodot komūnistiem nekādas politiskas koncesijas?

DINS RASKS SKATĀS NĀKOTNĒ.

Kādā intervijā publicēšanai Japānā Sav. Valstu ārlietu ministrs Rasks izteicās, ka viņš uz jauno 1964. gadu skatās pusīdz optimistiski. Ja viņu kas uztrauc, tad tā ir nepārtrauktā komūnistu Ķīnas ilgošanās pēc un cīnīšanās par pasaules revolūciju.

Ārlietu ministrs uzsvēra, ka veselu rindu problēmu, kā piemēram, Berlīni, Vāciju, Kubu un Dienvidvietnamu jaunais gads saņems mantojumā no vecā. Un tās ir lielās un ļoti nopietnās problēmas. Tai pašā laikā Rasks tomēr izteica cerību, ka tagad lielvalstu valdības apzinās, ka tādas lietas kā Kubas rakešķrizi pasaule vienkārši nevar atļauties.

Lielu traģēdiju un svarīgu notikumu gads

Smaids neglābs šķelšanos.

(Pārnesums no 1. lpp.)

Kancleram Ādenaueram atkāpjoties no amata, viņa vietā stājās finanču ministrs Erhards, kas, attieksmē pret Rietumu vienotību, turpinās Ādenauera politiku.

Aizvadītajā gadā valdību krizes pieredzēja Itālija un Grieķija, bet kā vienā, tā otrā gadījumā stāvoklis atkal nostabilizējies.

Lieliem soļiem — vienīgais lauks, kurā komūnisti varēja pierādīt lielo lēcienu uz priekšu — progresēja Padomju Savienības un komūnistu Ķīnas ideoloģiskās domstarpības. Kopš izjukušām jūlija sarunām Maskavā, abi komūnistu lielie nepārtraukti apmētājas apvainojumiem, Maocetungam par vislielāko neliešību uzskatot Hruščeva vēlēšanos sadzīvot ar kapitālistiem — viņa slavenā mierīgās koeksistences politika.

Šāda politika Mao uztverē ir galīga nodevība komūnismam visā pasaulē. Hruščeva vārdu koeksistence tomēr stipri atšķiras no tās, ko Padomju Savienība lieto praksē. Par to lai Hruščevam paldies. Citādi Rietumi būtu jau sen kā aizmiguši.

Vislielākās cerības aukstā kara beigām Rietumu ļaužu galvaspilsētās pamodās 1963. gada 5. augustā, kad Sav. Valstis, Anglija un Padomju Savienība parakstīja līgumu daļējai atomieroču mēģinājumu pārtraukšanai, citiem vārdiem, aizliegti visi, atskaitot mēģinājumus pazemē. Pasaules ceturtā atomvalsts Francija līgumu ignorē, tāpat kā tā boikotēja sarunas, kas līdz minētajam līgumam noveda. Prezidents de Golls cīnās par nacionālu atomarsenālu, un šādi līgumi var vienīgi apdraudēt un aizkavēt franču atomattīstības progresu.

Profūmo — skandāls Londonā.

Vēl jāatzīmē, ka 1963. gadā Sav. Valstis uzsāka rakešbāzu likvidēšanu Turcijā un Itālijā, tāpat bumbvedēju izvākšanu no Marokas, lai visu to aizstātu ar rīcībā esošām atomzemūdenēm un Polaris rekešām, un, līdz pietiekamas atomzemūdeņu flotes izbūves brīdim, ar Polaris rakešu bruņotiem kuģiem. Ar starptautisku apkalpi.

Prezidenta Kenedija nāve 22. novembrī nebija vienīgā sēru

Vatikānā mira pāvests Jānis 23.

vēsts, kas 1963. gadā pārsalca visu civilizēto pasauli. 3. jūnijā uz mūžu acis slēdza šā gadsimta iemīļotākais un populārākais pāvests Jānis XXIII. Viņš prata pieiet ļaužu miljoniem gan no garīgās, gan laicīgās puses, un viņa nāvi vienlīdz jūta kā katoļu baznīcai piederīgie, tā arī pārējie. Nelaika pāvesta Jāņa XXIII vietā katoļu baznīcas augstākā amatā 23. jūnijā ievēlēja un mēneša beigās iesvētīja Milānas archibīskapu kardinālu Džiovanni Montini, kas pieņēma pāvesta Paula VI vārdu. No laju pasaules jaunais pāvests kā pirmo audiencē pieņēma nelaiķi Kenediju.

No militārā viedokļa raugoties, 1963. bija kluss un mierīgs gads. Šad un tad uzliesmoja pa dzirkstelei Vidējos Austrumos, Laosā, pie Ķīnas un Indijas robežas, gada beigās Kipras salā, bet vienīgā vieta pasaulē, kur patiesi varēja runāt par karsto karu, bija Dienvidvietnama. Nespēja efektīgi cīnīties pret komūnistiem, nepārtrauktā korupcija un budistu apspiešanas vilnis noveda pie virsnieku sacelšanās un prezidenta Ngo Din Diema un viņa brāļa, drošības policijas priekšnieka, Ngo Din Nu nošaušanas. Pašreiz Dienvidvietnamā valda militāra junta, kas cer, ka ar Sav. Valstu palīdzību no komūnistu briesmām izdosies paglābties.

ASV VALDĪBA LATVIEŠU VIENĪBU ATZINA JAU 1918. G. SĀKUMĀ

Viens no mūsu tautas šķīstīšanas laikiem ir tieši 3 pēdējie gadi pirms Latvijas republikas pasludināšanas. No tik dažādi domājošiem emigrantiem vajadzēja sakausēt vienību, kas runā vienu valodu un pauž vienādus centienus. Ja to panāca, tad tas savā ziņā bija apbrīnojams darbs, kas pelnī uzmanību arī šinīs dienās.

4—5 latviešu nacionālie ideologi veica emigrantu noskaņošanas darbu. Katrā Amerikas Vēstneša n-rā bija kāds dedzīgs patriotisks raksts, aicinājums. Tie bija tik kvēlas liesmas pilni, ka modināja no vienaldzības un pacēla tos spēkus, kas snauda cilvēkos. Reizēm tautas saucēju darbs bija bez atbalss, un viņi noguruši telca: vai ir vērts vēl tālāk cīnīties? Kaut ko līdzīgu šim domām mēs atrodam rakstā „Vēlreiz latviešu lieta. Tanī sacīts: „Amerikas Vēstneša izdevējs kopā ar saviem līdzstrādniekiem netaupa nekādas pūles, lai latviešu vārds nāktu pazīstams amerikāņiem un Amerikas vadībai, lai latviešu tautas gods taptu pacelts, lai latviešu vārds taptu izplatīts, lai latviešu māksla un daile taptu veicināta, lai latviešu sabiedrību kāpinātu un latviešu dzīvi izdaiļotu." Cejš uz nacionālo atmodu nebija viegls. Bija katram it kā sevi jāpāraug un jātop par to, ko runāja zemapziņā tautas asinu balss. Tanī pašā laikā uzsaukuma rakstītājs turpina: „Bet ko dara paši latvieši šai lietā? Vai viņi veicina sava laikraksta darbu un izplatīšanu? Vai viņi atbalsta kādu labu pasākumu? Vai viņi nem dzīvu dalību pie sabiedriska darba? Vai šejienes latviešu biedrība kaut ko dara latviešu labā? Es nekā daudz no tā neredzu. Varbūt kāds no lasītājiem zinās vairāk pateikt. Vai tiešām kā Akots raksta (kāds pseudonims — O. A.), tikai dažiem individuem uz saviem pleciem jāiznes latviešu nākotnes dzīves formācija. Viņi varbūt var radīt veldu domāt, izcirst tērces avotiem, izlauzt ceļu uz augstāku, cēlāku dzīvi, bet kāpēc latvieši paši negrib pielikt roku pie šī cēlā darba?... Individi vieni paši var nogurt, un viņi nogurs savā darbā, ja šejienes latvieši nepulcēsies vairāk kopā uz kopīgu darbu latviešu tautas labā. Ceļš ir vaļā. Iesākums ir radīts, lai tikai latvieši vairāk paši sāk piedalīties pie Amerikas latviešu kara sabiedrības, un panākumi neizpaliks. Šī sabiedrība ir vienīgā, kura kaut ko var darīt priekš tautiešiem Baltijā. Kas ir notīcis ar Amerikas latviešiem, ka viņi tik neuzņēmīgi, neuzticīgi, skaudīgi un egoisti?

Līdz 1. pasaules karam latvieši ASV bija maz pazīstami, un viņiem neviens arī neveltīja nekādu uzmanību kā nacionālai etniskai grupai. No vienas puses tā bija tik klusa, ka nevienu neatrauca, un no otras puses tā bija atkal tik politiski iekrāsota, ka labprāt par to nerunāja. Piem., Mesačuzetā latvieši bija pazīstami kā lielākie sociālisti, kas nepalikamā veidā traucēja amerikāņu dzīves kārtību. No šī cilvēku materiāla vajadzēja veidot sabiedrisku instrumentu, un tā nebija joku lieta.

Amerikāņu acis latvieši kļuva redzami ar ziedojumiem 3. valsts aizņēmumam, ko valdība noorganizēja kara laika apstākļos. Turklāt amerikāņu prese latviešu strēlniekus bieži sajauca ar lietuviešiem un tā radīja sajukumu vai arī neizprata Baltijas valstu situāciju.

3. ASV aizņēmuma akcijā izcēlās Filadelfijas latvieši, kuŗu latviskā dvēsele bija Ernests Mīnka (1873—1940.). Šis latviešu trimdinieks un arī viņa dzīvesbiedre Anna Minka (mirusi pirms dažiem gadiem) visu upurēja latviskam darbam. Rakstīja ne vien Amerikas Vēstnesī, bet arī dažos amerikāņu laikrakstos, kad vajadzēja aizstāvēt latviešu lietu. (Par Mīnkas dzīvi tuvāk skat. rakstā „No Filadelfijas uz Rīgu pēc Latvijas pases — Latvija, 1956. g. 14. 1. n-rā) Laikmeta rīcību savā rakstā „Tā pati latviešu lieta" E. Mīnka notēlo šādi:

„Ar nepacietību gaidu „Amerikas Vēstnesi", un tikko to esmu saņēmis, meklēju ziņas par mūsu tautas stāvokli. Kā izrādās, mans uzsaukums maz interesē, jo velti meklēju pēc plašākiem aizrādījumiem, kas attiecas uz mūsu tautas likteni. Turpinādams savu uzsaukumu, es lūdzu: „Kersimies ar nopietnību pie šī darba, negaidīsim labumu no citiem, bet pirksim paši ceļu savam lukturim un steigsimies pretim savai brīvībai. Mums vajaga ievēlēt komiteju un uzticēties tai. Tagad ir pats visizdevīgākais laiks. Vai lai mierīgi noskatāmies, ka žīdi pārdod mūsu dzimteni līdz ar visu Krieviju vāciešiem? Nost ar aizspriedumiem un partijām. Nebūsim ne boļševiki, ne demokrati, ne republikāņi, ne sociālisti, bet būsim brīvi un vienprātīgi latvieši, tad mūsu darbs svētīsies. Es lieku priekšā ievēlēt komiteju, šastāvošu no iespaidīgiem latviešiem, kuŗus es lūdzu izgatavot rakstu latviešu un angļu valodā un to nodrukāt Amerikas Vēstnesī. Bez tam, komiteja var izgatavot listes, uz šīs listes angļu valodā izteikt mūsu tautas protestu pret Vāciju un arī mūsu prasības, ko mēs prasām mūsu tautai. Listi izsūtīt visām latviešu bazīcām, draudzēm un biedrībām. Katrs tautietis vai tautiete, nešķatoties uz ticību vai politisko nostāju, paraksta savu vārdu, un tad šīs lietas iesūta Amerikas Vēstneša redakcijai, ko tad komiteja nodos prezidentam Vilsonam. Šajā komitejas sastāvā, ko es ieteiktu, varētu ieiet: J. Siebergs, Fr. Freidenfelds, Jirgensons, Līdumnieks, Steiks un Buchmans. Uz listes zem protesta teksta varētu būt komitejas locekļu vārdi, kas parādītu Amerikas valdībai, ka šie locekļi ir tikuši tieši šim nolūkam ievēlēti un ka viņi reprezentē visus latviešus Amerikā, Kanadā un Brazilijā."

Osvalds Akmentiņš.

GAŖAS RUNĀŠANAS UN ASAS SARUNAS

Sarīkojumos ievērojama vieta ir runām, kas dažkārt aizņem arī daudz no sarīkojuma laika. Nav dzirdēts, ka runa par ātru norunāta, ka tā bijusi par īsu un varētu vēl klausīties turpinājumu. Bijis jādzird, ka runu par daudz un tās par garām. Runas laikā reti atgādina, ka runātājs aizmirsis laiku vai ka savā runā tā aizrāvies, ka nevar beigt, tomēr pāris reizes tas noticis.

Kādā sarīkojumā Ņujorkas Baltijas brīvības namā pirms vairākiem gadiem bija priekšlasījumu cikls ar referātiem. Neviens no runātājiem negribēja savam tematam veltīt mazāk laika kā iepriekšējais runātājs, bet, lai visus pārspētu, pēdējais runāja divas stundas un būtu to darījis vēl ilgāk, ja nerastos traucējumi. Tas bija referāts par tautas veselību, kur viesis, no citas AS valsts iebraucis ārsts, iztirzāja ne vien visas iespējamās slimības, bet arī veidus un zāles, kā tās ārstēt. Noklausoties šo referātu, ikviens juta bailes no iespējām saslimt, cik daudz iespēju bija dabūt slimības. Likās, arī pats runātājs bija dabūjis runāšanas dīgli, jo klausītāji nevarēja sagaidīt referāta beigas. Gan dažs grozījās krēslā, cits mēģināja smēķēt, cits ieskatījās avīzē, un sarīkojuma vaditājs skatījās pulkstenī pa katrām piecām minūtēm. Beidzot viņš klusām atgādināja, ka laiks beigt, bet referents to nelikās manām. Atgādinājumi kļuva skaļāki, sparīgāka arī runātāja valoda. Kāds no Ņujorkas vecākās saimes ārstiem kolēģam atgādināja, ka laiks beigt, bet bez panākumiem. Laimīgs gadījums nāca palīgā: runātājam bija padevies labs teiciens, tā kā klausītāji aplaudēja tik cītīgi, ka runātājam vajadzēja gaidīt uz sajūsmas norimšanu, bet tad arī sarīkojuma vaditājs pateicās par skaisto referātu, ka referentam gribot negribot bija jābeidz.

Līdzīgs gadījums noticis Karakasā, Venecuēlā. Kādā sanāksmē bijis tik daudz runātāju, ka daži nav varējuši nemaz sagaidīt savu runāšanas kārtu, bet kas ticis pie runāšanas, tas no pults tik ātri zemē nav kāpis. Kāds tā aizrāvies par veciem labiem laikiem, ka sācis stāstīt par Pēterburgu, skaistām stāstīt par Pēterburgu, skaistām sievietēm un vēl skaistākiem tērpiem. Tas citiem licies par daudz, un tie runātāju aicinājuši runu izbeigt. Tas nav līdzējis. Tad dabūjuši lielu modinātāju pulksteni, uzgriezuši zvanu un modinājuši runātāju, bet tas bijis tā aizrāvies, ka diviem vīriem bijis jāņem aiz rokām un jānovelk no runātāju pults.

Agrākos laikos domāja, ka labs dievkalpojums ir tikai tad, ja tas ilgst pāris stundas. Amerikā dievkalpojums ir parasts vienu stundu, ko mācītāji cenšas ievērot.

Dažreiz notiek straujākas dabas tālrunu sarunas, kam pāris reizes esmu bijis liecinieks. Pirms vairākiem gadiem divi Ņujorkas sabiedriski darbinieki nevarēja vienoties par kādu sarīkojumu. Saruna sākās mierīgi, tad pieņēmās skaļumā, pēc tam abi runāja reizē, un tad viens no viņiem pēkšņi sarunu pārtrauca. Nezinu, ko juta otrs sarunas partneris, sarunas pārtraucējs jutās vainīgs. Pēc nedaudz minūšu nomierināšanās viņš piezvanīja otrreiz un atvainojās, tā nokārtojot pārsteidzību.

Pirms dažām nedēļām piedzīvoju līdzīgu gadījumu, kad divi darbinieki nevarēja vienoties. Saruna bija skaļa. runātājs bija sasarcis un tad pēkšņi otrs sarunu pārtrauca. Biju tikai ciemiņš, bet manīju, ka mājastēvs nejutās ērti. kad viņš man jautāja: „Sakiet, ko lai daru, viņš šo sarunu pārtrauca!" Arī man likās, ka otrs runātājs bija vainīgs, tāpēc mierināju, ka jāgaida, kad pasaule labosies, sapro tot, ka pēkšņas sarunas pārtraukšana, dusmās nosviežot tālruņa klausuli, nav iekļaujama pieklājības normās. Cilvēkiem būtu iemācās savaldīties un ievērot citu domas.

Ezītis

Latviešu čellista panākumi

Čellists Dzidris Treimanis Ņujorkā sekmīgi izturējis konkursu ar 18 čellistiem uz pastāvīgu čellista vietu Radio City orķestrī, kur līdz šim viņš bija tikai aizstājējs. To viņš sasniedzis ar savu lielo enerģiju, darba mīlestību un intensīvu mācīšanos, par ko mēs visi varam priecāties.

BALTU UN SLAVU ATTIECIBAS

Starptautiskajā valodnieku konferencē, kas notika septembrī Sofijā, Bulgārijā, viens no galvenajiem tematiem bija baltu un slavu attiecības. Konferencē piedalījās 1.500 zinātnieku no 29 valstīm. Pēc Padomju Lietuvas delegāta prof. K. Korsaka ierosinājuma ievēlēja pastāvīgu komisiju slavu un baltu attiecību pētīšanai. Šinī komisijā ievēlēja 16 zinātniekus no 11 valstīm, to skaitā vācu prof. V. Falkenhānu, franču prof. R. Šmitleinu (pirms kara vadīja franču institūtu Rīgā), krievu prof. Bernšteinu un Larinu, poļu prof. Safarevičiu un Kundzinovski. Par komisijas priekšsēdi ievēlēja lietuviešu prof. Korsaku.

LA ATSEVIŠKI EKSEMPLĀRI
dabūjami
O. ANDERSONA
DELIKATESU VEIKALĀ
26 Market St., Hamilton, Ont.,
kā arī
„NORTHLAND GROCERIES",
420 Barton St. E. Hamilton, Ont.

MELNA STIKLA SIENA

(Pārnesums no 6. lpp.)

Viņa kļuva domīga. „Labi," viņa teica. Un tad: „Ak, kā es jūs ienīstu! Es zinu, es viņu zaudēšu, bet arī jūs mani nekad nedabūsit. Nekad!" viņa sauca. „Nekad!" atkārtoja.

„Zvēriet!" es savukārt saucu. Un viņa zvērēja, sacīdama: „Ak, mans Dievs! Es izšķiros pret sevi. Es arī to pateikšu viņam."

„Nē. Tā būs nepatiesība. Jūs neizšķiraties pret sevi, jo jūs alkstat manis. Vai citādi jūs būtu man skrējusi līdzi naktī pa Rīgu, aizmirsusi savu tēvu?"

„Es tēva nealzmirsu. Nemelojiet!"

Vairāk Ilga Vēvere neteica nekā, es atslēdzu durvis, un Ilga Vēvere kā bēgdama no spoka — es arī biju kā spoks — iemetās liftā. Es viņu izlaidu ne viņas dēļ no savas istabas, bet sevis dēļ. Es zināju, ka viņa man zudusi uz mūžīgiem laikiem, bet es baidījos, ka viņu nenogalinu . . . Nē, es metos viņai pakaļ un ārā viņu panācu; nu kā zvērs Ilgu Vēveri iegrūdu, iedzinu namā, kuŗa apakšstāvā dzīvoja Kaspars Kreitāls Vecās Ģertrūdes baznīcas apkājē . . . Tā bija pēdējā reize. Viņa visu bija izkliegusi Kreitālam. Viņa neatgriezās vairs, bet nākošās dienas vakarā Kaspars Kreitāls nošāvās. Ilga tad jau bijusi ceļā uz tēva māju."

Aiz stikla ārsienas negaiss bija mitējies, un mūsu dzīvojamā istabā bija iestājies klusums. Dzirdēja tikai pār māju šalcam augstos, lapainos kokus vējā, bet stikla ārsiena asajā elektrības gaismā un klusumā likās vēl melnāka. Es pirmais pārtraucu klusumu, raudzīdamies melnajā ārsienā, kas atgādināja apziņā vēl biezāku, vēl smagāku, vēl melnāku plakni nekā kapam, kas gulēja pār Kaspara Kreitāla ģindeni. Un turpat reizē parādījās melnajā stikla sienā balts ģindenis, spocīgs kā filmā, izspiežoties ribām.

„Kāpēc tu, Sūna, to stāstīji?" es, nobraukdams pār acīm un seju ar delnu, jautāju. „Vai mēs nezinām, ka beigās jauko aprij nejaukais, dzīvību — nāve?"

„Jā, ko tu ar savu sensāciju panāci?" teica, kā nosalis ķieģeļu niša, drebēdams Ojārs Jērums, invalids. Vai arī viņš rerums, dzēja parādību stikla sienā? Jeb viņš zināja, ka nav nekā drošāka par nāvi un skaistāka par dzīvību?

☆

Māju Ojārs Jērums nopirka, bet mēs, tajā satiekoties, nebijām vairs tik sirsnīgi ar Andreju Sūnu kā agrāk. Kas bija noticis?

Neatveriet aizbērtus kapus! No tiem parādās spoki. Kā cita dēļ nošāvās Kaspars Kreitāls? Meli labāki nekā patiesība. Klusējiet, ja negribat melot!

KANADAS BAZNICĀS

TORONTO

Māc. A. Cops, 70 Scarboro Rd., Toronto, Ont., tel. OX 9-3331.

Toronto Sv. Andreja baznīcā, Carlton un Jarvis ielu stūrī. Tel. WA 4-1563.

1. janvārī, plkst. 10 no rīta Jaungada dienas dievkalpojums.

Māc. A. Lūsis, 50 Dewson St., Toronto, Ont., tel. LE 6-2510.

Sv. Jāņa draudze Toronto.

1. janvārī, plkst. 2 dienā Sv. Jāņa baznīcā Jaungada dienas dievkalpojums.

5. janvārī, plkst. 2 dienā Sv Trīsvienības baznīcā Zvaigznes dienas dievkalpojums. Svētdienas skolā un iesvētes mācība pēc dievkalpojuma.

12. janvārī plkst. 2 dienā Sv. Jāņa baznīcā dievkalpojums. Svētdienas skola un iesvētes mācība.

Māc. A. Briedis, 44 Marilyn Cr., Toronto 16, tel. PL 7-2739.

Toronto Austrumu ev. - lut. latviešu draudzes dievkalpojumi notiek Sv. Barnaba baznīcā, 361. Danforth Ave.

HAMILTONA

Māc. E. Pavasars.

Hamiltonā, Latviešu ev. - lut. Kristus draudzē, 18 Victoria Ave., South.

SV. KATARINES

Sv. Katarīnes latviešu ev. - lut. draudzē, Kristus lut. baznīcā, 140 Russel Ave.

Niagara Falls (Ont.) latviešu ev. - lut. draudzes angļikāņu Sv. Jāņa baznīcā, 580 Portage Rd.

5. janvārī plkst. 2 p. p. Zvaigznes dienas dievkalpojums, māc. J. Prauliņš.

LONDONA

Māc. J. Prauliņš, 22 Academy St., Apt. 3, St. Catharines, Ont. Tel MU 5-5098.

Londonas latviešu ev. - lut. draudzē, Trīsvienības lut. baznīcā, Oxford un Colborne St.

VANKUVERA

Māc. K. Kampe, 1975 Alma Street, Vancouver 8, B. C., telef. 224-5195. Vankuveras Latviešu ev. - lut. draudze.

MONTREALĀ

Māc. A. Voitkus, 3438 Rosedale Ave., Montreal 28, P. Q. Tel. HU 9-3224.

Montreālas Latviešu ev. - lut. Trīsvienības draudze, Sv. Jāņa

Māc. Viesturs Sēfers, 4571 Coolbrook Ave., Montreal 29, P. Q. Telef. 484-8394.

Sv. Pāvila ev.-lut latviešu draudzes Montreālā dievkalpojumi notiek Presbiteriāņu baznīcā, Hutchison un Viateur ielu stūrī.

OTAVA

Otavas latviešu ev. - lut. Miera draudze; māc. Edg. Lange, 364 Pleasant Park Road. Tel.: RE 3-3906.

TORONTO BAPTISTU

draudzes dievkalpojumi svētdienās pl. 4 p. p. un trešdienās pl. 8. Bībeles vakari Walmer Road baznīcas telpās.

TORONTO MISIONE

Toronto latviešu misiones kārtējie dievkalpojumi notiek sestdienās plkst. 8 vakarā — 106 Dorset Road, Scarboro, Stop 19.

Svētdienu rītos plkst. 10.45 — 11.00 garīgs radio raidījums — Brīdis ar Dievu. Viļņu garums 1350 — Otavas raidītājs.